

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 48 (1867) 1985 LAPKRITIS-NOVEMBER 26 • LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct

Didžioji sukaktis

Kai iškyla didieji projektai, atsiranda ir dideli prieštariai, griauinantys pozityvias pastangas. Matyt, toks jau mūsų tautiečių būdas, kuris jau ne kartą pasireiškė praityje. Kai Juozas Kapočius Bostone sumanė leisti išeivijoje "Lietuvių enciklopediją", pakilo visa eilė kritikų, kurie spaudoje įrodinėjo, kad tai nereikalingas ir neįmanomas dalykas. Laimėjo betgi pozityvieji žmonės, ir šandieną didžiojamės 37-niais minėtos enciklopedijos link šešiais angliškais jos tomiais. Kai kilo sumanymas steigti liuanistikos katedrą kuriame nors universitete, atsirado visa eilė priešininkų, kovojančių spaudoje prieš tokį rizikingą žingsnį. Ir šį sykį laimėjo pozityvios linkmės žmonės — liuanistikos katedra jau veikia Iliinojaus universitete, o lėšų telkimas vyksta normaliai ir nieko nebegąsdina. Kai buvo paskelbtas Taikos ir laisvės žygis Skandinavijoje, sklido gąsdinančios kalbos, o kritikai jį laikė nerealiu dalyku, jaunų galvų sumanytu, taigi nermtinu. Kai tas žygis pavyko, visi didžiojamės. Netrukus kritikos balsų ir dėl kazimierinių metų planų, ypač iškilių Romoje. Dabar jomis didžiojamės ir džiaugiamės, nes buvo labai sėkmingos ir Lietuvai didžiai naudingos.

PANAŠI nuotaika susidarė ir dabar besiruošiant Lietuvos krikščionybės sukaktį 1987 metais. Jai paminėti buvo sudarytas plačios apimties organizacinis komitetas, kuris išsiaiškino, kad ši sukaktis yra didžiausią reikšmą dabarties Lietuvai ir yra minėtina plačiausiu mastu visose išeivijose. Nors Lietuvos valdovų įsileistojai krikščionybę prasiidėjo mindauginiu krikštu 1251 metais, tačiau lemiantis žingsnis įvyko 1387 metais, prie kurių vėliau jungėsi ir 1413 metai (žemaičių krikštas). Pasirinkimas vidurinės datos kaip pagrindinės, apimančios visą krikščionybės kelią į Lietuvą, yra pakankamai pagrįstas. Tuo pagrindu 550 metų krikščionybės sukaktis buvo minima ir nepriklausomoje Lietuvoje 1938 m. (turėjo būti 1937 m.). Kiek sąlygos leis, ji bus minima ir dabartinėje Sov. Sąjungos okupuotoje Lietuvoje 1987 m. Ten iškilmės negalės būti plataus masto dėl okupacinės valdžios varžtų. Dėl to jos turėtų būti kuo platesnės laisvajame pasaulyje. Tam turime visas sąlygas. Išeivijos lietuvių vyskupo P. Baltakio iniciatyva sudarytas centrinis komitetas Čikagoje planuoja iškilmės visos išeivijos mastu, o atskiri kraštai, kaip Kanada ir kiti, planuoja vietinio pobūdžio renginius. Jau numatyta, kad centrinės iškilmės bus Romoje ir Čikagoje, o kitur — vietinio masto.

LIETUVOS krikščionybės sukaktis 1987 metais mūsų tautai turėtų būti didžiausią reikšmą ta prasme, kad įgalins mus ir vėl atkreipti pasaulio dėmesį į tragišką mūsų tėvynės būklę, padrąsinti Lietuvoje kenčiančius tautiečius. Tai bus įmanoma padaryti per įvairias plataus masto iškilmės. Kaip kazimieriniais, taip ir Lietuvos krikščionybės sukakties metais Lietuvos vardas turėtų nuaidėti per visą laisvąjį pasaulį. Tam reikalingas platus visų išeivijos lietuvių — katalikų, evangelikų ir kitų krikščionių sąjūdis, besireiškiantis ne tik iškilmėmis bei šventėmis, bet ir vidiniu atsinaujinimu. Sukakties metai turėtų būti proga giliau pažinti savąją krikščionybę ir ja uoliau gyventi. Šioje plotmėje tiesioginis uždavinys tenka religinėm institucijom jau dabar ruošti planus savose vietovėse, nepasitenkinti vien įprastinėmis pamaldomis. Sukakties sąjūdžio dvasią turėtų patvirtinti ir kultūrinė išeivijos sritis. Mūsų kūrėjai galėtų įsijungti į bendrą sąjūdį savo kūriniais — poetai eilėrašiais, beletristai — novelėmis bei romanais, kompozitoriai — giesmėmis, kantatomis, oratorijomis, dailininkai — paveikslais, skulptūromis, žurnalistai — straipsniais, istorikai — atitinkamais darbais. Visa tai kels mūsų religinį, dorinį, kultūrinį ir tautinį lygį. Tai bus žygis, stiprinantis visą mūsų tautą. Pr. G.

KANADOS ĮVYKIAI

Naujas opozicijos vadas

Ontario konservatorių partija, valdžiusi beveik 42 metus, po 10 mėnesių savo vadą F. Millerį pakeitė L. Grossmanu. Pakeitimą atnešė beveik pralaimėti parlamento rinkimai premjero F. Millerio vadovybėje. Konservatorių partija, turėjusi užtikrintą atstovų daugumą parlamente, valdžion grįžo tik su keturių atstovų persvara, surinkusi mažiau balsų už liberalus. Premjeru tapo liberalų vadas D. Petersonas, remiamas socialistų vadu B. Rae. Palaužtai konservatorių dinastijai atstatyti reikėjo stipresnio vado už F. Millerį. Kova vyko tarp trijų kandidatų — L. Grossmano, D. Timbrellio ir Alano Pope. Pirmajame balsavime L. Grossmanas gavo 752 balsus, D. Timbrellis — 651, A. Pope — 271. Antrajame balsavime liko tik du pirmaujantys kandidatai. Balsavimo rezultatai lūždij abiejų beveik lygias jėgas. Vadu tapo L. Grossmanas, gavęs 848 balsus. Nuo jo betgi neto-

li atsiliko D. Timbrellis su 829 balsais. Laimėtoją nuo pralaimėtojo skyrė tik 19 balsų. Salėje buvo matyti daug ašarojančių D. Timbrellio rėmėjų, skaudžiai išgyvenančių jo dvigubą pralaimėjimą F. Milleriui ir dabar L. Grossmanui.

L. Grossmano dabar laukia vienybės atstatymas suskilusioje Ontario konservatorių partijoje, kurią dabar slepia beveik \$5 milijonų skola parlamento ir dviejų vadų rinkimų. Dėl tos skolos netgi teko likviduoti prieš 10 metų įsteigtą partijos atsargos fondą, turėjusį apie \$1,12 milijono. Spaudoje pabrėžiama, kad L. Grossmanas yra pirmas žydų kilmės Ontario konservatorių vadas. Ontario liberalai yra turėję S. Smithą, socialistai — S. Lewisą. L. Grossmaną vilioja senas troškimas tapti pirmuoju žydų kilmės Ontario premjeru. Ontario liberalus su premjeru D. Petersonu darbaremia apie 47% Ontario gyven-

(Nukelta į 8 psl.)

Kanados etninės spaudos federacija, minėdama savo veiklos 25-rių metų sukaktį, išleidimo knygą "25 Years of Canada Ethnic Press Federation". Jos sutiktuose kanadiečių spaudos klube Toronte 1985.X.28 dalyvavo Ontario kultūros ir pilietiško ministro dr. LILY MUNRO. Jai buvo įteiktas pirmasis leidinio egzempliorius. Nuotraukoje — leidybinis komitetas. Iš kairės: Mohammed Quadri, Rudi Tomic, dr. Andrew Gregorovich, leidinio autorius dr. JOSEPH KIRSCHBAUM, Kanados etninės spaudos federacijos pirmininkas VLADIMIR MAUKO

Pirmieji išpūdžiai laisvėje

Lietuvis jūrininkas, tarnavęs sovietiniame laivyne, pasakoja apie savo pabėgimą ir pirmuosius mėnesius Kanadoje

Dirbdamas žvejybos laivyne, prisijūrečiau, kaip sovietiniai žvejai be jokios atsakomybės, be sąžinės graužimo, nieko negalvodami apie ateities pasekmes sunaikina labai daug pasaulio turto — žuvis, tuo pačiu teršdami vandenyno dugną, o išpumpuodami daug naftos produktų teršia vandenyno paviršių ir tuo būdu sunaiksta žmonijai ir gamtai.

Per devynerius metus, kol dirbau laivyne, neatsimenu tokio reiso, kuriame nebūtų sunaikinta daugybė tonų žuvis, išmesta į vandenyną daug naftos produktų ir jo atliekų. Tuo metu, kai milijonai pasaulio žmonių badauja, kai valstybės ir žmonija aukoja dideles sumas padėti alkanams, sovietiniai žvejai masiškai naikina žuvį, kuri galėtų tapti maistu.

Juo toliau žiūrėjau į nežmoniškų nusikaltimus, juo stipriau jaučiau sąžinės graužimą ir juo daugiau galvojau, kaip man apie tai pranešti žmonijai, kad imtųsi kokių nors priemonių išgelbėti planetą nuo katastrofos.

Jeigu apie tai praneštumei kam nors Sovietų Sąjungoje, tai tave palaikytų paskutiniu kvailiu arba įleidę adatą juo padarytų arba atimtų leidimą, ir jūros daugiau nematytum, jau nekaltant apie išėjimą į vakarinųjų šalių uostus. Todėl tai daryti gyvendamas Lietuvoje aš nė negalvojau.

Kanados zonoje

Paskutiniaisiais metais aš daug kartų dirbau ekonominėje Kanados zonoje. Ten dirbantys laivai, pagal sutartį, turi dirbti su Kanados prižiūrėtoju, kuris kontroliuoja sovietinių žvejų darbą, kiek ir kokią žuvį gaudo ir t.t. Todėl aš dažnai galvojau, kaip man apie tai pranešti kanadiečiams. Kadangi nemokėjau anglų kalbos, tai su žodyno pagalba kelis kartus mėginau išreikšti atitinkamą mintį. Bet tai labai sunku padaryti ir reikia daug laiko, todėl kiekvieną kartą plėšiau į smulkias balėlius ir mečiau į vandenyną. Daug kartų bandžiau rašyti — S. Lewisą. L. Grossmaną vilioja senas troškimas tapti pirmuoju žydų kilmės Ontario premjeru. Ontario liberalus su premjeru D. Petersonu darbaremia apie 47% Ontario gyven-

— kas nors gali rasti ir tada būsi prapuolęs, o nešioti su savimi kišenėje pavojaus — gali pamesti. Paduoti kana-

diečiui taip pat bijojau, nes jis manęs gali nesuprasti ir parodyti mano laišką kapitoniui arba komisariui. Na, o jeigu jie perskaitytų tokį laišką, jie labai gerai žinotų ką daryti su žmonėmis panašiais atvejais. Prieš išplaukdam į kiekvieną reisą, jie pereina per daugelį įstaigų, neišskiriant nė KGB, ir kiekvienoje gauna atitinkamas instrukcijas bei nurodymus.

Sunkiausias sprendimas

Nusprendžiau išnaudoti vienintelę galimybę, už kurią sumokėjau labai didelę kainą, išsiskirdamas su draugais, gimimėmis, šeima ir Tėvyne, kurių tikriausiai nepamatysiu iki paskutinio gyvenimo dienų.

Sovietiniai agentai paprastai apie pabėgėlius iš Sovietų Sąjungos įvairiais būdais skleidžia gandus, kuriais nežinantys žmonės dažnai tiki. Iš dalies tikėjau ir aš. Buvo pasakojama, kad pirmiausia žvalgybos darbuotojai išspaudžia visas paslaptis, kurios juos domina, paskui numoja į tave ranka ir tu daugiau niekam nereikalingas. Vaikštai be darbo, šiukšlynuose įieskai maisto, miegi po atviru dangumi, įieskai įvairių būdų kaip sugrįžti atgal ir t.t. Todėl aš irgi buvau pasirošęs didelem spaudimui ir sunkiam, alkanam gyvenimui.

Malonus nustebimas

Ir kaip buvau nustebintas, kai pirmame susitikime su imigracijos darbuotojais, išgirdau, kad esu laisvoje šalyje ir į klausimus galiu atsakyti, o jeigu nenoriu galiu neatsakyti. Taip pat man pasakė, kad su sovietiniais darbuotojais, kurie reikalauja susitikimo su manimi, jeigu nenoriu, galiu neiti. Ir taip kiekvienoje įstaigoje, kur tik man teko vėliau būti, pirmiausia man primindavo — jeigu nenoriu, galiu neatsakyti.

Aš beveik visą gyvenimą praleidau sovietinėje santvarkoje, ir nei karto negirdėjau nieko panašaus. Ten, jeigu tave klausia, privalai atsakyti, o jeigu neatsakysi, tapsi "liaudies priešu". Ir štai aš esu Vakaruose jau 4 mėnesiai, bet kol kas dar niekas manęs nespaudė ir esu įsitikinęs, kad niekas manęs ir nespaus, nes mano "paslaptys" niekam nereikalingos.

Su sovietiniu konsulu

Į susitikimą su sovietiniu konsulu aš nuėjau ir jam pasakiau, kad niekas man narkotikų nedavė, niekas manęs nepagrobė, aš likau pats savo noru. Ir tuo mūsų susitikimas pasibaigė, bet išeidamas konsulas man paliko savo vizitinę kortelę, atseit, jeigu sugalvosiu grįžti, kreipkis — padėsime. (Tarp kitko, nors nuo mano pabėgimo buvo praėjusios tik 3 dienos, jis apie mane viską žinojo).

Pasirošęs alkanam gyvenimui

Pirmomis dienomis aš buvau pasirošęs įieskoti kokio nors rūšio nakvynei, bet buvau labai nustebintas, kai mane patalpino gerame viešbutyje, davė lėšų pragyvenimui, kaip avinėlį nuvedė į anglų kalbos kursus: gyvenk, mokysis, ruoškis naujam gyvenimui naujame pasaulyje, džiaukis gyvenimu ir laisve.

Mane labai sujaudino žmonių pasitikėjimas ir gerasidūškumas. Pirmomis pabėgimo valandomis aš slapčiausiai pas žmones, kurie mane priėmė atvira širdimi, maitino, o išeinant į viešbutį, davė visa, kas buvo reikalinga — nuo drabužių iki adatos ir siūlo, nes aš įžengiau į naują pasaulį tuščiom rankomis.

Kiekvienoje įstaigoje, kur tik man teko būti, visi su manimi kalbėjo kaip su lygiu, atvira širdimi ir pastikėjimu. Kai gyvenau Kaliningrado mieste, dažnai kreipdavaus į valdžios ir partijos pareigūnus, kad išspręstų mano buto klausimą, nes gyvenau tvarte. Dauguma jų su manimi nenorėjo kalbėti ir manęs klausyti. Gal dėl to, kad buvau darbininkas, o gal kad lietuvis.

Pas pabėgėlių rusą

Šiame meiste, kuriame dabar esu, yra vienas jūreivis rusas, pabėgęs iš sovietinio rojaus prieš keletą metų. Ir kai aš, sužinojęs jo telefono numerį, susitariau susitikti, tai atėjęs į susitikimo vietą žiūrėjau iš kokios šiukšlių dėžės išlips alkanas apdriskėlis. Bet labai nustebau, kai iš naujos lengvosios mašinos išlipo vyras ir priėjęs prisistatė, kad jis yra buvęs jūreivis. Nuvežė mane į restoraną, papietavoje, nuvažiavo į jo butą. Tokiose butuose Sov. Sąjungoje gyvena tik aukšti valdžios ir reikalingos.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

R. REAGANO IR M. GORBAČIOVO SUSITIKIMAS ŽENEVOJE buvo sutiktas su didele viltimi, nors iš tikrųjų jis neatnešė jokių konkrečių susitarimų branduolinių ginklų skaičiui sumažinti. Abu vadai prisipažino, kad šiuos klausimus teks spręsti ateityje, o šį kartą tebuvo tenkintis geresniu vienas kito pažinimu, tarpusavio santykių pagerinimu. Šiam tikslui buvo skirti asmeniniai abiejų vadų pokalbiai, kuriuose dalyvavo tik jų vertėjai. Tačiau ir į oficialius pokalbius su abiejų šalių pareigūnais nebuvo įsileisti žurnalistai, kurių keli tūkstančiai užplūdo Ženėvą. Jiems ir pasauliui tebuvo skirta 15 minučių trukusio pokalbių užbaiga, kurios metu baigminį penkių puslapių pranešimą pasirašė vadus lydėję užsienio reikalų ministrai G. Shultzas ir E. Ševarnadzė.

Ir M. Gorbačiovas, ir R. Reaganas pabrėžė, kad branduolinių ginklų problema tebėra neišspręsta, kad abiejų pusių laukia sunkus darbas ateityje. Esą nė viena pusė negalėtų laimėti branduolinio karo, kuris baigtųsi pasauline katastrofa. Dėl to abi pusės vengs karo ne tik su branduoliniais, bet ir kitais ginklais. Nė viena pusė nebandys siekti karinio pranašumo. Ženevoje buvo sutarti du kiti abiejų vadų susitikimai — 1986 m. Vašingtone ir 1987 m. Maskvoje. Taipgi sutarta sustiprinti branduolinių ginklų derybas 1986 m. sausio 16 d. Ženevoje ir jose siekti sovietų pasiūlyto ty ginklų skaičiaus sumažinimo 50%.

Kiti sutarimai

Vėl atnaujinamas orinis susisiekimas tarp JAV ir Sovietų Sąjungos, nutrauktas dėl keleivinio P. Korėjos lėktuvo sunaikinimo 1983 m. Bendromis pastangomis dabar bus siekiama išvengti tokių įvykių. Naujas JAV konsulas bus atidarytas Kijeve, Sovietų Sąjungos — Niujorke. Praplečiami kultūriniai mainai, apimantys keitimąsi menininkais, studentais, mokytojais ir mokslininkais. Tokie ryšiai buvo vykdomi ir anksčiau, bet juos sumažino prez. J. Carteris, reaguodamas į sovietinę Afganistano invaziją. Pasibaigus pasitarimams Ženevoje, prez. R. Reaganas atskirą pranešimą Briuselyje padarė Atlanto Sąjungos vadams, o M. Gorbačiovas su Varšuvos sąjungos vadais susitiko Prahoje. Prez. R. Reaganas taipgi turėjo dar vieną pranašimą jungtiniame JAV kongreso posėdyje.

Bendroji reakcija

Oficialiai prez. R. Reagano ir M. Gorbačiovo pokalbiai sutinkami teigiamai, nes jie duoda vilties ateičiai, bet niekas negali garantuoti, kad ta viltis vėta pasitikėjimo. Kietesnieji kritikai žiūri skeptiškai. Pasak jų, sovietams bus naudingas konsulatų Niujorke, padidintinis šnipų skaičius. Jie taipgi atkreipia dėmesį į vadų susitikimą Vašingtone 1986 m. ir Maskvoje 1987 m. Pasaulyje plačiai nuskambės M. Gorbačiovo viešnagė Amerikoje, kai labai naudinga ne tik užsienyje, bet ir pačioje Sovietų Sąjungoje.

Šiame numeryje:

- Didžioji sukaktis**
Lietuvos krikščionybės sukaktis ir planuojami pasiruošimai
- Pirmieji išpūdžiai laisvėje**
Iš okupuotos Lietuvos pasitraukusio tautiečio pergyvenimai
- Naujasis vairuotojas**
Prelatas A. Bartkus — Šv. Kazimiero kolegijos rektorius Rožmoje
- Krikščionybės kelias į aiščių žemes III**
Jogailos bei Vytauto pastangos Lietuvos krikščionėjime
- Pasikėsinimas prieš kunigą Stakėną**
Pranešimas iš Europos apie žmogžudišką bandymą Lietuvoje
- Permainos kolegijoje, iškilmės bazilikoje**
Naujas rektorius ir naujas Šv. Petro bazilikos kanauninkas
- "Kardas ir svarstyklės"**
Teisėjo Deschenes knyga ir prieštariai Niurnbergo teismui
- Biblioteka, archyvas, paskaitos**
Vakarų Vokietijos lietuvių kultūrininkų darbai ir suvažiavimas
- Vilnius lietuviškosios akimis**
Naujasis tomas "Lietuvos bažnyčių" — Vilniaus arkivyskupija
- Mažai žinoma aušrininkė**
Istorikės Sruogienės veikalas apie Eglę Malinauskaitę-Šliupienę

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$20, pusmetinė — \$11, mėnė — \$25 (Amerikoje — JAV doleriais).
Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Naujasis vairuotojas

Prelatas Algimantas Bartkus — naujasis Šv. Kazimiero kolegijos rektorius

PREL. L. TULABA

Š. m. spalio 19 d. įvyko kolegijos vadovybėje pasikeitimas: aš rektoriaus pareigas perdaviau naujai paskirtam rektoriui kun. A. Bartkui, kuris tą pačią dieną popiežiaus Jono-Pauliaus II buvo pagerbtas prelado titulu. Ta pačia proga Jo Šventenybė mane paskyrė Šv. Petro bazilikos kapituolos kanaaninku.

Tai istorinis įvykis, kuris buvo atšvėstas kukliomis iškilmėmis pačioje kolegijoje, dalyvaujant aukštiejiems Vatikano kūrijos pareigūnams.

Kas yra tas naujasis rektorius? Jį gerai pažįsta Pensilvanijos kasyklų lietuviai, kur jis per eilę metų sėkmingai apatšalavo, bet po pasaulį pasisklidžiusiems lietuviams jis yra mažiau žinomas. Jaučiu todėl pareigą savo įpėdinį kolegijoje pristatyti plačiai lietuviškai visuomenei.

Jis gimė Lietuvoje, Kražiuose, 1940 m. lapkričio 10 d. Jo tėvai — Edmundas ir Juozapina Pilėnaitė Bortkevičiai. Tėvas buvo mokytojas. Antram pasauliniam karui einant į pabaię ir artėjant naujai bolševikų okupacijai, Bortkevičių šeima 1944 m. atsidūrė Vokietijoje kaip karo pabėgėliai. Čia išbuvo iki 1948 m., dalindamiesi pabėgėlių nedalia su tūkstančiais kitų tautiečių. 1948 m. pavyko emigruoti Brazilijon ir apsigyventi Sao Paulo mieste.

Ten Algimantas praleido vaikystę ir pirmąja jaunystę. Baigęs gimnaziją, kai tėvai persikėlė su dviem seserimis į JAV, Algimantas atvyko 1958 m. rudenį į kolegiją Romoje ruošti kunigystei.

Buvo geras auklėtinis. Studijavo Gregoriniam universitete filosofiją ir teologiją. Gavo filosofijos licenciatą ir teologijos bakalauratą. Baigęs teologijos studijas, buvo išvėntintas kunigu 1965 m. liepos 11 d. Pirmas iškilmingas šv. Mišias atliko Šv. Kryžiaus bazilikoje, netoli kolegijos, kur kolegijos auklėtiniai dažnai eina pasimelsti. Mat ten laikomos šv. Kryžiaus relikvijos.

Kadangi kun. Algimantas buvo apsisprendęs dirbti sielovadoje, jį rekomendavo Allentown vyskupui J.E.J. McShea su sąlyga, kad būtų paskirtas vikaru lietuvių Šv. Juozapo parapijoje Mahanoy City, kur klebonavo kun. P. Česna. Nors vyskupas perspėjo, kad pas kun. P. Česną vargu ar ilgai galės pabūti, vis dėlto mano prašymą patenkino. Kun. Algimantas išbuvo Mahanoy City pas kun. P. Česną penkerius metus. Jis mokojo taiksgyventi, kad liko itin artimas iki kun. P. Česnos mirties.

Nuo 1971 iki 1972 m. kun. Algimantas trumpai talkino sielovados darbe prel. J. Karaliui

Shenandoah: po to — prel. Klevinskui Minersville ir pagaliau buvo perkeltas į Eastoną, kur dirbo teritorinėje Šv. Bernardo parapijoje ir drauge aptarnavo lietuvių Šv. Mykolo parapijoje.

Dirbdamas parapijose, kun. Algimantas dėstė Kardinolo Brannan aukštesnėje mokykloje, o būdamas Eastone — Notre Dame gimnazijoje.

1972 m. rudenį buvo paskirtas klebonu lietuvių Šv. Kazimiero parapijoje St. Clair. Po 6 metų, t.y. 1978 m., buvo perkeltas klebono pareigoms į Frackville lietuvių Apreišimo parapijon. Čia išbuvo iki 1983 m., kol buvo pakviestas ir paskirtas Šv. Kazimiero kolegijos prarektoriumi Romoje.

Kun. Algimantas nesirobojo vien veikla sielovadoje — aktyviai reikiškesi ir lietuviškoje visuomeninėje veikloje. Buvo Lietuvos vyčių dvasios vadas. Organizavo šventes bei iškilmes. Bendradarbiavo lietuvių radijo valandėlėms. Žodžiu, buvo "spiritus movens" lietuviškoje veikloje Allentowno vyskupijoje.

Kun. Algimantas parodė daug išminties ir sugebėjimų administracinėje srityje, būdamas klebonu St. Clair ir Frackvilleje. Visur parapijiečiai jį mylėjo, o vyresnieji vertino.

Kai atėjo metas galvoti apie įpėdinį prie kolegijos vairo, mano žvilgsnis nukrypo į kun. Algimantą. Kai 1982 m., besilankant Frackvilleje, užsiminiau, ar jis nesutiktų aukotis kolegijos vadovybėje, nedvejodamas atsakė teigiamai. Susitarė, kad porą metų pabus prarektoriumi, kad susipažintų su visa padėtimi ir po to būtų paskirtas rektoriu. Prieš prisiimdamas įsipareigojimus kolegijoje, pasirodė gana atsargus — reikalavo užtikrinimo. Žodžiu, nėjo užsimerkęs. Tai man kartais buvo nemalonu, bet įvertinau jo apdairumą ir atsakomumą.

Per dvejus metus artimai bendradarbiauome. Nesutariu nebuvo. Padėti pažino. Į kolegijos gyvenimą įsijungė. Drauge dar pagilino studijas — gavo kanonų teisės licenciatą. Esu tikras, kad kolegija gavo naują gerą rektorių. Naujas vadovas neabejotinai pajėgs suderinti kolegijos gyvenimą "nova et vetera", ant senų pagrindų statys naują tvarką. Bus reikalingas paramos, bet ypač Dievo palaimos. Todėl, atiduodamas kolegijos vairą į prel. Algimanto rankas, prašau visus talkinti jam kuo kas gali, bet ypač malda, kad Viešpaties savo ranka jį vestų ir savo malonėmis stiprintų sunkiose ir atsakingose pareigose ne tik vadovaujant kolegijai, bet ir atsivaujant Lietuvos Bažnyčiai prie šv. Sosto.

A. a. kunigo JONO ILSKIO laidotuvėse gedulinių Mišių atnaušautojai Viekšniuose 1985 m. spalio 9 d. Iš kairės: dekanas kun. Jonas Gedvila, kan. Juozas Miklovas, vysk. JULIJONAS STEPONAVIČIUS, vysk. ANTANAS VAIČIUS, kan. Kazimieras Gaščiušas, kancleris kun. Juozas Gedgaudas

Krikščionybės kelias į aisčių žemes III

Pagal istorikus — Simoną Daukantą, Vandą Sruogienę, Zenoną Ivinskį ir kun. Viktorą Gidžiūną

APOLINARAS P. BAGDONAS

3. Jogailos ir Vytauto krikštas

Pirmasis krikšto klausimu derėjosi Jogaila su kryžiuočių ordinu 1382 m. Norėdamas atsilyginti kryžiuočiams už talką prieš dedę Kęstutį ir Vytautą, Jogaila užrašė ordinui Žemaitiją iki Dubysos upės, o pats su visais pavaldiniais pasižadėjo apsikrikštyti per 4 metų laikotarpį. Bet ta ir dar dvi sutartys nebuvo ratifikuotos.

Vytautas, ištrūkęs su žmonos pagalba iš Vilniaus pilies kalėjimo, bėgo pas savo svainį Mozūrijos kunigaikštį Jonušą pagalbos. Negavęs ten paramos, nuvyko pas kryžiuočius ir ten pirmą kartą apsikrikštijo 1383 m. spalio 21 d. Tepliuvos pilyje ir gavo Vygando vardą. Už pagalbą prieš Jogailą Vytautas užrašė kryžiuočiams Žemaitiją iki Nevežio upės. Tuo tarpu gavo valdyti tris pilis prie Nemuno.

Kaip tik tuo metu lenkų pasiuntiniai atvyko pas Jogailą karalienės Jadvygos pirštį ir pasiūlė jam karaliaus vainiką. Vytautas pradėjo karą su Jogailos kariuomene ir 1383 m. užėmė Trakus, bet Vilnius atsilaukė. Bet jau sekanciais metais Vytautas atsimetė nuo kryžiuočių. Slaptai susitaręs su Jogaila, sudėgino valdomas kryžiuočių pilies, kurios buvo pastatytos prie Nemuno upės. Kauno pilį laikė apgulę Vytauto ir Jogailos kariai apie mėnesį laiką. Apguliesiems kryžiuočiams padėti atvyko jų magistras Konradas Valenrodas su kariuomene. Lietuviai taip smarkiai puolė kryžiuočius, kad jie negalėjo persikelti per Neries upę. Stebėdamas nuo kalno, Konradas Valenrodas matė savo žustancius karius. Pilis buvo paimta, o jos komitūras žuvo sugriautoje pilyje.

a. Tarp Rytų ir Vakarų krikščionybės

Kaip dėl Lietuvos apkriktijimo varžėsi Vakarų krikščionybė su bizantine stačiatikių, matyti iš šių faktų.

Mindaugo sūnus Vaišvilkas (Vaišgelis) ir jo duklė, ištėkėjusi už gudų kunigaikščio Švarno, priėmė stačiatikių, o pats Mindaugas, jo žmona Morta ir du jaunesnieji sūnūs priėmė katalikybę. Šeima religiniu atžvilgiu pasidalijo pusiau. Vytautas, pirmąjį kartą nubėgęs pas kryžiuočius, apsikrikštijo kataliku. Susitaikęs su Jogaila bei gavęs valdyti Gardiną ir Palenkę (Trakai buvo atiduoti kunigaikščiui Skirgailai), lyg pabrėždamas savo priešišumą ordinui, Vytautas priėmė stačiatikiystę, gaudamas Aleksandro vardą.

Pagaliau ir pats Jogaila 1384 m. su broliais Skirgaila ir Kaributu pasirašė dokumentą su rusų kunigaikščių Dimitru Doniečiu, kuriame jie pasižadėjo priimti stačiatikių tikėjimą, o Jogaila turėjo vesti jo dukterį Sofiją. Tačiau gavęs pasiūlymą vesti Lenkijos karalienę Jadvygą, Jogaila sutiko su lenkų siūlymais ir po derybų 1386 m. vasario mėn.

15 d. apsikrikštijo Vladislavo vardu. Kartu buvo pakrikštyti ir jo broliai Skirgaila su Lengveniu, o pusbrolis Vytautas atnaujino katalikų krikštą. Jogaila susituokė vasario 18 d., o kovo 4 d. buvo vainikuotas Lenkijos karaliumi. Nors kun. Viktoras Gidžiūnas "Lietuvių Enciklopedijos" XV tome rašo, kad Jogaila buvo pakrikštytas vasario 14 d., tačiau V. Sruogienė ir Z. Ivinskis mini tik vasario 15 kaip Jogailos krikšto dieną. Jogailos krikštas yra surištas su Kriavo aktu 1385 m. Bet dėl jo buvimo istorikai Deiveiki ir Jonas Dainauskas tvirtina, kad tai lenkų falsifikatas, atsiradęs tik XIX š., nes pirmą kartą buvo paskelbtas tik 1837 m. Jo visai nemini nei istorikas Dluogošas, būdamas didelis lietuvių priešinys, nei kiti istorikai.

b. Krikštijimo būdas

Jogaila 1387 m. su lenkų kunigų delegacija, kuriai vadovavo kun. Andrius, vėliau paskirtas Vilniaus vyskupu, atvyko iš Krokuvos į Vilnių ir po pasitarimo su Lietuvos didikais išleido įsakymą, kuris V. Sruogienės istorijoje šitaip skamba: "Esame nutarę visus lietuvių, abiejų lyčių, įvairios kilmės, visų luomų ir laipsnių, mūsų lietuvių ir rusų valstybėje gyvenančius, kurios jie prieš tai bebūtų buvę tikybės, palenkti ir patraukti katalikų tikėjimui ir Šv. Romos Bažnyčios klusnumui".²¹ Tas įsakymas buvo taikomas tik Vilniaus, Trakų ir Žemaitių kunigaikštijoms, kurias valdė Jogaila (Vilniaus), ir Skirgaila (Trakų), o Žemaitija tuo metu buvo atiduota kryžiuočiams ir jų valdoma, tad ir liko nekrikštyta.

Kitos smulkesnės, Lietuvai pavaldžios kunigaikštijos buvo valdomos stačiatikių kunigaikščių ir krikšto įsakymas jų nelietė. Buvo sukvietę Vilniaus apylinkių žmonės, ir Jogaila paskelbė: "Jei kas priešinsis priimti naują tikėjimą, bus kūno bausmėmis priverčiamas".²² Visi labai jaudinosi, nes bijojo savo dievų keršto, todėl verkė ir raudėjo, bet didesniu pasipriešinimo nebuvo. Visi emė krikštytis. Kadangi nebuvo lietuviškai mokančių kunigų, tad naujo tikėjimo tiesias aiškino patys kunigaikščiai — Jogaila ir Vytautas.

Žmonių prisirinko minios, tad vietoj individualaus krikšto, atskiri vyrų bei moterų būriai buvo apšlakstomi švestu vandeniu, duodant jiems viems tą patį šventojo vardą, pvz. Jono, Petro, Onos...

Baigus krikštinti Vilniaus miesto apylinkių gyventojus, Jogaila keliavo po visą Lietuvą ir visur darė panašiai kaip ir Vilniuje. Taipgi buvo liepta iškirsti šventas girias ir vietoj jų statyti kryžius ir koplyčias. Jo kelionė truko keletą mėnesių.

Grijęs į Vilnių 1387 m. Jogaila katalikams bajorams suteikė įvairių privilegijų, atleido juos nuo įvairių pareigų, išskyrus karinę prievolę ir kunigaikščio pilių statymą. Z. Ivinskis rašo, kad buvo tada

pakrikštyta 30.000 žmonių, daugiausia bajorų, ir įsteigtos 7 parapijos: Ukmergėje, Maišiogaloje, Nemenčinėje, Medininkuose, Kriavė, Ainoje ir Obolcuose. Nemini nei Trakai, nei Kaunas. Z. Ivinskis spėja, kad ten jau turėjo būti pastatytos šventovės, nes ten gyveno nemažai vokiečių pirklių.

c. Naujos šventovės

Buvo pastatyta Vilniaus katedra, o vyskupo ir kapituolos išlaikymui Jogaila užrašė nemažai nuosavybių: penkis namus mieste ir daug žemių. Tuo metu Vilniuje jau buvo šios šventovės: Pranciškonų, Šv. Onos, Šv. Mikalojaus ir Šv. Marijos. Jogaila dar pastatė aukštutinėje pilyje Šv. Martyno šventovę. Per Poznanės vyskupą kreipėsi į popiežių Urboną VI, prašydamas įsteigti Vilniaus vyskupiją. Popiežius jo prašymą išpildė ir pirmuoju vyskupu paskyrė 1388 m. kovo 17 d. pranciškoną Andrių Vosilą, anksčiau gyvenusį Lietuvoje ir mokėjusį lietuviškai. Pastatytoji katedra gavo Šv. Stanislovo vardą, o jos didysis altorius įrengtas toje vietoje, kur buvo kūrenama šventojo ugnis.

Tokių būdu katalikybė tapo valstybine religija, bet ji buvo priimta ne iš kryžiuočių rankų, kaip buvo su Mindaugo krikštu, bet iš Lietuvos kunigaikščių ir lenkų, kurie per bažnytinį ir valstybinį aparatą ilgainiui išplėtė savo įtaką, išstumdami net lietuvių kalbą.

d. Kunigaikščių intrigos

Po to Jogaila grįžo į Krokuvą, savo vietininku Vilniuje palikęs brolį Skirgailą. Tuo tarpu Vytautas, apsigyvenęs Lucke (Trakus valdė Skirgaila), buvo labai nepatenkintas, kad neatgavo savo tėviškės Trakų. Tuo laiku pas jį atvyko Maskvos kunigaikščio sūnus Vosylis, pabėgęs iš totorių nelaisvės, ir siūlė sąjungą su Maskva. Tarp kitko Vytautas jam pažadėjo savo dukterį Sofiją.

Tas mostas buvo nukreiptas prieš Jogailą, kuris buvo pasiuntęs savo brolį Lengvenį į Didįjį Naugardą santykiams pagerinti. Jogaila ir Vytautas nepasitikėjo vienas kitu, net buvo tikrinamas Vytauto paštas.

Lietuvoje kilo nepasitenkinimas dėl įvestų lenkų įgulių Vilniuje, kur komendantu buvo paskirtas lenkas Moskoževskis. Lietuviai surengė sąmokslą, norėdami iškelti Vytautą į didžiojo kunigaikščio sostą. Deja, bandymas nepasisekė, ir Vytautas antrą kartą nubėgo pas kryžiuočius. Pastarieji, juo nepasitikėdami, paėmė įkaitais visą jo giminę ir dar 100 bajorų. 1390 m. jis pasirašė su kryžiuočiais sutartį, pripažindamas kaipo vasalą ordino valdžią.

Prasidėjo karas. Vilniaus gynimui vadovavo Jogailos brolis Karigaila. Smarkiems mušiams vykstant jis ir žuvo. "Kryžiuočių kareiviai nešiojo jo nukirstą galvą aplink aukš-

(Nukelta į 3-čią psl.)

A+ KONSTANCIJAI STANKIENEI

mirus,

sūnui JONUI su šeima reiškiamė gilią užuojautą —

Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonas, komitetas ir taryba

MYLIMAI MAMYTEI

A+ KOSTEI STANKIENEI

mirus,

jos sūnų JONĄ, ilgametį choro "Aidas" remėją bei išdininką, ir jo visą šeimą nuoširdžiai užjaučiame —

Choras "Aidas", vadovas ir rėmėjų komitetas

A+ KOSTEI STANKIENEI

mirus,

jos sūnui šauliui JONUI STANKUI, jo žmonai MILDAI, dukroms VIDAI ir LORETAI, visiems giminėms nuoširdžiai užuojautą reiškiamė liūdesio valandoje —

Hamilton, Ont. DLK Algirdo šaulių kuopos valdyba

A+ KONSTANCIJAI STANKUVIENEI

mirus,

jos sūnų JONĄ, mūsų klubo pirmininką, jo šeimą ir gimines nuoširdžiai užjaučiame liūdesio valandoje —

Hamiltono lietuvių Giedraičio žūklautojų ir medžiotojų klubo valdybos nariai

A+ KONSTANCIJAI STANKUVIENEI

mirus,

sūnui JONUI ir šeimai reiškiamė gilią užuojautą —

O. S. Žvirbliai

A+ KONSTANCIJAI STANKIENEI

iškeliavus amžinybėn,

sūnų JONĄ, jo žmoną MILDĄ, dukras VIDĄ, LORETA ir gimines nuoširdžiai užjaučiame —

Hamiltono lietuvių pensininkų klubas

PADĖKA

Mirus mielam vyrui, tėvui, seneliui ir broliui

a. a. VLADUI STOČKUI,

nuoširdžiai dėkojame Prisikėlimo parapijos kunigams už ligonio lankymą, už gedulines pamaldas Prisikėlimo šventovėje, maldas koplyčioje ir palydėjimą į amžinos ramybės vietą, o P. Gulbinskui už giedojimą šventovėje ir kapinėse.

Dėkojame dr. Yčui ir dr. Watt už rūpestingą gydymą, visiems už velionies lankymą namuose ir ligoninėje, už šv. Mišias, gėles, maldas laidotuvių namuose ir už velionies palydėjimą. Esame dėkingi visiems, užjautusiems mūsų vienu ar kitu būdu. Ačiū poniai Greičiūnėnei už skanūs pusryčius ir ponioms — už skanūs pyragus.

Liūdintys — žmona Petronėlė Stočkienė
dukterys ir sūnūs su šeimom,
seserys ir brolis

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

* Elektros reikmenys
* Televizijos aparatai
* Skalbiamosios mašinos
* Vaikų baldai
* Įvairūs kilimai

* Saldytuvai
* Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
* Siuvamos mašinos
* Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVES:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovai — St. Prakash.
Tel. 233-4486

Pasikėsėsinimas prieš kunigą Stakėną

V. Europos laikraščiai paskelbė ilgesnius bei trumpesnius pranešimus apie neseniai Lietuvoje įvykusį pasikėsėsinimą prieš Krokialaukio kleboną kun. Vaelovą Stakėną.

V. Vokietijos dienraštis "Frankfurter Allgemeine Zeitung" (XI. 6) paskyrė dvi skiltis, pasiremdamas katalikų žinių agentūros KNA pranešimu iš Romos. Laikraštis pabrėžė, kad kunigas Stakėnas buvo Tikinčiųjų teisėm ginti katalikų komiteto narys. Jo užpuolimo aplinkybės labai panašios į pernai lenkų saugumo karininkų įvykdytą kunigo Popieluškos pagrobimą, tik jis laimingu būdu išliko gyvas.

Frankfurto laikraštis pažymėjo, kad vietos milicija nesistengė surasti užpuolikų. Kun. Stakėnas, pasak KNA, buvo anksčiau tardomas ir kviečiamas liudyti kunigo Sigitto Tamkevičiaus byloje. Tardytojas Pilelis jam nedviprasmiškai grasino, reikalaujdamas nutraukti minėto komiteto veiklą. Šiame lapkričio mėnesį sukanka 7 metai, kai paeis Lietuvos kunigai — J. Kauneckas, A. Svarinskas, S. Tamkevičius, V. Vėlaviečius ir J. Zdebskis įsteigė neoficialų, bet viešai veikiantį Tikinčiųjų teisėm ginti katalikų komitetą. Prieš porą metų komitetas, Saugumo spaudžiamas, sustabdė savo viešą veiklą ir persitvarkė, pereidamas į pogrindį. Komiteto nariai steigėjai — kunigai Svarinskas ir Tamkevičius, vėliau į komitetą kooptuotas pasaulietis doc. Vytautas Skuodis, nu-teisti ilgalaikėmis bausmėmis, kalinami gulage. Kun. Stakėnas prisidėjo prie komiteto 1970 m., protestuodamas prieš paslaptinę kun. Zdebskio apdeginimą.

Pasikėsėsinimas prieš kun. Stakėną rodo, kad Gorbachio atėjimas į valdžią sustiprino Saugumo organų siautėjimą. Tai drauge yra perspėjimas visiem Lietuvos katalikams ir geros valios piliečiams, tikintiems ar netikintiems, labiau susirūpinti pavojų atsidūrusių tautos, žmogaus, tikinčiųjų teisių gynėjų saugumu.

Dar porą žodžių apie Krokialaukį. Ne kiekvienas ir šandieninės Lietuvos gyventojas yra šį vietovardį girdėjęs ar galėtų pasakyti, kokiame Lietuvos dalyje ši gyvenvietė yra. Ir vis dėlto kaip tik Krokialaukis drauge su savo klebono kunigo Vaelovą Stakėną pavarde mirgėjo daugelio Vakarų laikraščių puslapiuose. Tai nedidelė kolūkio gyvenvietė pietų Lietuvoje, Alytaus rajone, 10 km į šiaurės rytus nuo Simno, prie kelio į Balbieriškį, kur prieš 100 metų gimė žymusis valstybininkas prel. M. Krupavičius. Čia seniau gyveno vad. "kvietiniai dzūkai".

Krokialaukio praeitis siekia XVI amžių. Pirmoje to amžiaus pusėje čia dar buvo karališkųjų valdų pievos. Antroje amžiaus pusėje įsteigtas Krokialaukio dvaras, kuris priklausė karališkajai Alytaus ekonomijai. Dalis tos ekonomijos — Krokialaukio dvaras ir 9 kaimai vadinosi Krokialaukio raktu. Čia buvo garsus žirgynas. Apie tai liudija išlikę apylinkių vietovardžiai. Pavyzdžiui, Kaniūkų kaimas nuo žodžio "kaniūkai" — arklių prižiūrėtojai; Maštalių kaimas — iš lenkų kal-

bos žodžio "masztalierz" — arkli-dės tarnas.

Pirmoji Krokialaukio šventovė buvo medinė, pastatyta 1765 m. Ją pakeitė 1872 m. mūrinė, kurią 1899 m. pakonsk-ravo Seinų vyskupas Ant. Baranauškas. 1940 m. Krokialaukio parapijai priklausė 3.360 asmenų. Pagal 1959 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenis, Krokialaukyje gyveno 257 žmonės. Šiame, renkant parašus dėl trijų Lietuvos kunigų paleidimo, petičiją pasirašė 495 Krokialaukio parapijos tikintieji. Lmb.

Nusikaltėliai tik pralaimėjusių pusėje

Č. SENKEVIČIUS

Šiandien daug kalbama ir rašoma apie vadinamuosius karo nusikaltėlius, jų įsiekimą ir nuteisimus. Tą linkme įvairi ir gana agresyvi veikla išjudino žmonių mases, ypač Šiaurės Amerikoje, kur naujieji pokariniai Kanados ir JAV ateiviai tapo tos oficiali organizuotos, pripažintos ir paremtos veiklos taikiniais. Visi žinome, kas ir kaip visa tai daro, o progų nepraleidžiantieji komunistiniai rusai į tą veiklą noriai jungiasi, visada užsimoję suniekinuti, sukompromituoti patriotinę idėją. Ir visa tai atliekama tuo kiū skubotumu, kad palieštieji išeiviai nespėtų nė susiorientuoti ar suorganizuoti kokį svaresnį reagavimą.

Tačiau per daug nekreipiant dėmesio į tuos įsiektojų veiksmus ir skubotumą, ramiau ir visa tai žvelgiant, pirmiausia iškyla klausimas: kas gi iš tikrųjų yra tas karo nusikaltėlis? Prisimenant Nuernbergo bylas, karo nusikaltėlio aptartis galėtų būti maždaug tokia. Karo nusikaltėlis yra tas, kuris karo metu, pats būdamas organizuotas kokiame kariškame junginy, laisvai, sava iniciatyva atliko tokius veiksmus, kurie sužalojo ar nužudė nekaltą, priešintis nepasiruošusį, beginklį žmogų. Jei su ta ar panašia aptartimi sutiksime, iškilis antras ir labai svarbus klausimas, būtent: kodėl karo nusikaltėlių įsiekoma tik karą pralaimėjusių pusėje, dar daugiau — nuo karo nukentėjusių, benamių tarpe? Juk visą pasaulį gerai žino ir mato, kad patys didieji karo nusikaltėliai — rusai komunistai — yra neliečiami, ir Vakaruose apie juos taip kalbėti labai nepopuliariau, gal net rizikinga, kad nepasipiktintų buvęs sąjungininkas. Ir tuoj pat kyla trečias klausimas: o kaip gi yra su kitais, karą laimėjusiais sąjungininkais? Negi jie jau buvo tokie šventi ir žmoniški? Kaip tada suprasti miestų bombardavimus, ku-

riuose žuvo daug nekaltų žmonių, kaip pagaliau išaiškinti Hirošimos ir Nagasakio atvejus?

Ties tais klausimais sustojus, norom nenorom, ima ryškėti atsakymai, tikrai nemalonūs net ištarti. Nugąlėtojų tarpe karo nusikaltėlių nėra. Bet ar tai ne aukštyn kojom apversta kažkokia tiesa?

Mūsų tautos žmonės žudė rusai, paskui vokiečiai, paskui vėl rusai. Žudynės tęsiasi. Užtat mes įsiekome karo nusikaltėlių, nes nepamiršome mūsų tautai padarytų skriaudų. Ar šitai suprantama vakariečiams, kuriems mes buvome reikalingi kaip pokariniai emigrantai, vėliau čia įsikūrę ir įsipilietinę, formaliai tapę lygiateisiais šių kraštų gyventojais? Kaip tokiems, šių kraštų vyriausybės turėtų leisti įsteigti ir mums kokią organizaciją nusikaltėliams prieš mūsų tautą įsiekoti. Niekas negalvoja, kad karo nusikaltėlis tėra tas, kuris jau gintis nebegali. Negi nusikaltimai, kurie buvo vykdomi prieš vieną tautą, tėra nusikaltimais vadinami, o visa kita — dėmesio neverti dalykai? Jei šitaip būtų, kuo gi tada grindžiama tautų lygybė, apie kurią taip mėgsta kalbėti demokratijų saugotojai? O jei tautos klasifikuojamos kokių kitų pagrindu, kodėl šitai slepiama?

Kaip ten bebūtų, bet atsiradęs precedentas skatina ir mus toliau nebetylėti, nes ir mes esame nukentėjusi ir jau 45 metus paveręta, beteisė, išnaudojama ir niekinama tauta, tikrai nemažiau už tas, kurių tik dalis ir tik nepilnis šešerius metus buvo pakliuvusi į naikino masiną. Labai nesinorėtų sutikti su prielaida, kad nukentėjusių nuo karo pri pažinimą reikėtų dar kokių nors būdu išgyti, išreikalauti, išpropaguoti, o gal net nupirkti? ... Nes negi tik vienos tautos žmonės nukentėjo per tą II D. karą? Teisingumo dėlei šitai žinotina visiems tiems, kurie steigia karo nusikaltėlių įsiekimo komisijas ar tame įsiekimo reiškiasi.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

PROCEDŪRINIŲ REIKALŲ, AGENTŪRŲ, VADYBŲ IR KOMISIJŲ KOMITETAS

PARLAMENTINIS TARNAUTOJŲ SKYRIMO TYRIMAS

Procedūrinių reikalų, agentūrų, vadybų ir komisijų komitetas 1985 m. gruodyje pradės apklausa apie metodus, pagal kuriuos, jo manymu, turėtų būti skiriami tarnautojai Ontario vyriausybės agentūroms, vadyboms ir komisijoms. Tai tarnybos, kurių tarnautojus — jų dalį ar visus — skiria Ontario vyriausybė, įskaitant visas bendroves, kuriose valstybė (Crown in right of Ontario) turi akcijų daugumą.

Komitetas laukia raštiškų pasiūlymų iš pavienių asmenų, grupių bei organizacijų, norinčių pareikšti savo nuomonę minėtu klausimu. Visi pasiūlymai turėtų būti (teikti komiteto raštvedžiui iki 1985 metų gruodžio 6, penktadienio.

MICHAEL J. BREAUH, M.P.P.
Chairman

A. SMIRLE FORSYTH
Clerk of the Committee

Room 104, Legislative Building
Queen's Park
Toronto, Ontario M7A 1A2
416/963-1462

Prie a.a. kun. JONO ILSKIO kapo Vieksniuose 1985.X.9: kan. JUOZAS MIKLOVAS, Telsių vyskupas ANTANAS VAICIUS, vysk. JULIJONAS STEPONAVIČIUS — apaštalinis Vilniaus arkivyskupijos administratorius, sovietinės valdžios ištremtas iš savo vyskupijos

PRANEŠIMAS IŠ ROMOS

Permainos kolegijoje, išskilmės bazilikoje

Naujiems mokslo metams, kurie prasidėjo spalio mėnesį, suvažiavo ir lietuviai studentai — Šv. Kazimiero kolegijos auklėtiniai. Jų šiuo metu yra šeši. Prie jų prisidėjo keturi italai. Tuo būdu kolegijoje gyvena 10 studentų, lankančių Romos universitetus. Du iš jų yra kunigai, siekiantys mokslinių laipsnių.

Mišios — lietuviškai

Pasikeitus kolegijos vairuotojams, t. y. rektoriams, keičiasi ir nuotaikos pozityvia linkme. Su laiku tikimasi stambesnių reformų bei pastato remonto. Kol kas nauja yra tai, kad auklėtiniai rytmetinės Mišios jau atnašaujami lietuvių kalba. Buvo laikai, kai jos buvo atnašaujamos tikrai italų kalba, nors kolegijoje buvo dauguma lietuvių. Malonu patirti, kad padėtis pasikeitė ir gerąją pusę. Juk ten studijuojantys lietuviai klierikai ruošiami darbai lietuvių parapijose, kur lietuvių kalba yra būtina. Be to, kiekviena tautinė kolegija Romoje, kaip pvz. vokiečių, vengrų, vartoja vidaus gyvenime savo kalbas, nes jos yra oficialios tos kolegijų kalbos.

Pradedant naujus mokslo metus, lietuviai studentai — klierikai atliko rekolekcijas, kurias vedė kun. J. Petrošius iš Paryžiaus lietuvių kalba. Jis ragino suprasti kolegijos uždavinius, pažinti dabartinę Lietuvos būklę ir išeivijos troškimus.

Prel. P. Jatulis, daug dirbantis Lietuvos istorijos srityje, susirgo plaučių uždegimu ir buvo nuskraidintas į Frankfurto ligoninę V. Vokietijoje.

Bazilikoje

Buvęs Šv. Kazimiero kolegijos rektorius prel. L. Tulaba š. m. spalio 27 d. buvo įvesdintas į naujas Šv. Petro bazilikos kanauninko pareigas. Išskilmė įvyko bazilikos koplyčioje. Bazilikos rektorius kard. A. Sabbatini, sukalbėjęs maldą, ir priėmė prel. L. Tulabos Tikėjimo išpažinimą — Credo.

Perskaičius Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II dekretą, kuriuo prel. L. Tulaba skiriamas bazilikos kanauninko pareigoms, pastarasis atliko priesaiką, o kard. A. Sabbatini uždėjo ant pečių atitinkamą drabužį, kanauninko biretą ir pasakė sveikinimo kalbą, primindamas tarptautinį K. Bendrijos pobūdį ir vienybę su Šv. Tėvu, kurią išreiškia Šv. Petro bazilika.

Naujas bazilikos kanauninkas L. Tulaba pasisveikino su kardinolu, kitais dalyvaujančiais kanauninkais ir svečiais, kurių tarpe buvo vysk. A. Deksnys, prel. A. Bačkis, prel. A. Bartkus, Šv. Kazimiero kolegijos vadovybė ir studentai.

Iš koplyčios visi kanauninkai procesijoje nuėjo į savo sėdimas vietas bazilikoje, kur jie kasdien 5 v.p.p. kalba Mišparas. Kan. L. Tulaba buvo iškilmingai palydėtas į jo vietą bazilikoje po to, kai pabučiavo centrinį bazilikos altorių, prie kurio Šv. Tėvas laiko Mišias ypatingom progom.

Po išskilmės bazilikoje įvyko priėmimas prel. A. Bačkio bute Vatikane. Sekančią dieną buvo suruoštos vaišės Šv. Kazimiero kolegijoje.

Jau antras lietuvis

Šv. Petro bazilikos kanauninko titulą Šv. Tėvas teikia ypatingai nusipelnusiems dvasiškiam. Jie kas dieną kalba brevioriaus maldas bei meldžiasi specialiom intencijom. Kai Šv. Tėvas atnašauja iškilmingas pontifikalines Mišias, kaip pvz. Šv. Kazimiero metais, dalyvauja visas diplomatinis korpusas prie Šv. Sosto, kardinolai, arkivyskupai, vyskupai, prelatai ir Šv. Petro bazilikos kanauninkai.

Prel. L. Tulaba, gavęs minėtą kanauninko titulą, yra jau antras lietuvis dvasiškis tuo būdu pagerbtas. Pirmasis buvo prel. Jonas Bičiūnas, gavęs tą titulą iš Šv. Tėvo Jono XXIII 1962 m. Mirė Romoje 1975 m. Koresp.

Krikščionybės kelias į aiščių...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

tutinę pilį, norėdami pagąsdinti pilies igulą" — rašo V. Srugienė.²³

Pagaliau Plocko vyskupas — Mozūrijos kunigaikštis Henrikas apsiėmė tarpininkauti slaptose derybose su Jogaila. Bebūdamas pas Vytautą Balgos pilyje, įsimylejo Vytauto seserį Ringailę ir vėliau, atsisakęs pareigų, ją vedė, bet po kelių mėnesių mirė. Būdamas našlė, Ringailė 1421 m. ištekojo už Moldavijos kunigaikščio Aleksandro.

1392 m. Astrave buvo pasirašyta taika, ir Vytautas, vėl sugėdinęs tris ordino pils, pasitraukė į Lietuvą, gavęs iš Jogailos valdyti Lietuvą ir paklusti karaliui Jogailai bei Jadvygai. Žemaičiai per savo pasiuntinius jau 1390 m. pripažino jį, o ne Jogailą savo valdovu, nors už penkerių metų Salyno sutartimi 1398 m. Vytautas ir vėl juos užrašė ordiniui.

e. Žemaičių krikštas

Kad ir paviršutiniškai pakrikštijus Lietuvą, Žemaitiją dar vis tebebuvo nekrikštyta, o žmonės vis tebegarbino savo senuosius dievus, gerbė šventus medžius ir žalčius.

Tik pagaliau po Žalgirio mūšio Vytautas su Jogaila 1413 m. atvyko į žemaičių kraštą jų krikštyti. Žemaičiai labai priešinosi, tad Vytautas su Jogaila bandė juos palenkinti dovanomis, o kai ir tas nepadėjo — grasinimais. Ir čia, kaip ir Vilniuje, krikščionybės tiesas aiškino patys kunigaikščiai, nes kunigai nei lietuviškai, nei žemaitiškai nemokėjo. Ket-verius metus vyko žemaičių krikštijimas. 1417 m. spalio 24 d. buvo įsteigta atskira Žemaičių vyskupija su vyskupu rezidencine vieta Medininkuose — Varniuose, kur buvo pastatyta katedra, pašvesta globėjui šv. Aleksandrui, nes Vytauto krikščioniškasis vardas buvo Aleksandras. Steigime dalyvavo Vilniaus vyskupas Petras ir Lviso vyskupas Jonas. Buvo taipgi įsteigtos 8 parapijos: Viduklėje, Luokėje, Kaltinenuose, Kelmėje, Raseiniuose, Ariogaloje, Kražiuose ir Veliuonoje.

Naujuoju žemaičių vyskupu buvo paskirtas Vilniaus kapitulos prelatas Motiejus, istorijos šaltiniuose minimas kaip lietuvis, mokėjęs lietuviškai. Tuo metu jis dar per 3 mėnesius krikštijo užsilikusių

sius pagonių. Buvo pastatytos ir parapijinės šventovės, o kunigai Vytauto įsakymu gaudavo tam tikrą sumą pinigais, dešimt statinių medaus ir 50 statinių rugių. 1421 m. Vytautas kunigus ir vyskupą aprūpino žeme.

Baigiantis XV š., Vilniaus vyskupijoje buvo pastatyta 91 šventovė, o Žemaičių vyskupijoje — 18. Prieš pat protestantizmo atėjimą 1565 m. Vilniaus vyskupijoje buvo 194, o Žemaitijoje — 38 šventovės.

Tokių būdu nuo pirmojo misijonieriaus Vaitiekaus mirties 997 m. iki paskutinių pagonys aiščiai, būtent žemaičiai, buvo apkrikštyti 1417 m., praėjo 420 metų. Kas žino, jei Mindaugo krikščionybė būtų išlikusi ir pirmieji raštai lietuvių kalba gal būtų keliais šimtmečiais anksčiau atsiradę, tai ir mūsų tautos likimas gal būtų buvęs laimingesnis. Juk tik per plauką aiščių giminės nesusilaukė Amerikos indėnų likimo, kai kryžiuočių pasamdyti visos Europos bastūnai šipino savo kardus į nekaltų žmonių sprandus, tūkstančius jų išžudydami arba išsivesdami į nelaisvę. Gal nė iš vienos tautos krikščionybė nepareikalavo tiek gyvybės aukų. Kalta, žinoma, ne pati krikščionybė, o jos nesėėjai, vedami turtų ir svetimų žemių bei valdžios troškimo.

Prigijusi katalikybė Lietuvoje palengva stiprėjo, atsispyrė protestantizmui iš Vakarų ir stačiatikybei iš Rytų. Deja, šovinininė lenkų laikysena daug žalos padarė lietuvių tautai. Jos pasekmės tenka išgyventi ir dabartinei mūsų kartai.

Šiandien Kristaus Evangeliją išpažįstantieji lietuviai kenčia ne tik tautinė agresyvaus komunizmo spaudimą, bet ir nepaprastai sunkų religinį persekiojimą, jau daugiau kaip 40 metų nešdami komunistinės rusų vergijos jungą, gina savo religinius idealus su nemažesniu atkaklumu, kaip mūsų protėviai gynė savo senąją religiją ir savo žemės laisvę.

21. Vanda Srugienė, Lietuvos istorija, Čikaga 1956 m., 161 psl.
22. T. p., 161 psl.
23. T. p., 167 psl.

Supažindinkite savo draugus bei pažįstamus su "TEVIŠKOS ŽIBURIAIS", pranešdami jų adresus "TŽ" administracijai. Keletą numerių jie gaus nemokamai.

TOUR 1985

Kelionė į Šv. Žemę ir Romą. Kalėdos Betliejuje 2 savaitės - \$2,495.00. 1985 m. gruodžio 21 - 1986 m. sausio 4
Amanas, Petra, Jeruzalė, Betliejus, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė, Betanija, Roma ir Vatikanas

Smulkesnių informacijų teirautis:

Rev. Father J. Cullen, C.S.B., c/o St. Michael's College School, 1515 Bathurst St., Toronto, Ont. M5P 3H4. Tel. (416) 653-3180 arba:

GIDEON TRAVEL AGENCY

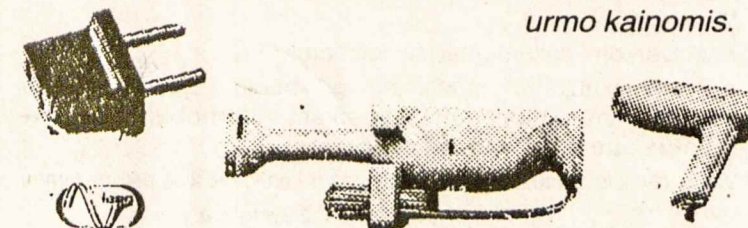
60 St. Clair Ave. East, Toronto, Ont. M4T 1N5
Tel. (416) 923-7337

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (converter) arba pritai-kytojo (adapter) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į **"House of 220"**. Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.

Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

HOUSE OF 220

1444 Gerrard St. E., Toronto
(416) 461-2602

Toronto "Atžalyno" šokėja DAIVA KRIVAITĖ vieno tautinio šokio metu scenoje. Nuotr. B. Tarvydo

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

BLAIVININKŲ DRAUGIJA

Lietuvoje steigama Respublikinė savanoriškos kovos už blaivybę draugija, kopijuojanti rugsėjo 25 d. Maskvoje suorganizuotą Sąjunginę savanoriškos kovos už blaivybę draugiją. Lietuvišką pavadinimą sujaukė per ilgas rusiškosios draugijos pavadinimas. Lietuviams būtų užtekę Blaivininkų draugijos, juoba, kad ji primena vysk. M. Valančiaus laikus, kai Lietuvą buvo okupavusi carinė Rusija, taip pat pasižymėjusi alkoholizmu. Steigėjų komiteto pirmininku yra paskirtas Kauno medicinos instituto klinikų vyr. gydytojas P. Jašinskas, tituluojamas socialinio darbo divyriu. Steigėjų gretoms priklauso: Lietuvos profesinių sąjungų taryba, komjaunimo centro komitetas, Lietuvos mokslo akademija ir sveikatos apsaugos ministerija. Steigiamosios konferencijos numatyti Lietuvos miestuose ir rajonuose. Draugijos nariai priimami Sovietų Sąjungos piliečiai, sulaukę 18 metų amžiaus, nevartojantys alkoholio, besilaikantys sveiko gyvenimo principų. Sekančiais metais centrinė draugija Maskvoje blaivininkams pradės leisti žurnalą rusų kalba "Trevost ir kultura" ("Blaivybė ir kultūra").

TALKOS UŽBAIGA

Jolita Radišauskienė spalio 15 d. "Komjaunimo tiesoje" rašo apie liūdnai galėjusią pasibaigti Vilniaus X-sios vidurinės technikos mokyklos antrakursių grupės talką Trakų rajono bandomajame "Merkio" sovchoze. Juos žemdirbiai išlydėjo namo rugsėjo 30 d., įsodinę su grupės vadove Jolanta Mazgelienė ir sovchozo autobusiuka. Vilniuje ta grupė gerokai prarėję, išlipus didžiajai daliai talkininkų. Į namus neskubėjo tik septynios mergaitės, vienas vaikinai ir vadovė J. Mazgelienė. Kažkas pasilėdė dar vieną vakarą praleisti prie draugystės laužo. Pasiūlymų nepriėmė, ir jie išėjo namo. Pirmiausia buvo užsukta "Žalgirio" parduotuvė, o paskui visi vieningai sušuko: "Į gamtą!" Autobusiukas ėmė riedėti Paluknės kryptimi. Jolita Radišauskienė prisipažįsta, kad antroji šios istorijos dalis tebėra miglota. Prie laužo atsirado degtinės, nors mergaitės buvo nepilnametės, o ir pati vadovė J. Mazgelienė, dar nesulaukusi 21 metų amžiaus. Kas tą degtinę nupirko, nepavyko išaiškinti tyrimo metu. Įtartinimas teko autobusiuko vairuotojui, bet jį gynė visi talkos užbaigtųjų dalyviai. Neaišku, ar vairuotojas gerė kartu su jais. Jis sakėsi tuo metu vaishėsis pas savo draugą. Apie 11 v.v. vairuotojas S. Račkovskis sukvietė visus į autobusiuką, ir antrą kartą buvo pradėta kelionė Vilniun. J. Radišauskienė pasakoja: "Kelionė šįkart buvo neilga: už poros kilometrų autobusas, lenkdamas kitą automašiną, įvažiavo į priešingą eismo juostą. Iš priekio atvažiuojantis automobilis artėjo greičiau, nei to tikėjosi įkaušęs S. Račkovskis.

Norint išvengti susidūrimo, teko staigiai pasukti dešinėn. Autobusas dėl tokių staigių ir pavojingų manevrų apvirto. Išsiganę keleiviai (laimė, tik trys mergaitės ir vadovė buvo lengvai sužeistos) greitai išsiropšė iš automašinos, kuri netrukus užsiliepsnojo. Aukų nebuvo. Liepsnos liežuviai nepasiekė vadovės ir lengvai sužeistų mergaičių, bet galėjo pasiekti, nes jas likimo valiai paliko išsiganę ir išsibėgiję po mišką kiti pabėgusiųjų dalyviai ir vairuotojas.

PAMINKLAS ŽUVUSIEMS

Jonavos rajono Kalmėnų sovchozo Užsalių gyvenvietėje atidengtas paminklas "Amžina šlovė didvyriams", kuriame įrašytos II D. kare žuvusiųjų pavardės. Esą daugiau kaip 100 užsalių liečių ir šios apylinkės gyventojų buvo įsivėlę į kovas sovietų pusėje, žuvo 54. Žuvimo priežastis nutilima, neatskleidžiamos ir kovos. Atidengime dalyvavo rajono kompartijos I sekr. E. Prichodskis, vykdomojo komiteto pirm. J. Valys, kiti Jonavos rajono ir Užsalių apylinkės veikėjai, karo veteranai, žemdirbiai, moksleiviai.

VANDENTIEKIS KELMEI

Šiaulių hidrogeologinės ekspedicijos brigada, vadovaujama A. Alionio, pradėjo kasti pirmąjį gręžinį naujai Kelmės vandenvietei. Kelmėje dabar per parą sunaudojama 1.000 kubinių metrų požeminio vandens, bet lig šiol nėra vandentiekio bokšto. Vanduo gaunamas siurbliais iš artezinių šaltinių, negalima sukaupti jo atsargų, patenkinti augančių miesto poreikių. Kelmė susilauks naujos vandenvietės su keliais gręžiniais, talpiau vandentiekio bokštu.

LIETUVOS MARATONAS

Lietuva pradeda garsėti savo maratono bėgimu, kuriam yra pasirinktas 42 km 195 m ruožas nuo Pirėčių iki Vilniaus. Šiemetinis bėgimas rugsėjo 28 d. įvyko jau antrus metus iš eilės. Jis buvo skirtas visos Sovietų Sąjungos bėgikams. Lietuvai atstovavo 17 bėgikų, kurių tarpe buvo ir vienintelė moteris R. Abraitytė iš Šakių. Lietuvos maratono pirmenybės duomenys buvo paimiti iš bendros lenkynės pasiekty rezultatų. Pradinuose penkiuose kilometruose pirmavo maskvietis A. Michailovas, vadovų grupei priklausė ir R. Sausaitis, vienas stipriausių Lietuvos bėgikų. Vėliau būrys išsiskyrė po vieną, du ir grupelėmis. Priekin prasiveržė V. Vandyšas iš Ufos, bet jį netrukus pralenkė 21 metų amžiaus V. Mozgovojus iš Mogiliovo. Atstumas tarp jo ir pirmosios grupės nepailėjusiai didėjo, kai po kometis jau buvo Vilniaus grindinys. Vyrų grupės maratona laimėjo V. Mozgovojus per 2 val. 13 min. 16 sek. Moterų grupės laimėjo tapo V. Svirkajė iš Žitomiro. Lietuvos maratono pirmenybės laimėjo vilnietis A. Budrevičius, aplenkęs klaidėdį M. Calytį ir P. Šimonėlį. Sėkmingai bėgimą užbaigė ir vienintelė Lietuvos atstovė R. Abraitytė.

V. Kst.

Hamiltono vyskupas A. F. TONNOS tarp lietuvių parapijos pastatytame Jaunimo centre, kur jam pagerbti buvo surengtos vaišės. Iš kairės: KLB Hamiltono apylinkės pirm. B. MACYS, D. MACIENĖ, VYT. GEDRIMAS, svečias vyskupas, parapijos klebonas kun. J. LIAUBA, OFM

Hamilton, Ontario

HAMILTONO VYSKUPAS A. TONNOS sekmadienį, lapkričio 10, aplankė AV parapiją. Dalyvavo šv. Mišiose ir pasakė pamokslą. Šv. Mišias atnaušavo iš Toronto liet. pranciškonų viceprovincijolas kun. Aug. Simanavičius ir AV kleb. kun. J. Liauba. Vyskupas su AV parapija supažindino kleb. kun. J. Liaubą ir ta proga įteikė jam lietuviškų raštų stulą. Savo pamoksle vyskupas pasisakė, kad su mūsų klebonu ji riša sena draugystė dar iš St. Catharines laiku, kai jis buvo vyskupijos kancleriu, o kun. J. Liauba ten — lietuvių klebonu. Pasidžiaugė matydamas šventovėje tiek daug jaunimo, ragino neužmiršti savo tėvų kalbos, jų papročių ir pasilikti ištikimais savo tikėjimui. Par. choras, vad. D. Deksnys-Powell, vyskupui pagiedojo "Ecce sacerdos magnus" ir kitų gerai nuskambėjusių giesmių. Į giedojimą įsijungė ir "Aldo" mergaitės su viena giesme. So. lo pagiedojė Ald. Laugalienė.

Po pamaldų visi rinkosi į Jaunimo centrą, ten St. Petkevičienės ir jos talkininkių paruoštai agapei. Čia vyskupas ir parapijiečiai išklusė skubomis suorganizuoto liet. meninio pasirodymo ir pavalgę pietus. Šią iškilnę pradėjo par. tarybos pirm. J. Kristolaitis, supažindindamas mūsų ordinarą su parapijos ir apylinkės liet. organizacine veikla, pristatydamas visus organizacijų pirmininkus. Čia buvo vyskupui įteikta neseniai išėjusi Alg. Kežio nuotraukų knyga su angliškais tekstais — "Lithuania through the Wall". Mėninių programą pranešino Aušra Pleinytė. Pirmiausiai keturias daineles padainavo Vysk. Valančiaus lit. mokyklos chorėlis, vad. mokyt. Raudienės, po to "Gyvatara" taut. šokių šokėjų pasoko du šokių. Trumpą mėninių programą užbaigė D. Deksnys-Powell, vad. AV par. choras, padainuodamas dvi gerai nuskambėjusias dainas.

Užbaigiant kalbėjo kun. Aug. Simanavičius, primindamas vyskupui, kad čia išeivijai mūsų lietuviškas parapijas sudaro žmonės, kurie yra netekę savo laisvos tėvynės ir čia dėda pastangas išlaikyti savo tautybę. Vėl kalbėjo vyskupas, dėkodamas lietuvių pranciškonų vienuolijai, kad ši parūpina vyskupijoms lietuvišką kalbančių kunigų, kurie gali geriausiai aptarnauti savo tikinčiuosius. Paskutiniame žodyje kleb. kun. J. Liauba dar padėkojo savo ordinarui už jo teikiamą mūsų parapijai globą ir pagalbą. Aukštajam svečiui buvo sugiedotas lietuviškas "Ilgiausių metų".

PADĖKA

Hamiltono Giedraičio klubas pasistatydino naują pastatą dosnių rėmėjų dėka. Vieni paramė lešomis, kiti — savo sugebėjimais, stropiu darbu bei nuolatine priežiūra. Jų tarpe esama ir ne klubo narių. Valdyba didžiuojasi tais, kurie talkina bendram labui — jie yra pavyzdys kitiems. Valdyba dėkoja už jų nuolatinį triušą. Štai šios darbščiosios rankos: Danutė ir Petras Babinai, Kazė ir Vincas Gelziniai, Elyvra ir Juozas Bajoraičiai, Regina Pakalniškienė, Marytė Gujienė, Romas Giedraitis ir Motiejus Jonikas. Ačiū visiems. Valdyba

Winnipeg, Manitoba

KLB WINNIPEGO APYLINKĖS metinis susirinkimas — 1985 m. gruodžio 8, sekmadienį. Šv. Kazimiero parapijos salėje tuojau po Mišių. Visi maloniai kviečiami dalyvauti. Valdyba

[vedu šildymo ir vėsinimo sistema, atlieku visus taisymo ir skardos darbus]
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

St. Catharines, Ont.

NIAGAROS PUSIASALIO ramovėnų skyrius nuo 1962 m. apdovanojo ne vien tik Brock universitetą leidiniu "Tannenberg" dr. C. R. Jurgėlos, bet ir St. Catharines miesto biblioteką, dienraštį "The Standard", Royal Canadian veterans, parlamento atstovą Joe Reid, miesto burmistą Roy Adams ir "General Motors" prezidentą Ron Migus. Jau daugiau kaip 20 metų prenumeruoja Brock universitetui žurnalą "Litanus". Įteikė knygas dr. J. Pajaujo "Soviet Genocide in Lithuania" ir "Darius-Girėnas" E. Jasiūno. Už tai gauti padėkos laišukai.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ. 1985 m. lapkričio 24 d., 10 v.r., 75 Rolls Ave., St. Catharines, Ont., rengiamas nepriklausomos Lietuvos kariuomenės atsteigimo minėjimas. Programoje — Mišios žuvusių intencijai, dienai pritaikytas pamokslas, gėlių padėjimas prie žuvusių kovotams paminklo ir Lietuvos himnas. Organizacijos maloniam kviečiamas dalyvauti su vėliavomis pamaldose ir gėlių padėjimu prie paminklo žuvusiems. J. V.

VIENA ŽYMIŲ KANADIEČIŲ MOTERŲ VEIKEJĖ Laura Sabia labai stiprių straipsnių pasisakė prieš teisę Deschenes planavimą vykti Sov. Sąjungon karo nusikaltėlių reikalais. Ji pasisakė dienraščiui "The St. Catharines Standard" spalio 19 d. laidoje straipsniu, "Soviet evidence cannot be trusted". Esą Sov. Sąjunga nužudžiusi nesuskaitomus milijonus žmonių ir todėl negali liudyti. Toliau ji klausia, koks yra pagrindinis tos komisijos tikslas: sunaikinti išeivių iki šiol turėtą labai gerą vardą už tai, kad jie yra kovojantys prieš totalitarinį sovietų komunizmą, sukiršinti tautybes vieną prieš kitą, atgaivinti antisemitizmą? Pabaigoje autore primena, kad sovietai, kaip "masters of deceit", gali lengviausius būdu sūfalsifikuoti bet kokius dokumentus, kad atimtų išeivius jo pilietybę. Esą sovietų liudijimai gali pasitytioti iš teisinės kanadiečių sistemos.

Hamiltono Giedraičio lietuvių žūklautojų ir medžiotojų klubo naujo pastato vajus

(Tęsinys nr. 15)

- \$1000.00: Adomas Buinys, W. Solow.
- \$ 500.00: Augustinas Kuras, Anicetas Povilauskas.
- \$ 200.00: DLK ALgirdo kuopa Hamiltone (papildas iki \$1000.00).
- \$ 100.00: Moterų šaulių rinktinė "Vilnius" Hamiltone (papildas iki \$1039.62).

Iš viso iki 1985 m. lapkričio 12 d. gauta \$28,431.45.

Nuoširdi padėka visiems aukojusiems.

Valdyba

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 22 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		
Indėlius (P.C.A.)	5%	nekiln. turto pask. 10%
santapus	6%	asmeninės paskolas 12%
kasdienes palūkanas		Nemokamas pilnas
už santapus	5 1/2%	čekių patarnavimas.
term. indėlius 1 m.	9%	Nemokama narių gyvybės
term. indėlius 3 m.	10%	drauda pagal santauų
reg. pensijų fondo	7 1/2%	dydį iki \$2.000.
90 dienų indėlius	8%	Nemokama asmeninių
(minimum \$5.000)		paskolų drauda iki \$25.000.
Reg. pensijų 1 m.	9%	

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Generalinis Izraelio konsulas N. Levie Niujorko Manhatane rugpjūčio 15 d. žydų gelbėtojų skaitais "Teisulių medalius" pagerbė tris moteris: ukrainietę Jean Kowalyk-Berger, lenkę Sofiją Ebro-Prokesh ir Konstanciją Braženienę. Pirmosios dvi, dabar gyvenančios Amerikoje, pačios priėmė medalius. Sibiro kankinė Konstancija Braženienė, atvykusi pas vaikus į JAV, mirė 1970 m. rugpjūčio 29 d. Jos medalį priėmė dukra Nijolė Bražėnaitė-Paronetto. Iškilmes aprašė Niujorko žydų savaitraštis "The Jewish Chronicle". Informaciją savaitraščiui apie savo motiną ir okupacijos kenčiančią Lietuvą parūpino N. Bražėnaitė-Paronetto. Ji primena masinius lietuvių, latvių ir estų trėmimus į Sibirą 1941 m. birželio 13 d. Sovietiniai okupantai iš jos tėvų atėmė 450 akrų ūkį, palikdami tik mažą namelį, kuriame teko gyventi su ruso karininko šeima. Paliečiamos ir nacių okupacijos žiaurybės, aukštųjų mokyklų uždarymas, pogrindinė lietuvių veikla. K. Bražėnienė tada išgelbėjo du žydų vaikus — Sarą Schilingovsky-Capelowitz, septynerių metų, ir dešimtmetį Aleksą Gringauz. Pati K. Bražėnienė buvo suimta 1948 m. vasarą ir ištremta į tolimą Mongoliją, kai jai buvo 56-ri metai amžiaus. Mongolijoje prarado sveikatą ir Lietuvon grįžo tik 1956 m., o 1966 m. buvo išleista pas vaikus į Ameriką. Su išgelbėtais ir jau išaugusiais žydų vaikais K. Bražėnienė susitiko Niujorko 1966 m. Apie K. Bražėnienės didvyriškumą Yad Vashem pareigūnas Izraelyje supažindino Sarą, jos atminimui ten pasodinus medelį. Aleksas Gringauz, dabar gyvenantis Niujorko, turintis farmakologijos doktoratą, dalyvavo medalių įteikime, prisimindamas K. Bražėnienę, kurią jis laiko antrąja savo motina.

SALOMĖJA IR VACLOVAS GOLDBERGAI spalio 25 d. tapo seneliais. Jų duklė Aida ir Bryan Hayes susilaukė sūnaus Kevinu-Juozo.

MARIJA DUOBINĖ, apyl. valdybos įždininkė, pradėjo rinkti nario mokesį, todėl prašome visus galinčius sumokėti, atlikti šią pareigą. Nario mokeskis — \$5.

Valdyba

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

Bookbinding Studio "SAMOGITIA"

meniškai įraš knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvius. Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Brazilija

Pavasario šventę Sao Paulo ir apylinkių lietuviams kasmet surengia Brazilijos LB. Šiemetinė šventė įvyko "Lituanikos" stovyklavietėje spalio 13 d. Mišias stovyklavietės koplytėlėje laikė kun. Vytautas Kavolis. Jos buvo užrašytos neseniai mirusiai veikėjai a. a. Marytė Bublionienei. Po pamaldų surengti bendri pietūs išvykos dalyviams. Tada prasidėjo pavasario karalaitės ir princesių rinkimas. Karalaitė išrinkta Andrea Augustauskas, pavasario princesė — Ana Tatarūnas, simpatiška princesė — Ana Stanka. Karalaitė atstovaus visiems lietuviams ir "Lituanikos" stovyklavietėje.

Sao Paulo lietuviai vis dar svaigo apie savo archyvą ir muziejų, nors lig šiol šis reikalas nebuvo pajudėjęs. Dabar iniciatyvos ėmėsi Sv. Juozapo lietuvių katalikų bendruomenės valdyba, kurios pirmininkas yra kun. J. Šeškevičius. Valdyba ryžosi savo lėšomis "Lituanikos" stovyklavietėje pastatyti nedidelės lietuviškos kėtelės patalpas archyvu. Tikimasi, kad ateityje bendroms jėgoms bus pastatytas pastatas ir lietuvių muziejui. Vieta archyvu numatyta tarp koplyčios ir namo svečiams. Statyba bus pradėta šių metų pabaigoje ar sekančių pradžioje.

Argentina

Vasario 16 gimnaziją praėjusiais mokslo metais lankė Nestoras Ruplėnas, joje pasilikęs iki 1985 m. pabaigos pagilinti lietuvių kalbos. Šis rudenį gimnazijon įsijungė iš Argentinos atvykęs Danielius Aglinskis. Kitais mokslo metais Vasario 16 gimnaziją nori lankyti Analija

Gaidimaskaitė ir Ariana Rastauskaitė, kurias raštu rekomendavo Lietuvių centro ir SLA organizacijos. Šių lietuvių kandidatūras patvirtino ir PLB švietimo skyriui Argentijoje įteikė Argentinos lietuvių organizacijų ir spaudos taryba, dabar susilaukusi naujos vadovybės. ALOST pirmininko pareigas perėmė Lietuvių centro atstovas Artūras Kaminskas, vicepirmininko — SLA atstovas Antanas Mikučionis. Tarybon taipgi įeina: Lietuvių centro atstovai A. Ruplėnas ir V. Misiūnas, SLA atstovas O. Levanavičius, Birutės draugijos atstovė J. Macaitė, Senelių židinio atstovas J. Mičiūdas. Tarybos sekretoriumi liko lietuvių parapijos atstovas kun. A. Steigvilas, išdininku — Senelių židinio atstovas A. Burba.

Australija

Adelaidės lietuiviai rugsėjo 14 d. atsisveikino su Perthan išvykstančiu kun. Dr. Alfonsu Savicku. Jie apgailestavo, kad Adelaidės lietuviai praranda šį energingą kunigą, bet džiaugėsi, kad jis dabar tampa tolimosios Pertho lietuvių kolonijos kapelionu Vakarinėje Australijoje. Čia jis buvo paskirtas dirbti australų parapijoje. Kun. dr. A. Savicką lietuviams sugrąžino Australijoje viešėjęs vysk. P. Baltakis. Tautiečiams Pertho truko savo kunigo. Atsisveikinime kalbėjo ALB krašto valdybos pirm. V. Neverauskas, ALB Adelaidės apylinkės valdybos pirm. J. Staciūnas, savaitgalio mokyklos vedėjas V. Statnickas, moterų sekcijos vardu — pirm. R. Bajoriūnienė, ramovėnų pirm. V. Vosylius, pensininkų pirm. K. Kaminskas, Ateitinukų federacijos įgaliotinis Australijai J. Stepanas, choro "Lithuania" administratorius A. Serelis. Kelias dainas padainavo sol. G. Vasiliauskienės vadovaujamas moterų oktetas, kuriam akompanavo kun. dr. A. Savickas, solo atlikęs vieną dainą su oktetu pritarimu. Pastarasis padėjo visiems išleistųjų dalyviams ir remėjams Adelaidėje, apgailestavo, kad dėl jo buvo kilę vidinių nesutarimų, kurie dabar jau yra užmiršti, ragino nenešioti kartelio širdyse. Sakėsi esąs laimingas, kad jam vėl teks dirbti tarp lietuvių.

Vokietija

Evangelikų jaunimo ratelis Vasario 16 gimnazijoje, vadovaujamas kun. Fr. Skerio, surengė tradicinę išvyką, kuri jau buvo 26-ji, spalio 13 d. Dalyvauti buvo pakviesti ir katalikai moksleiviai, skautai, ateitininkai, visas Vasario 16 gimnazijos personalas. Išvykon įsijungė daugiau kaip 100 dalyvių, kuriuos teko vežti dviem moderniais autobusais. Išvykai buvo pasirinktas Rothenburgas Bavarijoje. Šis miestas yra išaugęs ant kalno prie Tauberio upelio. Miestą supa stori mūrai, išlikę nuo viduramžių laikų. Rothenburge ir dabar vengiama senovei kenkiančių pakeitimų. Miestą kasdien aplanko daug turistų, ne tik vokiečių, bet ir iš kitų kraštų, kuriuos vilioja jame užsaldytas XV šimtmetis. Miestas turi tik 12.500 gyventojų, bet jame yra 19 viešbučių, net 125 restoranai, kavinės bei kitokios užėigos.

Austrija

Algis Klimaitis Vienoje leidžia ir redaguoja sovietų pavergtas tautas ginantį laikraštį "Ostnachrichten". Paskutinis šio laikraščio numeris pasirodė po ilgokos pertraukos. Paaikėjo, kad šis labai svarbus periodinis leidinys negali išsilaikyti vien tik iš prenumeratų. Jam reikia ir skubios finansinės paramos. Redakcijos adresas: Ostnachrichten c/o A. Klimaitis, Wien, Graf Starhembergasse 9/4, Austria.

Belgija

Kadaise šiame krašte buvo gana daug vienuolių lietuvių įvairiose vienuolijose. Jų skaičius dabar yra labai sumažėjęs. 1985 m. mirė trys vienuolės. Sesuo Teresė-Ona Brazauskaitė, benediktinė, mirė 8 m. liepos 26 d. Liuvėne. Buvo gimusi 1895 m. Skaisčių k., Liubavo vls., Marjampolės aps. Belgijon atvyko 1925 m. Laidotuvių Mišias atnaušavo du belgai kunigai, kurių vienas pasakė pamokslą. Iš lietuvių dalyvavo dvi vienuolės benediktinės. Buvo nemažai apylinkės gyventojų, vienuolių, keli afrikiečiai, universiteto vicektorius, keli profesoriai ir viena latvė su sūnumi klieriku. (L. Mačernyte).

AUDRA Travel
kviečia keliauti kartu

Kalėdos ir Nauji Metai su giminėmis

12 DIENŲ LIETUVOJE Išvyksta Grįžta
gruodžio 20 sausio 5
Norinčius vykty kviečiame skubiai registruotis.

Kelionės į kitas pasaulio šalis
AUSTRALIJA — 1986 m. vasario mėnesį
BRAZILIJA, ARGENTINĄ — 1986 m. vasario mėnesį

***

Mūsų įstaigoje:

- sutvarkomi dokumentai iškvietimams
- Tarpininkaujama suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą, nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ arba JŪRATĖ adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Toronto Maironio šeštadieninės mokyklos mokinės nustebusių žvilgsniu stebi naują aplinką Nuotr. R. Pranaičio

“Kardas ir svarstyklės”

Teisinių ir spaudos balsai apie teisėjo Deschenes pažiūrą į tarptautinį Niurnbergo teismą ir jo vadovaujamą karo nusikaltėlių pajėškų komisiją

Lig šiol spaudoje daug buvo rašoma apie II D. karo nusikaltėlius ir jų pajėškas Kanadoje, vykdomas teisėjo Jules Deschenes vadovaujamos komisijos. Dabar staiga dėmesys nukrypo į patį šios komisijos vadovą, kurio knyga “Kardas ir svarstyklės” 1979 m. prancūzų kalba buvo išleista Montrealyje “Les Editions Lemeac” leidyklos, o Toronte anglų kalba — “Butterworth and Co.” leidyklos. Šios knygos egzemplioriai dar randami kai kurių knygynų lentynose. Knyga sudaro rinkinį paskaitų, liečiančių žmogaus teises ir tarptautinę teisę. Dėmesį, atrodo, atkreipė paskutinis knygos skyrius apie nacių teismą Niurnberge su kritiškomis teisėjo J. Deschenes pastabomis, atskleidžiančiomis kai kuriuos šio tarptautinio teismo trūkumus.

Priekaištai

Trumpą žinutę apie tą knygą “Kardas ir svarstyklės” paskelbė dienraštis “The Toronto Star” ilgą — dienraštis “The Globe and Mail” 1985 m. lapkričio 12 d. laidoje. Abu dienraščiai pasinaudojo “Canadian Press” agentūros pranešimu, tik “Star” jį gerokai sutrumpino, o “Globe” įsidėjo su visa teiseiui J. Deschenes skirta kritika. Dienraščiui, matyt, rūpėjo sensacingai skambantis faktas, kad teisėjas J. Deschenes, vadovaujantis karo nusikaltėlių pajėškoms, kritiškai žiūrį į nacių teismą Niurnberge.

Esą J. Deschenes savo knygoje pritaria H. Goeringo iškeltam reikalavimui, kad teisėjais į karo nusikaltėlių tribunolą turėjo būti įjungti ir vokiečių bei neutralių tautų atstovai, jeigu buvo siekiama pilno teisingumo. Tokią mintį atmeta Otavos universiteto tarptautinės teisės prof. Maxwell Cohen. Jo nuomone, teisininkų dauguma nesutinka su išvada, kad Niurnberge nugalėtojai teisę pralaimėjusius. Tokį kaltinimą paneigia nacių iš anksto suplanuota tautųdystė, gerai paruošti invazinio karo planai. Pasak prof. M. Coheno, advokatas, nemantis tokio skirtumo, nesu-pranta tarptautinės teisės. Cituojamas ir Montrealio McGill universiteto teisės prof. Armand de Mestral, atmetantis vokiečių teisėjų įjungimą į tribunolą. Juos būtų buvę galima pasikviesti, kai trečdalis vokiečių teisėjų iš teismų pašalino nacių režimą, o kiti ne nebando ginti nacių aukų. Teisėjas J. Deschenes laikosi nuomonės, kad Niurnbergo tribunolas negalėjo būti visiškai teisingas, kai teisėjas paskyrė tik sąjungininkai. J. Deschenes taipgi pri-mena, kad teisme nacių gynėjams nebuvo leidžiama minėti pačių sąjungininkų karių padarytų nusikaltimų. Esą karinės vokiečių pajėgos neturėjo pilno blygbių monopolio Europoje ir Afrikoje, Viduržemio jūroje ir Atlanto vandenyne.

Kitų nuomonės

Prieš teisėjo J. Deschenes

knygos pastabas, liečiančias Niurnbergo tribunolą, pasisako ir torontietis advokatas S. Littmanas, S. Wiesenthalio centro Los Angeles mieste atstovas Kanadoje. Esą negalima užmiršti iš anksto suplanuotų žudynių su žudikų grupėmis, koncentracinių stovyklų, dujų kamerų ir krematoriumų. Tokių nusikaltimų net negalima lyginti su kareivio išsišokimais kautynių kars-tyje. S. Littmanas teisėją J. Deschenes laiko sąžiningu žmogumi, bet abejoja ar jis gali pilnai suprasti Europą ištikusį holokaustą, suvokti kas tada tikrai vyko Europoje.

Minimas ir JAV aukščiausiojo teismo teisėjas Robertas Jacksonas, kuriam teko būti kaltintoju Niurnbergo tribunole. 1949 m. jis teigė, kad tribunole buvo laikomasi beveik visame pasaulyje pripažintų kriminalinių teisės įstatymų. R. Jacksonas abejoja ar būtų buvę galima rasti geresnius teisėjus už tuos, kuriuos paskyrė Amerika, Anglija ir Prancūzija.

Teisėjas J. Deschenes taip pat griežtai pasmerkia 1945 m. prancūzų teismo paskirtą mirties bausmę maršalui Ph. Pe-tainui, I D. karo didvyriui, kuriam II D. kare teko bendradarbiauti su Prancūzija nugalėjusiais naciais ir valdyti ne užimtą jos zoną. Mirties bausmė, kuri buvo pakeista kalėjimu iki gyvos galvos jis laiko politiniu rezistencijos vėteranų kerštu. Maršalas Ph. Pe-tainas, sunkiose valandose gelbėjęs Prancūziją, mirė kalėjime, nesulaukęs bausmės dovanavimo.

Teisėjo motyvai

Teisėjo J. Deschenes pastabos apie Niurnbergo tribunolą nėra be tiesos grūdo. Net ir buvęs prokuroras R. Jacksonas mini tik Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos teisėjus, bet nutyli Sovietų Sąjungos. Kaip tik dėl jų turbūt ir norėta tribunole matyti neutraliom tautom atstovaujančius teisėjus. Trečiasis nacių reichas teisingai yra laikomas II D. karo pradininku, tačiau šalia jo įsirikuoja ir Sovietų Sąjunga, pasirašiusi draugiškumo sutartį su Vokietija, užėmusi Baltijos šalis, pusę nacių nusiaubtos Lenkijos.

Iki pat 1941 m. birželio 22 d. Sovietų Sąjunga naftos, grūdų bei kitais savo ištekliais rėmė A. Hitlerio žygius, net tada, kai jo armijos užėmė Olandiją, Belgiją, Prancūziją, sutrius-kino ir ištūmė pagalbom atėjusį britų korpusą. Pasikeitimas Maskvoje įvyko tik tada, kai Sovietų Sąjunga susilaukė netikėto smūgio iš Vokietijos. Niurnbergo tribunole reikėjo teisiti ir nacių sąjungininkus sovietus ar bent neįsileisti jų teisėjų, papuoštų tarptautinio teisingumo aureole.

Negį pasaulis užmiršo masinius baltiečių trėmimus į Sibirą sovietų-vokiečių karo išvakarėse? Tais trėmimais buvo pradėti tautųdystės veiksmai, dar labiau išplėsti poka-

rio metais. Net ir sovietų okupuota Lenkijos dalis, gauta grobio pasidalinime su naciais, neišvengė teroro. Jį liudija anuometinių NKVD budelių Katnye slapta sušaudytų lenkų karininkų masiniai kapai.

Tiems, kurie dabar nori kritikuoti teisėjo J. Deschenes išvadą, patartina neužmiršti Sovietų Sąjungos okupuoto Afganistano, ten moderniais ginklais žudomų žmonių, kurie siekia nepriklausomybės, atmesdami prievartą atneštą sovietinį komunizmą. Maskvos kurstymų bei paramos dėka kraujas liejasi ir mažose Centrinės Amerikos valstybėlėse. Pasaulis būtų išvengęs daug nelaimių, jeigu Vakarų sąjungininkai į kaltinamųjų suolą Niurnbergo tribunole būtų pasodinę ir nacių sąjungininkus sovietus. V. Kst.

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami
susitarus telefonu

Venezuelos lietuviai

Persiorganizavo VLB Valencijos lietuvių apylinkė. Atsiliepdama į ankstyvesnį VLB krašto valdybos paraginimą, š. m. rugsėjo 29 d. Valencijoje buvo sušauktas lietuvių apylinkės susirinkimas. Dalyvavo 17 asmenų. Į naują apylinkės valdybą išrinktas Aleksandras Šapočkinas pirmininku; kiti išrinktieji asmenys, kurie vėliau pasiskirstys pareigomis yra — Maryte Sidlauskaitė, Alfonsas Medeikis, Aldona Medeikienė, Jaime Chauvin ir Juozas Zavadskas, ligšiolinis apylinkės pirmininkas. Revizijos komisijon išrinkti — Antanas Gaižauskas, Polita Šapočkinas ir Juozas Medeikis. Susirinkime dalyvavo ir krašto valdybos paskirtas koordinatorių Ričardas Zavadskas. Susirinkimo proga įvyko lietuviškos pamaldos, kurias laikė iš Sao Paulo atvykę lietuviai salezietis kunigas Petras Urbaitis.

“Lietuvės šauksmas” — tuo vardu yra išėjęs Venezuelos Lietuvių Bendruomenės leidinys, kuriame surinkti (pustrečių metu laikotarpy) straipsniai apie Lietuvą ir Baltijos problematiką didžiojoje Venezuelos spaudoje. Leidinys su šimtu straipsnių turi apie 200 didelio formato puslapių. Leidinį finansavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės visuomeninių reikalų komisija, kurios pirmininkas Algimantas Gečys parašė įvadinį žodį.

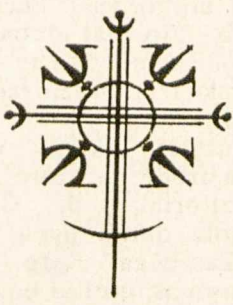
Venezuelos lietuvių katalikų misijos taryba, kad ir neturėdama pastovaus dvasios vadovo, aktyviai ruošiasi vyskupo Pauliaus Baltakio apsilankymui 1986 m. sausio mėnesio pabaigoje. Vyskupas iš-bus vieną savaitę ir aplankys Venezuelos lietuvių apylinkes, atnašaus iškilmingas Mišias Šv. Kazimiero parapijos šventovėje San Casimiro miestelyje, Araguvo provincijoje.

Kun. Antanas Perkumas, SDB, Venezuelos lietuvių katalikų misijos vadovas jau ilgą laiką serga sunkia ir šioje stadijoje nebe-pagydoma liga: vėžys yra nusiau-bęs jo kūną. Lietuvių sielovados reikalus tvarko iš Sao Paulo anksčiau atvykęs Pietų Amerikos lietuvių kunigų vienybės pirmininkas kun. Pranas Gavėnas, SDB, o šiuo metu, irgi iš asmeninės lietuvių parapijos Sao Paulo mieste atvykęs kun. Petras Urbaitis, SDB. Kun. Perkumas su kun. Urbaičiu dvidešimt metų dirbo Kinijos misijoje. Tenai, gelbėdamas vaikučius, kun. Perkumas buvo labai sunkiai sužeistas. Dėl to jis visą gyvenimą gerai negalėjo valdyti vienos kojos ir nuolat kentėjo skausmą.

Be tiesioginio sielovados darbo, kun. Perkumas keletą metų vedė lietuvišką radijo valandėlę ir aktyviai veikė su skautais.

Visuotinis suvažiavimas išrinko naują VLB krašto valdybą: Henriką Gavorską iš Maracay — pirmininku ir Vytautą Korsaką iš Maracaibo — vicepirmininku. Rinkimai buvo sunkūs, nes kandidatai atsisakinėjo. Pagaliau, dviem išrinktiems krašto valdybos asmenim buvo pavesta kooptuoti likusius valdybos narius. Suvažiavimas išrinko garbės teismą (pirm. inž. Antanas Šulcas) ir revizijos komisiją (pirm. mišk. Vincas Baronas). Už nuopelnus Venezuelos Lietuvių Bendruomenei suvažiavimas ligšiolinį VLB krašto valdybos pirmininką dr. V. A. Dambravą pakėlė į Bendruomenės garbės pirmininkus su teise sprendžiamuoju balsu dalyvauti visoje jos veikloje.

Tautos šventės proga š. m. rugsėjo 8 d. Maracay buvo sušauktas visuotinis Venezuelos Lietuvių Bendruomenės narių suvažiavimas, sutraukęs apie 150 asmenų. Kun. Urbaitis atnašavo šv. Mišias, kuriose giedojo Algimanto Dugno vadovaujamas lietuvių choras. Po to vyko Tautos šventės minėjimas, kuriame paskaitą skaitė veteranas veikėjas ir VLB Valencijos lietuvių apylinkės pirmininkas mokytojas Juozas Zavadskas. Dugnaitės padėklamavo poezijos, o choras sudainavo kelias populiarias lietuvių dainas. Koresp.

“Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda”

**Gerry Loughheed
Funeral Home**

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Vyskupiui P. BALTAKIUI, besilankančiam Vasario 16 gimnazijoje, jauniausias mokinys VYTUKAS LEMKE įteikia dovaną. Šalia vyskupo — gimnazijos dir. A. ŠMITAS, kun. A. BERNATONIS Nuotr. M. Šmitienės

Pasaulio lietuvių anketa

Suplaukė beveik 3000 atsiliepimų, kurie dabar studijuojami

DR. K. TRIMAKAS
Pasaulio lietuvių anketo
direktorius

Pasaulio lietuvių anketa jau yra įvykęs faktas. Nuo šių metų pradžios kelių mėnesių laikotarpy ši anketa buvo paruošta, suredaguota lietuvių kalba, išversta į anglų, ispanų, portugalų ir vokiečių kalbas, atspausdinta, išplatinta ir surinkta į centrinę būstinę Čikagoje. Anketa dar vis atsiunčiama, gi atsiųstų anketų duomenų dalis jau sudėta į skaitytuvą (kompiuterį) skaičių analizei.

Paskleistų anketų skaičius dar tiksliai nežinomas, nes šalia atspausdintų 12,000 Čikagoje, kurių didžioji dalis buvo išplatinta, spausdino ir platino kai kurie atskiri kraštai. Užpildytų ir atsiųstų anketų skaičius artėja prie 3,000. Kai bus galutinai surinkta ir suskaičiuota, tas skaičius gali viršyti 3,000.

Atsiliepusių gausa praško anketo organizatorių viltis. Lietuviškoji visuomenė nepritarė pildyti anketų. Be to, ši anketa nėra trumpa, buvo ir tokių klausimų, prie kurių reikėjo stabtelėti ir pagalvoti. Dėl tokių sunkumų kai kas gal anketo ir neužpildė.

Vis dėlto 3,000 užpildytų anketų skaičius rodo, kad didelė dalis lietuvių kilmės žmonių matė šios anketo vertę, su-prato jos reikšmę ir skyrė pakankamai laiko jai užpildyti. Tai rodo jų pačių visuomeninį subrendimą bei sugebėjimą bendram labai paskirti savo laiko bei dėmesio. Už tai jiems patiems priklauso pirmoji mūsų padėka bei įvertinimas.

Prie anketo pasisekimo daug prisidėjo jos platintojai. Organizatoriaus pasiekė žinios, kad kai kurie platintojai buvo ypač uolūs. Žinoma, pasitaikė ir tokių, kurie turėjo sunkumų platinti arba patys nedėjo pakankamai pastangų. Anketų paskleidimas vyko įvairiais būdais: susibūrimuose, paštu, iš rankų į rankas. Visiems vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie anketo paskleidimo nuoširdžiai dėkoju.

Šios anketo darbas buvo ir tebėra savanoriškas. Jokių oficialiai tam darbui paskirtų ir apmokamų žmonių nėra: jei taip būtų buvę, anketo paruošiamieji darbai, o taip pat apskaičiavimas būtų be susitrukdymų. Dabar gi visi anketo projekto vykdytojai be savo darbo pragyvenimui, turi ir daugiau pareigų lietuvių visuomeninėje veikloje. Tai reikia turėti galvoje, žvel-giant į keturis mėnesius už-trukusį anketo paruošimą, o taip pat į dabar neseniai prasidėjusį duomenų analizavimą. Užtruko ir tebeužtrunka pats anketo paruošimas skaitytuvui, pvz. vienos anketo skaičių perrašymas rašomąja mašinėle užtrunka 5-6 min. vienam asmeniui, 3,000 anketų — apie 7 darbo savaites po 40 v. į savaitę. Visų anketo duomenų apskaičiavimai dar užtruks mėnesius.

Šis pasaulio lietuvių apklausinėjimo projektas yra PLB švietimo-auklėjimo skyriaus žinioje. Šį projektą vykdė prof. dr. Kęstučio Trimako vadovaujama komisija, kurion, šalia jo, įeina PLB valdybos vykdomasis vicepirm. prof. dr. Tomas Remeikis, prof. dr. Dalia Katiliūtė-Boydston, prof. dr. Jolita Narutienė ir PLB valdybos vicepirmininkas švietimo-auklėjimo reikalam Birutė Jasaitienė. Anketo duomenų analizei skaitytuvu yra pakviestas Alfredas Juška, M. A. Savo patari-mais daug padeda PSPP-skaitytuvų programos specialistė dr. Marija Norušytė.

Delhi-Tillsonburg, Ont.

AUKOS TAUTOS FONDUI 1985 METAIS. \$190: G. Rugienius; \$150: D. Žiogas; \$100: K. Ratavičius; \$90: M. Povilaitis; \$80: L. J. Vitai; \$70: J. Mačiulis; \$60: B. Lukošius; \$50: B. Gudinskas, A. Kairys; \$40: J. Jurėnas, P. Ozolas; \$35: S. Jakubickas, M. Norkus; \$30: A. Budreika, J. Jocas, V. Zadruskis, J. Strodonskis; \$25: V. Micelica, A. Steigvila, B. Stonkus; \$20: P. Augaitis, B. Ceika, B. Dirsė, P. Lapie-nis, V. Galeckas, A. Masilius, M. J. Rimkai, V. Radauskas, M. Stankaitis, O. D. Siurnos, A. Usvaltas, V. Vindašius, J. Vieraitis, P. Vižauskas, A. Klemienė; \$15: S. Oleka; \$10: F. Gorklys, J. Jauneika, E. Jokubilienė, kun. L. Kemėšis, V. Vyta, A. Vaitkevičius, Jon. Viera-ratis, A. Žebertavičius, P. Pekarskienė, E. Vindašius, A. Lapėnas, A. V. Cvirkos, A. Aleliūnienė, Alb. Augustinavičius; \$8: J. Astrauskas. Visiems dėkinga —

**TF Delhi-Tillsonburg
atstovybė**

NUOSAVYBĖS ĮKAINOJIMAS

ir jūsų 1986 metų savivaldybės bei mokyklų mokesčiai

Regioninės įstaigos visoje Ontario provincijoje yra atsakingos už nekilnojamųjų nuosavybių įkainojimą savivaldybių ir mokyklų mokesčių reikalui. Įkainojimo sąrašai yra perduodami savivaldybėms, kurios pagal tuos duomenis nustato promiles ir apskaičiuoja nuosavybės mokesčius savivaldybei. Dydis nuosavybės mokesčių, kuriuos mokate už savo namus arba verslą, priklauso nuo įkainotos vertės ir jūsų savivaldybės nustatytos promilės. Įkainotoji vertė padauginta iš promilės ir sudaro 1986 metų nuosavybės mokesčius.

Informaciniai susirinkimai

Informaciniai susirinkimai (Open House) yra gera proga išsiaiškinti nuosavybės įkainojimą ir nustatyti jo teisingumą.

Susirinkimai yra daromi kiekvienoje savivaldybėje patogiu laiku ir tinkamoje vietoje. Juose sudaroma galimybė aptarti jūsų nuosavybės įkainojimą su regioninės įkainojimo įstaigos pareigūnais. Įkainotojas mielai paaiškins jūsų nuosavybės įkainojimo duomenis. Be to, jis turi teisę pakeisti bet kurią informaciją, jei tam yra pagrindo, prieš nuosavybių įkainojimo sąrašą perduodamas savivaldybei.

Jei turite klausimų, bet negalite dalyvauti susirinkimuose, kreipkitės į regioninę nuosavybių įkainojimo įstaigą, kurios adresas ir telefonas yra nurodytas šio skelbimo gale.

Įkainojimo pranešimas

Savininkai ir nuomininkai gaus įkainojimo pranešimus tikrai tuo atveju, jeigu informacija, liečianti jų nuosavybę, arba pats įkainojimas buvo pakeisti per praėjusius metus, jeigu įkainojimas buvo apeliuotas praėjusiais metais arba jeigu nuosavybė buvo iš naujo įkainota pagal įkainojimo įstatymo 63 pastraipą. Gautame įkainojimo pranešime gali atspindėti jūsų pageidauti pakeitimai mokyklų mokesčių

sriityje, įkainoto turto vertė arba kita kuri informacija, pažymėta praėjusių metų pranešime.

Apeliacijos procedūra

Jei grįžęs iš vietinio susirinkimo jaučiatės dar nepatenkintas, turite teisę apeliuoti į įkainojimo peržiūros tarybą (Assessment Review Board). Pastaroji atlieka neformalias apklausas ir yra įpareigota nustatyti, ar apeliuojamas įkainojimas yra pagrįstas bei teisingas, palyginus su panašiomis nuosavybėmis toje apylinkėje bei vietoje. Ji gali atitinkamai pakeisti nuosavybės įkainojimą.

Apeliacijos terminas

Paskutinė diena jūsų nuosavybės įkainojimo apeliacijai yra 1986 metų sausio 7.

Jūsų apeliacija turi būti surašyta ant specialaus blanko (Notice of Appeal Form) arba išdėstyta laiško forma ir pasiųsta šiuo adresu: Regional Registrar of the Assessment Review Board iki 1986 metų sausio 7 dienos imtinai. Reikia įrašyti nuosavybės adresą, numerį sąraše (Roll Number) ir pažymėti motyvą, kodėl apeliuojama. Palengvinti šiai procedūrai atitinkamai blankai (Notice of Appeal), regioninio registratoriaus ir nuosavybių peržiūros tarybos adresai būna dalinami per susirinkimus, gaunami regioninėje įkainojimo įstaigoje ir jūsų savivaldybės raštiniėje.

Gruodžio 5 ir 6 d.d., gruodžio 9 - 13 d.d. nuo 8.30 v.r. iki 8 v.v. kasdien

CITY OF NORTH YORK
Regional Assessment Office
55 Doncaster Avenue
Thornhill, Ontario L3T 1L7
(416) 889-9503

CITY OF SCARBOROUGH and
BOROUGH OF EAST YORK
Regional Assessment Office
7 Overlea Boulevard
Toronto, Ontario M4H 1A8
(416) 423-1240

CITY OF ETOBICOKE
and CITY OF YORK
Regional Assessment Office
4 Eva Road
Etobicoke, Ontario M9C 2A8
(416) 621-9400

CITY OF TORONTO
Regional Assessment Office
90 Eglinton Avenue East
Suite 300
Toronto, Ontario M4P 3A5
(416) 486-6300

Ministry
of
Revenue

Vertimas padarytas šio laikraščio iš Ontario Pajamų ministerijos parūpinto teksto

Viešėdami Čikagoje,
neužmirškite aplankyti

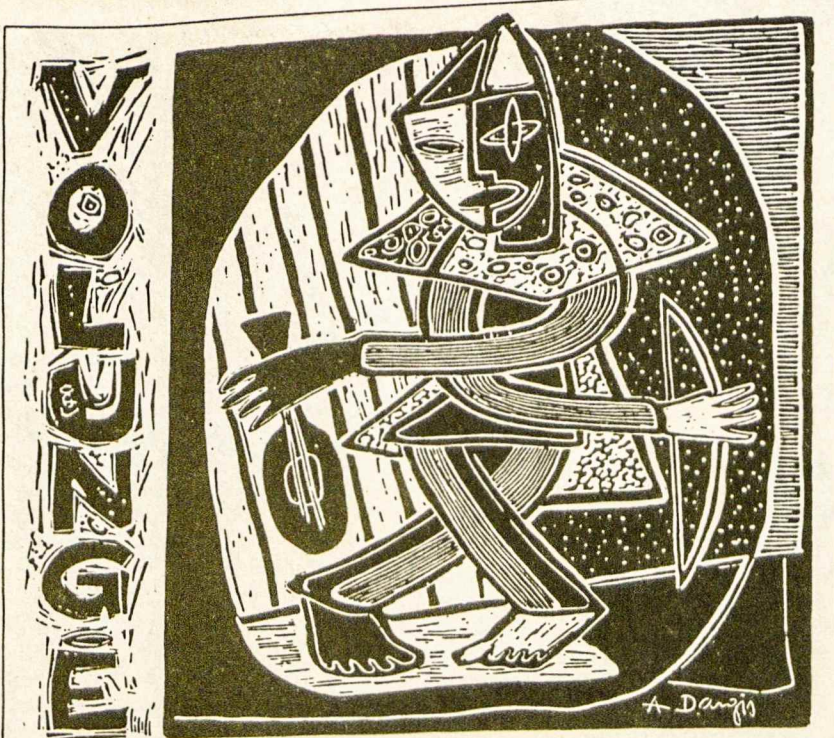
N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų,
plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gintaro
išdirbinių pasirinkimas.

Pirmoji Toronto lietuvių jaunosios kartos choro "Volungė" plokštelė, kurios sukurtuvės įvyko 1985 m. lapkričio 16 d. Priskelimo salėje. Viršelis — dail. ALFONSO DARGIO, gyvenančio Ročesterio mieste, JAV

"Volungės" koncertas

TADAS GUREVIČIUS

Lapkričio 16 d. Toronto Priskelimo salėje Toronto lietuvių choras "Volungė" atšventė savo 10-mečio veiklą ir taip pat visuomenei pateikė savo plokštelę "Volungė".

Koncertinę šventės dalį galima būtų pavadinti spektakliu. Mat choras ne tik dainavo, bet kartu ir kūrė gvą paveikslą, kuris laikas nuo laiko keitėsi pagal kruopščiai surežisuotą planą. Prie šio reginio sėkmės prisidėjo ir skoninga scenos dekoracija, efektingas spalvotų šviesų panaudojimas ir šauni pačių choristų išvaizda bei apranga.

Aplamai šis vakaras buvo suplanuotas taip, kad klausytojai ir svečiai pasijustų laimingi įvairiagarsėje dainų srovėje.

je. Choras dainavo daugiausia populiarias, lengvo žanro lietuviškas dainas. Dainą "Apie Joną ir molio uzboną" ir dainų pyne "Greitai laikas bėga" galima bus išklausyti ir naujų plokštelių. Iš lietuvių kompozitorių nuskambėjo Šumano, Bernšteino ir Nabuko kūriniai.

Šio straipsnelio tikslas yra ne nagrinėti bei vertinti choro dainavimą, nes šį kartą dalyvavau tik kaip svečias — klausytojas. Norėčiau betgi pareikšti, kad šis koncertas buvo įdomus, gyvas ir spalvingas.

Paklaustas lietuvis svečias apie sudainuotas dainas, atsakė, kad "Volungė" atliko savo uždavinį, nes jį, matyt, pagavo tų dainų nuotaiką, nors jis pats žodžių nesuprato.

Ką tik išėjo pirmoji

TORONTO "VOLUNGĖS"

15 dainų plokštelė

(sigykite Kalėdom bei kitom progom!)

Kaina: \$12.00 kanadiškais plus pašto išlaidos, \$11.00 JAV (įskaitant pašto išlaidas).

Kreiptis pas **Alfonso Juozapavičių**, 68 Princeton Road,

Toronto, Ont. Canada M8X 2E4.

Telefonas (416) 239-0995.

Netrukus šią plokštelę bus galima gauti kioskuose.

Šaunus "Volungės" dešimtmetis

Prieš 10 metų būrelis Toronto lietuvių dainų, sumanė išeiti ir viešumon. Pasikvietusios muzikė Dalia Skrinkaitė-Viskontienė, jos pradėjo žygi, kuris pradžioje buvo kuklus, bet ilgainiui darėsi vis sėkmingesnis ir išaugo į mišrų chorą, dabar turintį 38 narius.

Š. m. lapkričio 16 d. pilnutėlė Toronto Priskelimo parapijos salė gėrėjosi brandžia "Volungės" programa, kurioje atspindėjo jos nueitas kelias. Pirmiausia ekrane pasirodė dideli skaidrių vaizdai, rodantys pirmuosius volungiečių žingsnius iki dabartinio lygio. Išpuoštoje scenoje, kuri buvo panaši į iškilmingų rūmų kiemą su kolonomis, pasirodė ir pats choras, šventiškai pasipuošęs. Jis, atitinkamai keisdamas pozicijas, gyvai dainavo A. Vanagačio "Mes padainuosim", L. Bernšteino "Naktis puiki" ir Schumanno "Čigonai". Chorui dainuojant, scenoje pasirodė ir vakaro pranešėjai Rasa bei Paulius Kurai su didelio formato naujai išleistos plokštelės viršeliu, pieštu dail. Alf. Dargio.

Po šios įžangos moterų choras atliko penkias dainas, sukurta dabartinių Lietuvos muzikų — A. Bražinsko, Vyt. Kairiūkščio, M. Noviko, M. Vaitkevičiaus.

Pasitraukus moterų chorui, scenon atėjo vyrai, kurie padainavo taip pat dabartinių Lietuvos kompozitorių — J. Gaizausko ir A. Bražinsko kompozicijas.

Paskutinėje dalyje "Volungė" pasirodė su torontiečio kompozitoriaus J. Govėdo aranžuota dainų pyne "Greitai laikas bėga". Kaip ir pats pavadinimas, greitai bėgo viena daina po kitos, kurių buvo penkios.

Pasibaigus koncertui, visi žiūrovai sustoję ilgai plojo chorui bei jos dirigentei D. Viskontienei, kuri buvo apdovanota ne tik padėkos žodžiais bei gėlėmis, bet ir specialia lietuviška juosta. Savo kalboje jį trumpai apžvelgė savo taktininkams bei remėjams ir reikė vilti, kad "Volungė", pasiekusi dabartinį lygį, turės pakankamai jėgų ir antram dešimtmečiui.

Šis neeilinis koncertas buvo įspūdingas savo naujoviškumu: judesių jungimu su daina, vaizdingumu (miglos dainuo-

jant apie mišką, scenos pritaikymu), jaudriu dainavimu bei žaismingo repertuaro parinkimu. Imponavo ir sklandus, išlygintas dainavimas, kurį pianinu lydėjo Toronto konservatorijos dėstytoja L. Paulauskaitė-Kanovičienė. Prie programos apipavidalinimo prisidėjo ir režisierė N. Karosaitė.

Gausūs dalyviai savo padėką "Volungei" išreiškė sugiedodami "Ilgiausių metų". Pasiūsišę sukaktuvine vakariene, jie išklaušė daugybę sveikinimų (žodžiu ir raštu). Sveikino kun. A. Simanavičius, OFM, "Gintaro" vadovė R. Karasiejiene, "Gyvataro" — G. Breichmanienė, muzikė D. Rautišienė, "Aro" atstovas T. Stanulis, Montrealio "Gintaras", Klivlando okteto ir Čiurlionio ansamblio vadovas R. Babickas, muz. G. Gudauskienė, Toronto atitaininkai, B. Nagienė, PLB kultūros komisijos pirm. A. Lenkauskienė, KLB kultūros komisijos pirm. R. Kurienė, dail. Alf. Dargis, M. Račkauskaitė iš Argentinos ir kt.

Sukaktuvinio koncerto programa buvo išleistas specialus leidinys — programa. Jis gražiai atspausdintas, iliustruotas, bet pilnas kalbos klaidų. Pirmiausia nevartotinas žodis "pristatymas" supažindinimo prasme. Vietoj "plokštelės pristatymo" vartotinas visai tinkamas žodis "sutiktuvas". Daugybė klaidų knibžda prarmėje "Mes padainuosim"; net žodis paskatinimas rašomas "paskatinimas" (su a nosine), o iš Vokietijos padaryta Vokietija! Sintaksė visai nelietuviška. Iškreipta muzika J. Govėdo pavarde — parašyta "aranžuota J. Govėdos". O jis yra Govėdas, o ne Govėda.

Suprantama, tai jaunosios kartos leidinys, bet jau yra pakankamai vyresnės kartos žmonių, galinčių ateiti į talą kalbos srityje. Volungiečiai yra šaunūs dainininkai, bet silpni kalbininkai, dar reikalingi vyresniųjų pagalbos. DI.

Užsakykite "TĖVIŠKES ŽIBURIUS" kaip dovaną jaunavedžiams, studentams, mokslus baigusiems, jauniems profesionalams, naujakiams, vienišiemis tautiečiams. Metinė prenumerata naujam skaitytojui — \$15.00, JAV-se — \$15.00 amerikiečių. Reguliari prenumerata — \$20.00, JAV-se — \$20.00 amerikiečių.

Hamiltono lietuvių parapiją aplankė vietos vyskupas A. F. TONNOS. Vaisių metu D. ENSKAITIENĖ iškė jam dovaną Sibiro lietuvių maldaknygę anglų kalba

Nuotr. J. Miltenio

Biblioteka, archyvas, paskaitos

V. Vokietijos Lietuvių kultūros instituto darbai

A. LEMBERGAS

Silpnėjam ar stiprėjam? Koks čia klausimas, pasakys pesimistai. Aišku, silpnėjam. Visų išeivių vienodas likimas — neišvengiamai išnykti, sutirpti gyvenamojo krašto masėje. Tai, rodo, girdi, visais laikais istorija. Tik aklas užsispyrėlis nemato, kaip visokeriopai smunkame: pažūrėkime į savo laikraščius, jų kalbą, organizacijas, parapijas... Ką ir bekalbėti. Tikrai, daug nemalonių faktų galima būtų pririnkti. Susidarytų ilgas ir nelinksmas sąrašas.

Ir vis dėlto tai tik viena pusė. O kita? Jeigu pamėgintume sudaryti kitą sąrašą, kuriame tik savo laimėjimus suregistruotume, kažin ar ne panašiai teisūs atrodytų ir nepataisomi optimistai? "Iš-eivija — ne lėlė, jai lengvai akių neužspausi!" — kažkuria proga yra pastebėjęs politologas profesorius V. Vardys. Kad ir viskas istorijos eigoje išnyksta, bet palieka savo pėdsakus. O lietuviškoji išeivija išnykti dar neskuba. Šiandien ji kur kas gyvybingesnė negu prieš šimtą metų. Pats pesimistų ginčas su optimistais yra gyvybės ženklas. Tegul jie ir toliau ginčijasi. Čia norime paminėti vieną V. Vokietijos lietuvių renginį, kuris liudija mūsų jėgų augimą ir stiprėjimą.

Naujas steiginy

Prieš nepilnus penkerius metus, t. y. 1981 m. kovo 7 d., Vasario 16 gimnazijos mokytojų kambaryje susirinko keli entuziastai, pasiūkėję ir nutarė steigti Lietuvių kultūros institutą (LKI). Steigėjai, gerai žinodami savo kuklias galimybes, iš pat pradžių ėmė siekti savo tikslo ne pagal jėgas "mažais žingsneliais". Išsyrinko pirmininku sociologą Vincą Bartusevičių, besidarbuojantį vienoje vokiečių gimnazijoje, bet surandantį laiko ir lietuviškai veiklai. Vokietijos LB valdyba paskyrė du kambarius Romuvoje (Hiutenfelde). Ir štai šiemet spalio 19 d. įvyko jau 5-ji LKI mokslinė konferencija. Mokslinė? Ar ne per daug pasakyta? Būdingas emigrantų pasigyrimas? Reikia sutikti, jog kartais mėgstame dalykus gerokai išpūsti, skambiais žodžiais tuštumą pridengti — kas be ydu? O vis dėlto mokslinė konferencija — faktas. Solidesnė už ankstesnes. Ir nors LKI dar nesijaučia atstojęs ant tvirtų pamatų, tai jau nėra tik gražus noras, bet mokslo įstaiga, išsiritusi iš pradinės organizacijos stadijos, savo darbais laimėjusi šio tokio ir svetimųjų pripažinimo. Vadinasi, gerame kelyje.

Penkerių metų laimėjimai

Bet grįžkime prie šiemetinės konferencijos. Per vieną dieną — trys darbo posėdžiai. Išklaustos šešios paskaitos: trys lietuviškai, trys vokiškai. Jas skaitė trys instituto nariai ir trys svečiai — universitetų profesoriai. Visi, aišku, lietuviškomis temomis.

Konferenciją pradėjo ir jos darbams vadovavo LKI vedėjas V. Bartusevičius. Jis suglaustai nušvietė nueitąjį nepilnų penkerių metų kelią ir pasiekimus. Labai ženklaus laimėjimas — prie instituto veikiant centrinė lituanistinė

biblioteka, vedama (laisvalaikiais) Heidelbergo universiteto bibliotekininko Artūro Hermano, kuris ją įvedė į V. Vokietijos viešųjų bibliotekų tinklą. Heidelbergo un-to Ryty Europos seminaras ją parėmė inventoriumi. Sukataloguotų lietuviškų knygų kortelės patenka į centrinę vokiečių katalogą.

Padaryta ir archyvo pradžia. Archyvui vadovauja istorikas Andrius Šmitas, Vasario 16 gimnazijos direktorius. Pernai nuo gaisro nukentėjusi Romuvos pilis dabar atstatoma. Planuose numatyti keturi kambariai institutui leis praplėsti ne tik bibliotekos ir archyvo erdvę, bet ir įrengti planuojamą muziejų. Instituto mažųjų raštų serijoje jau pasirodė šeši sąsiuviniai. Ypač pravartus leidinys "Vokietijos lietuviai: asmenys, organizacijos, įstaigos" jau pasirodė antra pataisyta ir papildyta laida (sudarė V. Bartusevičius). Ir toliau institutas ketina plėtoti savo veiklą "mažais žingsneliais", ligi susidarys galimybės padaryti lemiamą šuolį — užsitikrinti normalias mokslo įstaigos darbo sąlygas su darbuotojais, kurie institutui galės skirti ne savo darbo laiko likučius, bet visą laiką.

LKI iki šiol išsivertė savo narių savanorišku darbu ir aukomis. Ateityje tikisi surasti ir mecenatų.

Vilniaus seimas

LKI narys dr. Kajetonas J. Čeginskas skaitė paskaitą "Didysis Vilniaus seimas ir lietuviškos demokratinės minties raida". Pasinaudodamas to meto veikėjų (dr. J. Basanavičiaus, prof. M. Biržiškos, prof. St. Kairio ir kt.) atsiminimais, jis nušvietė 1905 m. revoliucines nuotakas Rusijoje ir Lietuvoje, kaip seimo mintis kilo "Vilniaus žinių" redakcijoje, seimo darbus ir jo reikšmę demokratiniams Lietuvos valstybingumui. Nors paskaitininkas neįsisekė istorinių paralelių tarp šandieninės Lietuvos politinės padėties ir tos, kuri buvo prieš 80 metų, klausytojai susidūrė įspūdį, kad geresnis Didžiojo Vilniaus seimo laikų pažinimas šiandieninę mūsų politinę sąmonę ir naujų ateities kelių įsivertėjimą praturtintų naudingomis įžvalgomis. Savo nuomoneis ir klausimais diskusijose dalyvavo A. Hermanas, J. Valiūnas, K. Baronas, teis. J. Lukošius.

Papročių teisė

Trečiąją rytinio posėdžio paskaitą skaitė Bielefeldo un-to profesorius sociologas dr. Gerardas Bauras, buvęs Vasario 16 gimnazijos mokinys. Jo tema — "Papročių teisės reikšmė lietuvių valstiečio gyvenime". Jis supažindino klausytojus su Vilniuje surinkta etnografinė medžiaga, pateikdamas provizorinius duomenis iš savo tyrimų, kurių tikslas — nušviesti Lietuvos luominės visuomenės ir kultūros istoriją. Savo paskaitoje prof. Bauras apsiribojė vienu klausimu: išnagrinėjo 1937 m. Šiauliuose surinktą istorinę etnografinę anketo medžiagą apie arkliavagius ir jų baudimą pagal tradicinę Lietuvos valstiečių papročių teisę ir išryškino jos istorinius bei sociologinius pagrindus. Sekė

gyvos diskusijos, kuriose kalbėjo dr. P. Reklaitis, dr. J. Norkaitis, J. Valiūnas, J. Lukošius, dr. Čeginskas.

Strijkovskis ir Lietuva

Konferencijos darbo posėdžiai po pietų ir vakare vyko vokiečių kalba. Meno istorikas ir bibliografas dr. Povilas Reklaitis perskaitė labai kruopščiai parengtą pranešimą "Motiejus Strijkovskis — lenkų poetas ir Lietuvos istorikas — jo 1577 metais eilėmis parašytos kronikos paskelbimo progą". Jis supažindino klausytojus su Strijkovskio biografija ir su Radvilų Nesvyžiaus bibliotekoje išlikusiu rankraščiu, kuris neseniai buvo išspausdintas Lenkijoje. Tai reikšmingas radinys senosios Lietuvos istoriografijai, bet įdomus ir kalbininkams, nes lenkiškame Strijkovskio tekste yra ir lietuviškų žodžių.

Elgetos tautosakoje

Prof. dr. Manfredas Kleinas, taip pat iš Bielefeldo universiteto, skaitė paskaitą "Elgetos ir elgetavimas lietuvių tautosakoje". Jis papasakojo, kaip savo kolegos prof. G. Bauro veikiamas jis 1979 m. pradėjo domėtis lietuvių tautosaka, išmoko lietuviškai ir užmezgė ryšius su Lietuvos etnografais Vilniuje. Taip gimė jų abiejų bendras sumanymas patyrinėti senosios Lietuvos luominės visuomenės santykius ir vertybių sistemą. Paskaitininkas išnagrinėjo lietuviškus priežodžius apie elgetas ir elgetavimą, įsiskaidė sąryšio su visuomenės sandara ir vertybėmis. Klausimus ir pastabas pateikė Margaretha Holzmanna, dr. Čeginskas, A. Hermanas, dr. Norkaitis, žurnalas "Zeitschrift fuer Ostforschung" red. H. Boehm, prof. Bauras, dr. Reklaitis, J. Lukošius, kun. A. Franckaitis.

Vokiečiai ir lietuviai

Paskutinę paskaitą vakariename posėdyje skaitė iš Paryžiaus atvykęs politinių mokslų dėstytojas dr. Eberhardas Demm tema "Vokiečių-lietuvių draugija 1917-18 metais". Tai buvo Lietuvai palanki ir įtakinga Vokietijos politikų sambūris, suorganizuotas iš Lietuvos kilusio barono von der Roppo, apie kurį autorius yra surinkęs nemažai medžiagos ir paskelbęs plačią studiją. Paskaitininkas pateikė naujų archyvinų žinių, kurios padeda geriau suprasti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sunkumus pirmojo pasaulinio karo pabaigoje. Diskusijose, kuriose dalyvavo dr. Reklaitis, dr. Norkaitis, dr. Čeginskas, išryškėjo skirtingi vokiečių ir lietuvių požiūriai, aiškinant tuos pačius istorinius faktus.

Spalio 20 d. įvyko metinis LKI susirinkimas, kuris išklaušė instituto vedėjo V. Bartusevičiaus, bibliotekos vedėjo A. Hermano, archyvo vedėjo A. Šmito ir kontrolieriaus Petro Odinio pranešimus, aptarė tolimesnės veiklos uždavinius ir perrinko valdybą. Nuo pat pradžios ją sudaro: pirm. V. Bartusevičius, pavaduotojas dr. Vilijus Lėneras ir sekretorius dr. K. J. Čeginskas.

• Kas sunaikina svetimą dangų, pasistato sau pragara. Tai neregima teisybė žemėje (Stelzhhammeris)

KANADOS DAUGIAKULTŪRIŠKUMAS

Daro kraštą gera vieta dirbti ir dar geresne gyventi.

Per praėjusius metus Kanados vyriausybė ėmėsi priemonių užtikrinti, kad lygių galimybių principas būtų paveiktas ir tikrai realus. Štai keletas paliečių sričių:

LYGIOS DARBO GALIMYBĖS.

Kanados vyriausybė ėmėsi priemonių užtikrinti, kad visi kanadiečiai, be rasinių ar kultūrinių skirtumų, turėtų pilną teisę į darbus viešojoje federacinėje tarnyboje, valstybinės bendrovėse ir kituose federacinės vyriausybės tvarkomuose versluose.

Mažumų grupių nariai buvo paskirti į federacines agentūras, komisijas ir vadybas.

TEISINGAS IR BEŠALIŠKAS TRAKTAVIMAS

Kanados daugiakultūriškumas parūpins \$4.9 milijono dolerių per sekančius dvejus metus įgyvendinti kultūrinių bei rasinių santykių rekomendacijom, paruostom specialaus parlamentinio komiteto rašte "Lygybė dabar!"

Kanados daugiakultūriškumas taip pat finansavo visą kraštą liečiančią policijos ir mažumų santykių programą, siekiančią pagerinti santykius tarp policijos ir etninių bendruomenių.

GERESNIO VERSLO GALIMYBĖS

Viso krašto konferencija aptarti verslams ir daugiakultūriškumui rengiama 1986 metais. Ji parūpins etnokultūriams

verslininkams techniškių informacijų ir sudarys sąlygas naudingiems ryšiams.

Konferencija tirs galimybes mažų verslamių savininkams vartoti skirtingą savo kalbą, naudotis savo patirtimi bei verslininkiška iniciatyva.

VALDŽIOS PALANKUMAS

Isteigtasis pastovus daugiakultūris komitetas parlamente užtikrins, kad federacinės vyriausybės ministerijos visose savo programose, planuose ir darbuose atspindėtų daugiarašę ir daugiakultūrę Kanados įvairovę.

KOMUNIKACIJOS ĮSTAIGŲ PALANKUMAS

Kanados daugiakultūriškumas įsteigė patariamąjį organą, skatinantį dialogui tarp radio-televizijos darbuotojų ir etninių bendruomenių bei patarti vyriausybei radio-televizijos klausimais.

Taigi viso krašto programa, skatinanti rasinę ir kultūrinę harmoniją, jau pradėta įgyvendinti.

Kadangi programos, užtikrinančios teisę į kultūrinį savitumą, jau vykdomos, dabar koncentruojamės ties lygiomis galimybėmis ekonominėje srityje. Tai padės padaryti Kanadą geriausią vietą gyventi ir dirbti.

Daugiau informacijų gausite kreipdamiesi į artimiausią įstaigą (Multiculturalism Canada, Secretary of State Office) arba rašydami: Multiculturalism Canada, Ottawa, Ontario K1A 0M5

Minister of State
Multiculturalism
Hon. Otto Jelinek

Le ministre d'État au
Multiculturalisme
L'honorable Otto Jelinek

Šv. Rapolo šventovė Vilniuje, viena iš vienuolikos paliktų tikintiesiems. Netoli jos yra įsteigta didžiausia universalinė parduotuvė ir užsienio turistams skirtas viešbutis „Lietuva“, kuriame apgyvendinami užsienio lietuviai

Vilnius lietuviškomis akimis

Vilniaus arkivyskupijos istorija vaizduose ir straipsniuose, paruošta Broniaus Kviklio ir išspausdinta serijoje „Lietuvos bažnyčios“

JURGIS GLIAUDA

Punktualiai, kasmet, tomą po tomo, serijinių laidų meistris Bronius Kviklys dovanoja mums „Lietuvos bažnyčias“. Naudodamasis savo archyvų lobiais, jis moka sukviešti talkininkus, bendradarbius, temos žinovus.

Pirmasis serijos tomas „Telšių vyskupija“ pasirodė 1980 m. palankiai nuteikęs visuomenę siužeto pločiu, formato įspūdingumu ir knygos apdaila. Buvo nustebta, kad daug medžiagos skirta nūdienai, nuotraukos aktualios, geležinės uždangos slogutis pralaužtas. 1982 m. pasirodė antrasis serijos tomas „Vilkaviškio vyskupija“, 1983 m. — „Kau- no arkivyskupija“, dar turtin- gesnis puslapiais tomas. 1984 m. išėjo ketvirtas tomas „Pa- nevėžio vyskupija“, kurio rė- mėjų sąrašas buvo įrodymas, kad visuomenė pageidauja tos reikšmingos, religinio gyve- nimo Lietuvoje panoramą vaiz- duojančios serijos.

1985 m. pabaigoje pasirodė ir penktasis tomas „Vilniaus arkivyskupija“. Maloni staig- mena — turimoji Vilniaus arki- vyskupijos istorinė, ilustra- cinė ir buitinė medžiaga nesu- telpa į vieną tomą. Tad penkto- jo tomo medžiaga persikelia perpus: pirmoji dalis paskirta Vilniaus miesto šventovėms, antroji — provincijos.

* * *

Visi šios serijos leidiniai pasižymi tipografinio meno atranka, turinio išsamumu, iliustracinės medžiagos gau- sa, iliustracijų išdėstymu, viltinga lietuviška tonacija nutautintos vyskupijos moty- vuose. Visus pasirodžiusius tomus sudėjus, skaitytojui ir istorijai jau pateikti 1556 enciklopedinio dydžio puslapi- ai. Tai naujas ir iki šiol iš- samiausias lietuviškų švento- vių veikalas.

Penktojo tomo pirmoji dalis pasakoja apie šešių šimtme- čių senumo Vilniaus arkivys- kupijos šventovinius pasta- tus, apie jų likimą, apie ordi- narų ir administratorių veiki- mą, apie religinį mūsų sosti- nės gamtovaizdį, apie švento- ves, koplyčias, seminarias, vyskupų rūmus ir kapines...

Šešių šimtmečių istorinė įvairovė buvo pamėgta istori- kų kitataučių (lenkų, rusų, vo- kietų). Lietuviuose ir lietuviš- kai ta tema — beveik „tabula rasa“ (tuščia lenta).

Itin savitas ir drąsus buvo autoriaus ryžtas įžvalgiai ir dokumentuotai panagrinėti lietuvių nutautinimo procesą amžių slinktyje. Juk Vilniaus arkivyskupijos hierarchija suvaldino bene esminį vaid- menį krašto aborigenų lietu- vių nutautinime. Ši tema la- bai sudėtinga — pirma nutau- tinimą varė kitataučiai, o vė- liau nutautė ir sulenkėje lie- tuviai lenkino savuosius.

Lietuviai neturėjo atsparos, savo krikščioniškų religinių tradicijų, buvo pasyvūs. Tik- tai tada, kai pozicijos jau bu- vo prarastos, kilo priešinima- sis. Tačiau tasai atoveiksmis sutiko galingą priešą — admi- nistracinę arkivyskupijos struktūrą. Tas priešinimasis gyvas ir dabar: iki šiol Vil-

niaus arkivyskupija yra paval- di Lenkijai! Rašo autorius (7 psl.):

Nors Vilniaus arkivyskupijos lietuviškoji dalis nuo 1939 m. ne- bepriklauso Lenkijos valstybei, tačiau formaliai ši arkivyskupi- jos dalis nepriklauso Lietuvos bažnytinei provincijai ir, Vati- kano požiūriu, yra Lenkijos baž- nytinės provincijos dalis.

Konstatavęs tą keistą, ne- logišką, nepalankią savaran- kiškai augti geopolitinę ano- maliją, autorius pateikė tris studijas: „Nutautinimo proces- sas amžių bėgyme“ (psl. 95-106), „Lietuvių tautinis sąmonėjimas“ (psl. 113-139) ir „Lenkų okupacijos metais“ (psl. 144-161).

Autorius nagrinėja istorinę tikrovę ir vertina dabartį. Lenkų kalba prirašyta daug knygų apie Vilniaus arkivys- kupiją. Bet jų autoriai igno- ruoja lingvistines problemas religinėje praktikoje ir Vil- nių laiko integracine Lenki- jos dalimi. Taip trečdalis lie- tuvių tautos įrašytas į lenkų tautos aktyvą.

Paliesdamas tą temą, auto- rius lyg ir seka 1913 m. garsė- jusią kan. Kazimiero Prapuole- nio studiją „Polskie apos- tolstwo w Litwie“ (Lenkų apaš- talavimas Lietuvoje). Br. Kvik- lys rašo: „Vilniaus arkivyskupi- jos autorius be ne pirmasis ryžtasi į vyskupijos istoriją žvelgti lietuviška širdimi ir lietuviškomis akimis“ (psl. 8).

* * *

Apvalainų linijų barokas vyrauja Vilniaus šventovių architektūroje. Barokas nu- teikia ramiai, lyriškai. Vien- ok kiek gi neapykantos ir ko- vingos aistros žaibavo tuose dailių fasadų, puošnių portų maldos namuose dėl lietuvi- bės teisių! Tai kovos dėl lie- tuviškų pamokslų Šv. Mikalo- jus šventovėje (psl. 336), tai muštynės dėl nepasidalinimo Kryžiumi (psl. 337). Kokie gi be- gėjiai buvo tie 300 lietuvių sa- vo sostinės šventovėje! Juos ujo kaip įsibrovėlius, kaip... pagonis!

Visuotinio savo teisių laimė- jimo niekadus ir nebuvo, net Vilniui vėl sutapus su Lietu- va. Vyskupo Mečislavo Reinio neįsileidė į vyskupų rūmus... Lietuvių laimėjimas galėjo bū- ti pasiektas tik per hierarchi- jos viršūnes.

Analizuodamas šią lemtingą dvikovą, autorius skiria len- ką nuo „sulenkinto lietuvio“. Smarkesnis šovinizistas esąs nu- tautintas asmuo. Su neofito aistra toksai neapkenčia vis- ko, kas sudarė jo protėviams gyvenčių pagrindus.

Panaši kasta esanti ir „su- sovietintų lietuvių“. Šie „neo- fitai“ įsibrovė į lietuvišką buitį. Jie esą klusnūs okupa- cinių potvarkių vykdytojai, jie energingai griaua vos be- silaikančių lietuvišką masvą Vilniaus arkivyskupijoje. Jų keli (Pušinis, Stankaitė, Venc- kutė) įėjo į vieną siaubingiau- sių lietuvių buitį šventovės niekinimo sceną. Vyskupas Ka- zimieras Paltarokas apie tai rašo (psl. 247):

Vykdamas nutarimą perkelti Šv. Kazimiero Relikvijas į Šv. Petro ir Povilo bažnyčią Vilniuje, 1952. X. 9 12 val. susirinkome prie Ka- tedros durų — aš, kan. Jonas El- lert, Vilniaus dekanas Konst. Ga-

jauskas, Šv. Petro ir Povilo baž- nyčios klebonas, Rel. Kulto Iga- liotinio p. Pušinio Ištaigos tar- nautoja pil. Stankaitė, Venckutė ir Vilniaus Miesto Vykdomojo Ko- miteto fonot-dielo atstovė Pro- kopjeva; jį atrakino bažnyčios duris ir visi neįėjome į švento Kazimiero koplyčią.

Sukviesti darbininkai ėmėsi darbo nukelti sidabrinį karstą nuo altoriaus žemėn. Atvožus karstą buvo išimtas iš jo medinis karstelis, ampuštas audeklu, at- austu auksu. Karstelis rastas už- rakintas dviem raktais, apie ku- riuos niekas nieko negalėjo pa- sakyti, kur jie būtų. Šventų Re- likvių apžiūros nebuvo galima padaryti. Nutarta jį daryti prieš grąžinant (žodis neišskaitomas) prirenkant raktus.

Išnešus (duodant?) pagarbą iš Ka- tedros karstelių, padėjome jį leng- vos mašinos sėdynėje; aš pats ir kan. Ellert prisiglaudėme prie soferio sėdynės, padarėm per miestą liūdą (...) tytomis kal- bėdami rožančių, niekam neži- nant, kokią brangenybę vežame. Prie šv. Petro ir Povilo bažnyčios šventoriaus vartų sutiko senelis kun. D-ras Juozas Stankevičius, bažnyčios vargonininkas p. Žeb- rovskis ir viena moterėlė. Nuly- dėjome šv. Relikvijas į dešinę koplyčią už presbiterijos, padė- jome ant parengto altoriaus. Aš tytomis atkalbėjau naują Šv. Ka- zimiero litanią, kiti dalyviai kas sau pasimėdėme ir išsiskirtėme.

Košmariška scena — senas vyskupas priverstas gelbėti relikvijas!

Augustinijonų šventovėje įrengtas kažin kokių prekių sandėlis. Šv. Ignato Lojolos (jėzuitų) šventovėje iškaba skelbia: „Čia Bočių restora- nas“. Šv. Jurgio šventovė — dabar knygų sandėlis. Šv. Balt- ramiejaus šventovė — dabar dirbtuvė, pagarsėjusi joje pa- gamintu didžiausiu šalėje Le- nino biustu. Šv. Juozapo šventovė — knygynas. Bazili- jonų šventovė panaudota la- boratorijai ir... teniso aikš- telei. Katedra — paveikslų ga- lerija ir koncertinė salė. Erd- viausioji mieste Šv. Kazimiero šventovė tam tikrą laiką buvo išviečių puodų parodos sale. Dabar pastatas pritaikytas ateizmo muziejui. Šv. Jėzaus širdies pastatas sugriautas, ant likusių pamatų pastatytas „Statybininkų klubas“. To- je vietoje daug tuščios žemės, daug daržų. Ilgas yra „kultū- ri netaisnaujančių“ šventovių są- rašas.

Apie tą religinio gyvenimo tragediją autorius kalba su išlaikyta disciplina, paklus- damas logikai ir faktui.

* * *

Kaip minėta, knyga paruošta su talkininkų pagalba. Archi- tektūrinius tekstus parašė ar- chitektas Jurgis Gimbutas. Is- torinius bruožus išties straips- niu nušvietė istorikas Jonas Dainauskas. Toje srityje davė paaiškinimų bei patikslinimų kun. Anicetas Tamošaitis, SJ, ir kun. dr. Juozas Vaišnora, MIC. Redakcijai dar talkino Nijolė Gražulienė, Veronika Kulbokienė, kun. dr. Vikto- ras Rimšelis. Žemėlapius brai- žė Vitalius Matulaitis. Korek- tūras skaitė Povilas Vaiče- kauskas. Dailininkas ir tech- ninis redaktorius buvo dail. Petras Aleksa. Spaudė M. Mor- kuno spaustuvė, 1500 egz. ti- ražu išleido Lietuvių biblio- tekos leidykla Čikagoje.

Mažai žinoma aušrininkė

Vandos Daugirdaitės-Sruogienės veikalas apie Liudviką Malinauskaitę-Šliūpienę

J. V. SUDUVAS

1985 m. pavasarį Lietuvių istorijos draugija Čikagoje iš- leido VIII-ją „Lietuvių tautos praeitis“ istorinių studijų kny- gą, skirtą aušrininko dr. Jono Šliūpo žmonos Liudvikos Mali- nauskaitės-Eglės gyvenimui, literatūriniam darbui ir visuo- meninei veiklai paminėti. Kny- gą parašė istorikė Vanda Dau- girdaitė-Sruogienė, pasinau- dodama Šliūpų šeimos archy- vais, asmeniniais laiškais, to laikotarpio laikraščių ištrau- koms ir fotografijomis. Tai bu- vo viena paskutiniųjų a.a. Ali- cijos Rugytės rūpesčių išleis- tiu istorinių knygų. Ir kaip tei- singai pastebėjo jai skirtoje nekrologinio pobūdžio apy- braižoje kun. V. Bagdonavi- čius: „Rugytė nebuvo vienos epochos istorikė. Jai rūpėjo visos lietuvių tautos epochos ir visos išeitinės kryptys“. („Draugas“, 1985. IX. 3).

Savo veikalo įžangoje V. Sruogienė rašo: „Svarbu pa- brėžti, kad Šliūpo asmenybė buvo tokia imponantiška, jo veikla tokia dinamiška, jog ji nustelbdavo jo žmonos — bendradarbės kūrybą ir veik- lą: daug jos nuopelnų priskiri- ama Šliūpui. Tenka stebė- tis, kaip mažai apie Eglę spau- doje rašyta — vis apie jos vyrą. O tuo tarpu, kas Eglę atsi- mena, iškelia ją taip pat kaip labai ryškią asmenybę, pla- taus masto visuomenininkę, turėjusią didelės įtakos mūsų išeivijai“.

Po 1863 m. sukilimo panai- kinus baudžiavą, ūkininkai pradėjo savo sūnus leisti į mokslą, tikėdamiesi matyti juos kunigais. Išmokslinti duk- teris tada nebuvo priimta. Sū- nūs, pasirinkę inžinieriaus, gydytojo ar teisininko profe- siją, nesant išmokslintų lie- tuvaičių, vesdavo svetimtautes ruses ar lenkes ir patys daž- niausiai nutautėdavo. Lietu- vos bajorai-dvarininkai buvo sulenkėję ir su lietuviais valstie- čiais nesigimino. Jei ku- ri „litvina“ priimdavo į savo tarpą, tai stengdavosi kuo sku- biausiai paversti jį lenku. O tokių buvo nedaugai.

Šitoje apgailėtinoje mūsų tautos naikinimo padėtyje ba- joraitė Liudvika Malinauskai- tė buvo išimtis. Ji, ištėkėda- ma už Jono Šliūpo, jo ne tik ne- sulenkino, bet ir savo išmoksi- linimu bei inteligencija jį pa- pildė, įsijungdama į aušrinin- kų sąjūdį sukelta Lietuvos atgimimo ir atkūrimo darbą.

Tuo ji atsistojo greta žymių- jų mūsų bajoraičių — Marijos Peckauskaitės, Lazdynų Pelė- dos, Gabrielės Petkevičaitės- Bitės ir nedaugelio kitų savo amžininkių.

Biografiniai bruožai

L. Malinauskaitė gimė 1864 m. Ručenių dvare, Biržų aps., Karolinos Karinauskaitės ir tėvo Anūpro Malinauskų šeimoje, kurioje dar augo trys se- serys ir du broliai. Kaip paži- rėmi autorė Sruogienė: „Mali- nauskai buvo kilę nuo Kėdai- nių, bet šeima apie savo pro- tėvius mažą teikino. Namuose kalbėjo lenkiškai, bet kaip rašytojas Juozas Tumas-Vai- gantas liudijo: „Malinauskai — bajorai dailiai moka lietu- viškai“ (20 p.).

Mažamečiūs Malinauskų vai- kus dvare auklėjo samdytos guvernantes, mokydamas gra- žaus elgesio, moralės dėsnių, rankdarbių ir namų ruošos darbų. Dešimties metų sulau- kusi Liudvika buvo išvežta mokyti į Biržus, bet netrukus, mirus motinai, sugrįžo į dvi- rą padėti tėvui auklėti broliu- kų ir sesulių.

* * *

Prie knygos atskirai pridė- tas Vilniaus miesto planas, kurio originalą parūpino Gra- žutė ir Aloyzas Siručiai. Jų auka išleistas ir spalvotas Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas.

Gausi medžiagos rinkėjų bei rėmėjų talka rodo, kad „Lie- tuvos bažnyčių“ serija įgavo institucijos pobūdį ir kad iš- eivijoje įmanoma atlikti pro- fesinio lygio darbą.

Vilniaus arkivyskupijos to- mo motto (psl. 5):

Šį veikalą skiriame Lietuvos krašto atnaujinimui ir Vilniaus vyskupijos įsteigimo 600 metų (1387-1987) sukačiai paminėti.

LIUDVIKA MALINAUSKAITĖ-ŠLIŪPIENĖ, „Aušros“ laikais ir vė- liau dalyvavusi spaudoje kaip ra- šytoja Eglė ir visuomenės veikėja

Neilgai trukus mirė ir tėvas Anūpras. Giminės, perėmė tvarkyti Rušenių dvarą ir palivarką Anielikus, našlaičius Malinauskų vaikus išvežė mo- kyti į Mintaujos gimnaziją lenkės Zelevskienės priežiū- roje. Gyvendama Mintaujoje, Liudvika daug skaitė ne tik lenkų Kraševskio, Bernatavi- čiaus, Ožeskiens istorinius romanus bei apysakas, Adomo Mickevičiaus poeziją, bet ir lietuvių klasikų — A. Bara- nausko, A. Strazdelio, S. Dau- kanto, M. Valančiaus ir kitų raštus. Iš jų pažinusi Lietuvos praeitį ir patį pradėjo rašyti eilėraščius lietuviškai.

Anksti jaunystėje netekusi tėvų, Liudvika patyrė iš gimi- nių pusės daug nuoskaudų, o bendraudama su valstiečių- ūkininkų vaikais pažino jų vargus ir rusų daromas skriau- das. „Tą matome iš jos kores- pondencijos „Aušroje“ (8), kur ji aprašo apsilankymą kaime pas jauną ligonę ir pasikalbė- jimą su valstiečiais“ — rašo autorė. „Susitikusi su jaunais lietuviais patriotais, kilusiais iš valstiečių, Liuda visa savo jautria siela įsijungė į lietu- višką sąjūdį, gana anksti daly- vavo slaptame lietuvių moks- leivių rately Mintaujoje“ (23 p.).

1879 m. Liudvika Malinaus- kaitė susipažino su Mintaujos gimnazijoje besimokančiu Jonu Šliūpu. „Susipažinimas su Liuda turėjo dar sustiprinti Šliūpo tautinę sąmonę ir ide- aliizmą, nes kai kurių amžinin- kų liudijimu ne tiek jis jai, kiek ji jam davė savo ideolo- giją. Slaptame lietuvių būrelyje buvo susispietę vyresnių- jų klasių gimnazistai, nors ir čionai visi voblenome lenkiš- kai, bet tai buvo tuo metu lie- tuviškiausios šeimos Mintau- joje...“ (26 p.). Mintaujoje užsimezgusi J. Šliūpo draugys- tė su Malinauskaite nenutrūko nei pastarajam išvykus į Mask- vos universitetą, nei dėl lie- tuviškos veiklos iš ten jį pašai- nus.

Tuo metu J. Mikštui iš „Auš- ros“ redagavimo pasitraukus, atsakingo redaktoriaus parei- gas perėmė J. Šliūpas, į spau- dos darbą įtraukdamas ir L. Malinauskaitę. Šiame laiko- tarpėje J. Šliūpas susizieda- vo su Malinauskaite prieš jos globėjų lenkų norą. Tačiau ir Mažonoje Lietuvoje vokiečių policija pradėjo J. Šliūpą sek- ti kaip pavojingą revoliucionie- rių. 1884 m. vasarą Šliūpas, pasiskolinęs iš savo sužadė- tinės 200.00 rublių, per Lie- poją ir Hamburgą išvažiavo į Ameriką: „Sutarėme su Egle sumegsti gyvenimo ryšius, ka- da man bus pavykę užsienyje šiokią tokią gužtą susisukti“ — rašė Šliūpas savo autobio- grafijoje (28 p.). (Bus daugiau)

Atsiųsta paminėti

Leonardas Andrekus, ATMINK MANE, RŪPINTOJELI. Eilėraš- čiai. Rinkinio „Saulė kryžiuose“ antroji versija. Iliustravo Teles- foras Valius. Išleido pranciškonai iš prel. Pranciškaus Juro paliko- mo. Brooklyn, N.Y. 1985 m., 134 psl.

Z. Raulinaitis, LIETUVOS RAI- TELIAI. Pirmoji knyga Kunigaikš- čių sąjunga. Išleido „Karys“ (341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA). Aplanas — Arūno Bukausko. Tiražas — 800 egz. 1985 m., 308 psl.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Fotografo Aurelijaus Prapuole- nio meninių nuotraukų paroda surengė viešoji Downers Grove biblioteka Ilinojaus valstijoje. Paroda buvo atidaryta rugsėjo 29 d. ir truko iki spalio 30 d. A. Prapuolenis su dideliu pasisekimu yra dalyvavęs Čikagos apylinkės parodose.

Čikagos „Margutis“ gruodžio 1, sekmadienį, 3 v.p.p., rengia koncertą Jaunimo centre. Progra- mą atliks sol. Eva Tamulėnaitė, mezo-sopranas iš V. Vokietijos, su pianiste prof. dr. Raminta Lampsatyte iš Hamburgo. Sol. E. Tamulėnaitės tėvai gyvena Racine, Wisc., o ji pati, anksčiau daina- vusi Kopenhagos operoje, dabar dainuoja Gelsenkircheno operoje V. Vokietijoje.

Amerikos lietuvių vargonininkų ir muzikų sąjungos seime Či- kagoje buvo pakeistas šios orga- nizacijos pavadinimas į Š. Ame- rikos lietuvių muzikos sąjungą. Išrinkta naujoji valdyba pasiskir- tė pareigoms: pirm. — dr. Leonar- das Šimutis, vicepirmininkai — Stasys Šližys ir Faustas Strolia, sekr. — Rasa Poskočimienė, ižd. — Antanas Giedraitis.

Kompoz. Broniaus Budriūno, gyvenančio ir veikiančio Los An- geles mieste, kūrinis savo kon- certe spalio 6 d. atliko simfoni- nis Brentwood-Westwood or- kestras, diriguojamas Alvino Mil- lso, kuris anksčiau į koncertus yra įjungęs kompoz. Giedros Gu- dauskienės kūrinių. Kompoz. B. Budriūnui atstovavo: jo „Rauda“, atlikta su soliste smuikininke Hope Jaquith, „Dainos gimimas“ ir „Ma- no protėvių žemė“. Į abi dainas įsijungė sol. Birutė Vizgirdienė, o antrojoje jai talkino Los Ange- les lietuvių vyrų oktetas.

Poetas Leonardas Žitkevičius 1984 m. lapkričio 6 d. sulaukė am- žiaus septyniadesimtmečio. Šią sukačių buvo norima paminėti jo satyrinių eilėraščių rinkiniu „Mil- žiniai ir slibinai“. Planas betgi su- kludė 1984 m. rugsėjo 17 d. L. Žit- kevičių jo darbovietėje, „Darbi- ninko“ redakcijoje, ištikęs kraujo išsiliejimas smegenyse. Planuo- tųjų knygą skaitytojus pasiekė tik šiemet su praėjusių metų data. L. Žitkevičius gulėjo ligoninėje, il- gokai gydėsi namie. Tik dabar, spalio 25 d., apsilankė „Darbinin- kų“ redakcijoje ir spaustuvėje. Šiuo metu paralyžiaus tėra palies- ta kairioji ranka. Tikimasi, kad L. Žitkevičius vėl galės įsijungti į literatūrinio darbo dirvonus.

Lietuvių tautodailės instituto metiniam Čikagos skyriaus na- rių susirinkime buvo iškelta min- tis įsteigti lietuvių dailės muzie- jų. Ji susilaukė plataus dalyvių pritarimo. Naujasis muziejus jung- tų visas lietuvių organizacijas, susijusias su menu. Tolimesniais steigiamuoju muziejaus reikalais su- tikto rūpintis Lietuvių dailiojo meno instituto valdybos pirm. dr. K. G. Balukas. Muziejaus pradžia pasirinktą Jaunimo centras, ku- riame jau dabar galima rinkti au- kas ir būsimus rodimus. Paskuti- nis muziejui gautas rodimys yra tautinis a. a. Algis Stephens dra- bužis, jai dovanotas Lietuvoje 1935 m. Dail. Jurgis Daugvila skai- tės paskaitą „Lietuvių liaudies me- no apžvalga“, prabėdžamas tikrą- ją liaudies kūrybos idėją. Insti- tuto skyriaus suorganizuoti audi- mo kursai vis dar vyksta Šv. Kazi- miero seselių vienuolyne.

Lietuvių foto archyvas, įstei- gas fotomenininko Algimanto Ke- zio, SJ, prieš 19 metų Čikagoje, veikia Tiesų jėzuitų namuose, kur anksčiau buvo kompoz. J. Žilevi- čiaus muzikologijos archyvas, da- bar perkeltas į Jaunimo centrą. Foto archyvą globoja dr. Milda Budrienė, jam paaikojusi \$25,000 savo vyro a.a. dr. Stasio Budriaus atminimui. Archyvas dabar vadi- namas jo vardu. Jame saugomi ne- gatyvai mirusių fotografų — V. Noreikos, A. Gulbinko, P. Ma- lėtos. Sutelkta ir nemažai nuo- traukų, ypač A. Kezio, SJ, yra 20 dokumentinių filmų. Archyvo rei- kalai aptarti dr. M. Budrienės rugpjūčio 21 d. jo darbuotojams „Dainos“ restorane surengtame pobūvyje. Archyvo tarybą suda- ro pirm. dr. Milda Budrienė, Al- gimantas Kezy, SJ, ir Stasys Ži- levičius; valdybą — pirm. A. Ke- zys, SJ, sekr. Rūta Musonytė, ižd. Juozas Daunoras, parodų ren- gėjas S. Žilevičius ir advokatas R. Domanskis, teisinis patarė- jas. Dr. M. Budrienė valdybos pirm. A. Keziui, SJ, vėl įteikė \$10,000 auką. Archyvas iš jos jau yra gavęs \$35,000.

Dail. Veronika Šleivytė, gimusi 1906 m. gruodžio 6 d. Anta- šavoje, Kupiškio apylinkėje, ne- užmiršo savo gimtaviets. Rugsėjo 14 d. Viktoriškų kaimo „senovi- nėje sodyboje atidaryta paveiks- lų galerija. Ta sodyba kartu su savo kūrniais Antašavos kolcho- zų padovanojo dail. V. Šleivytė, galerijoje sutelkus daugiausiai simtą grafikos ir pastelinės tapy- bos darbų. Naujas kultūros židinys Aukštaitijoje, kuris dirbs visuo- meniniais pagrindais, yra ištisas etnografinis kompleksas. Jį su- daro vidurio Aukštaitijos būdin- gas dviejų galų namas, svirnas, ki- ti ūkiniai pastatai. Vidaus įrengi- niai atkuria kaimo amatininko bui- tį, kurios autentiškumą patvirtina XX š. pradžios namų apyvokos ir ūkiniai daiktai.

V. Kst.

Kipro Petrausko šimtojo gimta- dienio minėjimus organizuojan- ti komisija, remdamasi archyvi- niais dokumentais, patikslino jo gimimo datą (naujuoju stiliumi). Ja dabar laikoma gruodžio 22 d. Tad pagrindiniai renginiai vyks 1985 m. gruodžio 22 d. Iškilmingi minėjimai numatyti Vilniuje ir Kaune. Vilniuje bus atidaryta jo atminimui skirta paroda, įvyks konferencija „Kipras Petrauskas ir lietuvių vokalo mokyklos pasiekimai“, bus suktas ir išleis- tas atminimo medalis. Į sukaities minėjimus įsijungs Vilniaus konservatorija, kitos aukštosios ir vidurinės mokyklos, kultūros švie- timo įstaigos. K. Petrausko gyve- nimą, veiklą ir jo kūrybinį pali- kimą plačiai atskleis spauda, ra- dijas, televizija, kino teatrai, lei- diniai, skaitomos paskaitos.

Naujosios operos „Kristijonas“ premjera Vilniaus teatre įvyko rugsėjo 26 d. Operą sukūrė kom- poz. Algis Bražinskas, pasinau- dodamas poeto Antano Drilingos parašytu libretu. Opera atsklei- džia mūsų literatūros klasiko K. Donelaičio gyvenimą ir likimą. Šalia K. Donelaičio, jo žmonos Anos ir amžino priešininko Rui- gio, scenoje atgyja „Metų“ per- sonažai. Didelis vaidmuo tenka chorui, dainuojančiam K. Done- laičio tekstus. Spektaklį paruo- šė vyr. rež. R. Siparis, dirigentas V. Viržonis ir dail. A. Kariniaus- kas. Pagrindinius vaidmenis su- kūrė: K. Donelaičio — bosai V. Kuprys ir V. Prudnikovas, jo žmonos Anos — sporanai B. Almo- naitytė ir A. Stasiūnaitė, Ruigio — S. Dirsė ir A. Markauskas.

M. K. Čiurlionio 110-tosioms gimimo metinėms buvo skirtas vakaras Vilniuje, Meno darbuoto- jų rūmuose. Apie šio talentingo kūrėjo reikšmę lietuvių kultūrai kalbėjo Vilniaus konservatorijos prof. V. Landsbergis, apie M. K. Čiurlionio kūrybinių tradicijų puo- selėjamą — Lietuvos komposito- rių sąjungos valdybos pirm. V. Laurušas ir kompoz. J. Juzeliū- nas. M. K. Čiurlionio kūrinius at- liko jo pirmojo konkurso laurea- tės B. Vainūnaitė, styginis M. K. Čiurlionio kvartetas ir Vilniaus konservatorijos choras. Kauno dramos teatro aktorė R. Stailiū- naitė skaitė keletą puslapių iš gro- žinės M. K. Čiurlionio literatū- ros palikimo. Sukakties minėji- mai taipgi įvyko Kaune ir Druski- ninkuose.

Sol. Vacys Daunoras ne tik dai- nuoja Vilniaus operoje, bet ir pro- fesoriauja Vilniaus konservato- rijoje, ruošdamas naują daininin- kų kartą. Neseniai Vilniuje buvo surengtas jo mokinių koncertas, kuriame dalyvavo konservatorijos absolventai — Kauno muzikinio teatro sol. D. Vėbra, Klaipėdos liaudies operos sol. V. Kurnickas, Vilniaus filharmonijos sol. Z. Ža- kelis ir konservatorijos III kuro studentas E. Mažintas. Akompa- navo vyr. dėstytojus konservato- rijoje dirbantys pianistas R. Be- kionis. Koncerte skambėjo L. Abariaus, V. Klovos, V. Paketū- ros, V. Paltanavičiaus harmoni- zuotos lietuvių liaudies dainos, lietuvių, užsienio kompozitorių dainos, romansai, populiarios ope- rų arijos.

Ona Bakanauskienė, liaudies menininkė, dalyvavo pasaulinėje lėlių parodoje, kuri kas dveji me- tai rengiama Krokuvėje. Parodai jį pasitvė 23-jų lėlių kompozici- ją „Lietuvių liaudies muzikos instrumentų ansamblis“. Ši kom- pozicija atspindėjo visų etnogra- fių Lietuvos sričių drabužių, tradicinius liaudies instrumen- tus ir grojimo būdus. Kanklinin- kės, skudutininkės ir birbyninin- ko lėles O. Bakanauskienė pado- vanojo Krokuvos pasaulio lėlių muziejui.

Dail. Veronika Šleivytė, gimusi 1906 m. gruodžio 6 d. Anta- šavoje, Kupiškio apylinkėje, ne- užmiršo savo gimtaviets. Rugsėjo 14 d. Viktoriškų kaimo „senovi- nėje sodyboje atidaryta paveiks- lų galerija. Ta sodyba kartu su savo kūrniais Antašavos kolcho- zų padovanojo dail. V. Šleivytė, galerijoje sutelkus daugiausiai simtą grafikos ir pastelinės tapy- bos darbų. Naujas kultūros židinys Aukštaitijoje, kuris dirbs visuo- meniniais pagrindais, yra ištisas etnografinis kompleksas. Jį su- daro vidurio Aukštaitijos būdin- gas dviejų galų namas, svirnas, ki- ti ūkiniai pastatai. Vidaus įrengi- niai atkuria kaimo amatininko bui- tį, kurios autentiškumą patvirtina XX š. pradžios namų apyvokos ir ūkiniai daiktai.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10-3	90 dienų termin. indėlius	7 3/4 %
Antradieniais	10-3	180-185 d. termin. ind.	8 %
Trečiadieniais	10-3	term. indėlius 1 metų	8 1/2 %
Ketvirtadieniais	10-8	term. indėlius 2 metų	9 %
Penktadieniais	10-8	term. indėlius 3 metų	9 %
Šeštadieniais	9-1	pensijų s-tą	9 %
Sekmadieniais	9-12.30	spec. taup. s-tą	7 1/2 %
		taupomąją s-tą	7 %
		depozitų-čekių s-tą	6 %
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	11 %
		mortgicinius nuo	9 1/2 % - 11 %

ANAPILYJE skyrus veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicinius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiamie narių gyvybės pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir 2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai be persiuvimų.

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių laktų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TYPE MASTER GRAPHICS
MES KRAUSTOMĖS!!!
1985 m. gruodžio 16 d. jau būsime
3425 DUNDAS ST. W., Toronto, Ont. M6S 2S4
(kampas Dundas ir Windermere, pirmame aukšte)

Renkame knygas
lietuvių, anglų ir
prancūzų kalbomis.

Turime geras, naujas
XEROX mašinas.
Savininkės —
Vida Šiaučulienė ir
Lina Kuliavičienė
(416) 769-5411

Agentas, kuris rūpinasi jumis

1. Jūsų namai yra svarbiausias mano rūpestis.
2. Pasirinkdami mane, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 239-3991, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.

tony genys
pardavėjas

an independent member broker

"RE/MAX professionals inc."
1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8 bus: (416) 239-3991
r. 231-2839

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechanikai
★ Taisymai. ★ Sniginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Pasižymėję šaudymo sporte Kanados lietuviai. Iš kairės sėdi: A. Kontrimas, R. Svilas; stovi: B. Savickas, A. Svilas, V. Svilas, A. Šimkevičius-Sims; trūksta V. Verbicko. Jie dalyvauja įvairiose varžybose

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tojų. Yra balsų, kurie konservatorių kritimą sieja su pačiu W. Davisu, daug žalos atnešusiu ketvirtadaliu "Suncor" naftos bendrovės akcijų įsigijimu ir gerai neparuostu valdinės paramos įvedimu paskutinės atskirųjų mokyklų klaidoms.

Metropolinio Toronto savivaldybių ir švietimo vadybų rinkimuose dalyvavo tik trečdalis balsavimo teisę turinčių rinkėjų. Ypatingų pasikeitimų neįvyko — visi šeši burmistrai buvo perrinkti. Rimtesnė kova vyko tik Toronte, Etobicoke, North Yorke ir Scarbrough, bet ir čia pralaimėjo naujieji kandidatai į burmistrus. Toronto švietimo vadybos rinkimuose pralaimėjimų susilaukė patikėtiniais kandidatai NDP socialistų atstovai. Lig šiol jie sudarė pusę atstovų, balsavimuose besilaikančių tuo pačios partinės linijos. Dabar kontrolė perėjo į kitų grupių rankas.

Griežtesnės baudmos gerianties automobilių vairuotojams Ontario provincijoje nori

įvesti teisingumo ministeris I. Scottas ir susisiekimo ministeris E. Fultonas. Griežtesnė kontrolė vairuotojams laikoma kalėdine dovana, nes tikimasi, kad įstatymo pakeitimai bus patvirtinti dar prieš Kalėdas. Už automobilio vairavimą girtame stovyje vairuotojai leidimas bus automatiškai suspenduojamas vieneriems metams, už antrą tokį nusikaltimą — dvejiems metams. Bausmės padidinamos ir tiems, kurie automobilius bandys varuoti be leidimų, kai jie jau yra suspenduoti. Toks vairuotojas, sulaukęs pirmą kartą, gaus vienerius metus, antrą kartą — dvejus metus, prašę išimties vairuotojai leidimo suspendavimą. Tokiu būdu leidimo bus galima netekti keleriems metams. Spaudoje pasigirdo balsų, kad šis įstatymas taps aukso kasyklomis advokatams. Lig šiol geriantys vairuotojai, kai jiems gresdavo menkesnės baudmės, dažniau atvejais prisipažindavo esą kalti, o dabar turbūt eis į teismus su geru advokatu, nenorėdami ilgesnį laiką likti be automobilio.

Sportas okupuotoje Lietuvoje

K. BARONAS

Sužaidus Sov. Sąjungos vyrų krepšinio pirmenybėse 12-ka rungtynių iki lapkričio 19 d., padaryta trumpa pertrauka. Paskutines varžybas vyko Rygoje ir Vilniuje. Latvijos sostinėje žaidė Kauno "Žalgiris", o Gedimino mieste — vietos "Statyba". Kauniečiai, įveikę Minską, Leningradą, Rygą ir kt. komandas, turėjo pralaimėti Maskvos CSK 77:80 (38:34). Atrodė, kad prie sovietinių kariškių pergales daug prisidėjo dimetris estas Ende ir latvis Miglienikas, įmetę 26 tšk.

Ir vilniečiai šiemet gerokai pasitempė, įrašydami į savo sąskaitą šešias laimėtas rungtynes ir pirmenybėse įsitvirtindami šeštoje vietoje. "Žalgiris" ir toliau laikosi pirmoje vietoje prieš Maskvos kariškius ir Maskvos "Dinamo" komandas.

Futbolas

Lietuvos futbolo pirmenybės laimėjo Panevėžio "Ekranas", surinkęs iš 31 rungtynių 50 tšk. Antroje vietoje su 46 tšk. užėmė Klaipėdos "Granitas" ir trečioje liko Vilniaus SRT vienuoliktą. Tiesa, tiek pat taškų surinko ir sostinės "Pažanga", tačiau, turėdama blogesnį įvairių santykių, turėjo pasitenkinti ketvirta vieta.

Aukščiausią Lietuvos futbolo klasę turi palikti Šiaulių "Statybininkas" ir Jonavos "Statyba". Kauno "Aidas" ir Kybartų "Sveikata" — 13 ir 14 vietas laimėtojai turės peržaisti rungtynes su antros lygos atstovais, t.y. Vilniaus "Aušra" ir Plungės "Koperatrininku".

Lietuvos futbolo pirmenybėse dalyvauja Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Šiaulių, Klaipėdos, Mažeikių, Kėdainių, Ukmergės, Jonavos ir Kybartų komandos — 16 klubų. Antroje klasėje yra Marijampolė, Alytus, Šiauliai, Vilnius, Panevėžys ir kt. miestų silpnesnės futbolo komandos.

Sov. Sąjungos futbolo pirmenybėse, rašant šias eilutes, liko dar sužaisti ketverios rungtynės. Vilniaus "Žalgiris" po 30 rungtynių surinko 30 tšk. ir iš 18-kos komandų rikiavosi šeštoje vietoje. Vilniečiai dar gali pasiekti keliam pakopom aukščiau, prisitardami prie 4-tos vietos ir gauti teisę dalyvauti Europos taurės varžybose. Daugiausia įvairių pirmenybėse — 27 įkrito Dnepro komandos ir sovietų rinktinės žaidėjas O. Protasovas. Antroje vietoje su keliais kitais futbolininkais užima vilnietis S. Jakubauskas, įkirtęs 12 įvairių. Žalgirietis yra kandidatu į pirmą rinktinę, nors keletą kartų jis žaidė Sov. Sąjungos B sudėtyje.

Klaipėdos "Atlantas" perėjimu iš trečios į antrą Sov. Sąjungos lygą turi peržaisti rungtynes su Kuibysėvo "Krylia Sovietov", Macharadzės "Mečelis", Permės "Zvezda" ir Besirušdams Sion

Skautų veikla

• "Šatrijos" tunto rengiamos skautiškos Kūčios bus gruodžio 15, sekmadienį, 5 v.p.p. Prisikėlimo par. salėje. Su maistu visos renkasi 3.30 v.p.p. Dalyvaujame pilnai uniformuoti.

• "Šatrijos" tunto vadijos posėdis įvyko lapkričio 19 d. Aptartas Kūčių vakaras, išdalinti metiniai registracijos lapai. Sekantis vadijos posėdis — sausio 6 d., 7.30 v.v., skautų būkle.

• Lapkričio 2 d. Prisikėlimo par. Muzikos studijoje įvyko kaukių balius, kuriame gausiai dalyvavo vilkiukai ir paukštytės.

• Sekanti paukštyčių sueiga įvyks lapkričio 30 d. Bus ruošiamasi Kūčių pasirodymui. Sueigos vyksta liet. evangelikų parapijos patalpose kas antrą savaitę 12.15 v.p.p. Vadovauja dr. ke A. Šernaitė, pavaduotojos — L. Šiminkevičiūtė, L. Stanulytė, I. Balsytė. Norinčios įsijungti į paukštyčių eiles, prašoma ateiti į šias sueigas.

• "Dainos" skaučių dr. vė ir prityrusių skaučių būrelis pradėjo veiklos sezoną dalyvavimu iškyloje spalio 6 d. Sesės R. Žilinskienė, B. Jogi, D. Barzdžiūtė vadovavo pavyzdinčiai sueigai lapkričio 2 d. Sesėms sekanti sueiga įvyks lapkričio 30 d., 12.30 v.p.p. skautų būkle.

• Lapkričio 12 d. tuntininko pav. vyr. valt. S. Kuzmas ir vyr. sl. A. Vasilauskas buvo nuvykę patikrinti Romuvos stovyklavietės. Rast du išmušti langai.

• ASS Vydūno fondo kalėdinių atvirukų galima gauti pas S. J. Dambara. D. Barzdžiūtė

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

\$100: Br. Narbutas; \$75: L. Skripkutė; \$30: S. Ignatavičius; \$25: Wasagos Gerojo Ganytojo misijos moterų būrelis, V. Blažys; \$20: Montrelio mergaičių choras "Pavasaris", B. Jablonskis; \$10: K. Mikšys, J. Vaičiulinas, V. Laugaly, S. Jonaitis, A. Kalvaitis, P. Mazaitis, V. Bartuška, J. Davorow, A. Kutis; \$6: O. J. Adomaskai; \$5: J. Danaitis, T. Aleliūnas, A. Kisieliū, E. Kazickienė, T. Gaižauskas, A. Buožiū, J. Mejus, H. Bernotienė, A. Martinkevičius, A. Gailiūsis, A. Kuzmickas, J. Jurkus; \$4: F. Mašalas, K. Žebrauskas; \$3: K. Malaske.

Rėmėjo prenumeratą atsiumė:

\$45: A. ir E. Heikiai; \$40: St. Povilenskis; \$30: J. Domeika, M. Gečienė, E. Mačiulaitis, A. Štūkys, V. Laugaly, J. Bacevičius, dr. J. Mališka, J. Budnikienė, O. Balaišis; \$29: Jonas Ranonis.

\$25: V. Vaitkus, K. Miklius, E. Dubininkas, A. Ambraška, E. Bacevičienė, A. Budzinauskienė, Vyt. Bluvus, S. Andruskevičius, J. Aušrotas, J. Virbalis, V. Žilinskis, Ed. Kondratas, J. Daugėla, K. M. Lingys, V. Jocas, J. Jonušas, V. Baronas, R. Bulotienė, B. Jablonskis, A. Baltkiois, J. Vaseris, A. B. Nevada, T. Falkauskas, E. Mardosienė, dr. A. Lukienė, A. Giedraitis, I. Gabalis, J. Cepukas, V. Civiškas, Ann Margo, K. Godelis, Vyt. Krucas, E. Kazickienė, St. Valiukas, L. Skripkutė, J. Tarvydas, J. Žadeikis, P. Polgrimas, Mrs. Anelė Allis, J. Juozaitis, Vyt. Dubickas, J. Dubickas, J. Vaičiulinas, S. Martinaitienė, P. Kuliešis, B. Jablonskis, St. Jankauskas, J. Jankaitis, S. Kažemėkaitis, kun. A. Karalis, Birutė Kožica, C. K. Jonys, A. Kliūsis, A. Juška, P. Mazaitis, dr. E. Malkus, J. Mackevičius, K. Balčiūnas, R. Babickas, V. Blažys, A. Mitalas, P. Macijauskas, R. Pilipavičius, Alf. Sudeikis, B. Lukošienė, A. Dainora, S. Ignatavičius, E. Gocentas, A. Dauška, D. V. Fidleris, G. Gicius, J. Davorow, D. Kojelytė, J. Lekas, P. Lukoševičius, A. Kojelaitis, D. Kanovičius, S. Pabrinkis.

Už dvejus metus po \$25 rėmėjo prenumeratą atsiumė: Vyt. Gruodis, A. Žygas, J. Maziliauskas, B. Narbutas, L. V. Petrušaitis.

Nuosirdus aciu už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame visiems, kurie siusdami reguliarią prenumeratą, prideda ir auką.

Reikalingi tarnautojai

1. Patyręs nekilnojamo turto pardavėjas-ja aptarnauti lietuviams klientams.
2. Pilnai tarnybai asmuo kaip mokinys draudos ir nekilnojamo turto pardavimo raštinėje. Pageidaujamas mokantis mašinraštį. Yra galimybė kilti tarnyboje. Turite būti priimtas Ontario vienybės programa "Futures". Tai reiškia: jeigu nesate baigęs XII skyriaus, turite būti pasitraukęs iš mokyklos arba neturėjęs pilnalaikio darbo per 12 praėjusių savaitių. Jei esate baigęs XII skyrių, turite būti pasitraukęs iš mokyklos arba neturėjęs pilnalaikio darbo 20 savaitių. Pageidaujamas amžius: 17-21.

Dėl pasimatymo kreiptis į Valteri arba Ričardą Drešerį: **Dresher Insurance Brokers Ltd.** tel. 233-3334 arba tel. 231-2661.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

7 3/4 % už 90 dienų term. indėl.	
8 % už 6 mėn. term. indėlius	
8 1/2 % už 1 m. term. indėlius	
9 % už 2 m. term. indėlius	
9 % už 3 m. term. indėlius	
9 % už pensijų planą	
7 1/2 % už specialią taup. s-tą	
7 % už taupymo s-tas	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	11 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	9 1/2 %
2 metų	11 %
3 metų	10 %
(fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų	9 3/4 %
(variable rate)	

AKTYVAI virš 47 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicinius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaudiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543
(staiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų)

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
HURONIA PROPERTY APPRAISALS LIMITED
77 Kennedy St. West, Aurora, Ont. L4G 2L6.
Telefonai 773-6480 arba 225-5699
Alfonsas Garbenis, jr., B. Econ. CRA, savininkas.
Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių mortgicijų, palikimų, investicijų ir kituose nekilnojamo turto pardavimo bei pirkimo reikaluose.

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas st. west
isington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

ISLINGTON-RATHBURN gat. S vieno aukšto namas, trys miegamieji, du virtiniai, užbaigtas rūsys. Šviesus, erdvus, traukė, tylioje gatvėje. Kaina — \$159,900.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258

- Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių
  - Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas
- Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas.
Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (pietūs) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechanikos pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojamo nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

A & L Windows
66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamas langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliuminines duris 2" ir aliumininius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. **Nemokamas įkainojimas.**

Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamiltone, Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

Aukos Bendruomenei

Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos veiklai aukoję: \$20.00 — S. Kekštas, S. Rukša, P. Stauskas, R. Kymantas, M. Ignatavičius, E. Kuchalskis; \$50.00 — A. Kazilius, J. Danaitis; \$45.00 — E. Mačiulaitis; \$200.00 — dr. G. Skrinškas; \$1000.00 — B. Strazdas; \$10.00 — V. Agurkis, A. Petkevičius; \$100.00 — M. Vaišvila; \$30.00 — J. Bataitis; \$20.00 — S. Varanka; \$15.00 — E. Bulota; \$140.00 — dr. A. P. Dailidė; \$25.00 — A. Barkauskas; \$10.00 — J. Karka; \$20.00 — J. N. Budriai; J. Dambaras, S. Varanka; \$15.00 — E. Bulotienė; \$10.00 — J. Cicėnas, E. Jokubilius, A. Česnulis, J. Rimkus, J. Vitas, A. Kuzmickas, T. Krasauskas, P. Martišius, P. Mikštas, B. Saplys, E. Cicėnas, L. Kuzmickienė, P. Česnulis; \$5.00 — L. Vitienė.

\$2,500.00 — "Parama", \$1,500.00 — Lietuvos kankinių parapija; \$1,000.00 — Prisikėlimo kredito kooperatyvas, "Talkos" kredito kooperatyvas; \$300.00 — A. Bražys.

Iš Thunder Bay per dr. E. Jasevičiūtę aukoję: \$10.00 — H. Paskevičius, E. Kuolaitis, J. Okmamas; \$5.00 — B. Bagdonas, P. Stonys, St. Gimbutas, V. Bačinskas, R. Valiūnas, J. Eršovas; \$4.00 — V. Balčytis; \$3.00 — P. Bružas, M. Andriusis, Laura Gresch; \$1.50 — stud. A. Senkus; \$1,500.00 — "Lito" kredito kooperatyvas; \$45.00 — dr. E. Jasevičiūtė; \$25.00 — O. Indrelienė.

Dauguma tų aukų yra skirta visuomeniniam reikalui bei politinei veiklai, gynybai nuo perėdų mūsų tautai kaltinimų. Tam reikalui lėšos telkiamos ir toliau. Aukos siųsti Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdybai.

KLB išdininkas PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visiems, kurie lankė mane Šv. Juozapo ligoninėje, dr. Burul už sėkmingą operaciją bei nuolatinę priežiūrą, dr. Yčui už dažną lankymą, kun. E. Jurgučui ir kun. P. Šarpnickui už uolų lankymą. Visiems reiškiu nuoširdžią padėką.

Izdorisk Antanaitis

PADĖKA

Reiškiu gilią padėką mieloms ponoms bei panelems už nuoširdumą ir darbą rengiant man mergvakarį. Lieku labai dėkinga rengėjoms ir viešioms už tokį turtingą vaišių stalą ir didelį kraitių mūsų gyvenimui atečiai.

Jus gerbianti

Loreta (Škilandžiūnaitė) ir David Falco

Pirmieji įspūdžiai...

(Atkelia iš 1-mo psl.). partijos pareigūnui. Jis man atidavė vieną savo televizorių, nes pas jį buvo keletas. Vienu žodžiu, vyras dirba, džiaugiasi gyvenimu ir laisve.

Aš esu labai sujaudintas Kanados vyriausybės došnumu ir humanišku. Vien tik mano mieste apie 80 žmonių, tokių kaip aš, kiekvieną dieną lanko anglų kalbos kursus. Tam tikslui atiduota didelė, jauki mokykla, dirba visas būrys dėstytojų. Man dažnai ašaros ištryksta akyse, žiūrint kaip dėstytojai su atvira širdimi, dėmesiu, švelnumu ir gailėsčiu elgiasi su kiekvienu mokiniu. Kiekvienos šventės proga ruošia dovanėles, įvairius žaidimus ir kitais įvairiais būdais stengiasi išblaškyti tų nelaimingųjų pergyvenamą artimųjų ir tėvynės ilgesį.

Aš visą gyvenimą būsiu dėkingas šiems dėstytojams, gerasirdžiams žmonėms, kurie priglaudė mane, labai daug padėjo man; imigracijos darbuotojams ir Kanados vyriausybei už gerą širdį, tą dėmesį, rūpestį ir pagalbą, suteiktą man ir kitiems, į mane panašiams.

Suvalkiėtis

SOLD
x. De LIMA
REALTY INC.
1280 Dundas St. W.
Tel. 595-2500

Birutė Grigaitytė-Spudienė,
namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas Street West, (prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7

Ištaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas: 445-9469

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ ROŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTONT

Lietuvos kariuomenės atstėgimo metinė sukaktis paminėta specialiomis išklmėmis lapkričio 24 d. Pamaldose su vėliavomis dalyvavo Prisikėlimo šventovėje — kūrėjai-savanoriai, Lietuvos kankinių šventovėje — šauliai. Po pietų 3 v. Toronto Lietuvių namuose Vl. Pūtvio šaulių kuopa surengė minėjimą, kurį įžangiū žodžiu pradėjo kuopos pirm. V. Bačėnas, pakviesdamas įnešti vėliavas. Kun. J. Staškui sukalbėjus invokaciją, Kanados kariuomenės majoras Vaidotas Paukštaitis kalbėjo apie buvusią Lietuvos kariuomenę, pasikeitusias kariavimo galimybes dabartyje ir politines aplinkybes. Jis yra gimęs Lietuvoje. Mažas būdamas su tėvais atkeliavo Kanadon, čia išsimokslino ir 30 metų tarnavo Kanados kariuomenėje. Meninę programą atliko sol. S. Žiemelytė, akompanuojama L. Paulauskaitės-Kanovičienės. KLB Toronto apylinkės valdybos vardu visiems padėkojo jos pirm. A. Vaičiūnas.

Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos seserų Toronto skyriaus metinė šventė buvo surengta Kristaus Karaliaus sekmadienį — lapkričio 24. Prisikėlimo par. salėje. Ta proga buvo paminėta ir Toronto Lietuvių vaikų namų 25-rių metų sukaktis. Susėdus prie dailiai papuoštų stalų 300 dalyvių, rėmėjų būrelio pirm. L. Kunnapuu pasveikino susirinkusius ir pakvietė scenon naują poetę, neseniai imigravusią iš okup. Lietuvos — Editą Nazaraite, kuri paskaitė B. Brazdžionio, V. Mačernio ir savos kūrybos pluoštą iš ką tik išleisto jos rinkinio "Medaus ir kraujo lašai". Sol. Linda Marcinkutė, akompanuojama kanadiečio N. Abbott, padainavo lietuvių ir nelietuvių kompozitorių dainų. Sesele Margarita Bareikaitė, vaikų darželio vedėja, prieš 25-rius metus vadovavusi Lietuvių vaikų namų statybai, išreiškė padėką remėjams per jų būrelio pirmininkes, pakviestas į sceną. Ji prisegė gėles: M. Tamulaitienė, S. Aušrotienė, L. Kunnapuu, L. Murauskienei, A. Kuolienėi, V. Laurinavičienėi. Padėkos žodį tarė ir dabartinė vyriausioji vienuolijos vadovė S. Amerikioje sesuo Paulė, atvykusi iš Putnamo su sesele Augusta. Po vakarienes įvyko loterija, kuri daugelį dalyvių apdovanojo vertingais laimikiais. Išklmėje dalyvavo ir gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas su Ponia.

A. a. Antanui Šukiui mirus, vietoje gėlių jo atminimui paaukojo Tautos fondui \$10 Viktorija Lukaševičienė.

A. a. Vlodo Stočkaus atminimui žmona Petronelė paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$100.

A. a. Henry Juknos atminimui H. Sakalauskas paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$20.

Kūrėjo-savanorio a.a. Antano Šukio atminimui paaukojo Tautos fondui \$50 — V. F. Urbaičiai iš JAV, \$10 — A. Dauginas iš St. Catharines, Ont.

A. a. Edmundui Miliauskui mirus, Elena ir Steponas Pusauskiai, reikšdami užuojautą velionies sūnui Arvydui su šeima bei giminėms, užprašė Mišias ir paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$20.

Minedama a.a. Janinos Štarienės mirties trečiasis metinės, jos sesuo Liuda Šileikienė paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$25.

A. a. Edvardo Pawelko atminimui jo žmona F. Pawelko paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$50.

Kabelinė "Rogers" televizija š. m. lapkričio 10 d., 6.30-7 v.v., transliavo pokalbį su adv. J. Kuraite ir latvių veikėju dr. Lukss. Jame plačiai paaikškinta sovietinė sprespauda Baltijos valstybėse, disidentų ir tikinčiųjų persekiojimas.

Žurnalas "Toronto Life" 1985 m. gruodžio mėnesio laidoje išspausdino ilgą reportažą apie Taikos ir laisvės žygį Baltijos jūroje. Jo autorius Barry Callaghan dalyvavo tame žgyje ir jį aprašė reportaže, kurį pavadino "Flowers for Forgotten Countrymen" (gėlės užmirštieji tautiečiai). Jame kalbama daugiausia apie latvius ir estus. Reportažas palankus baltiečiams, tik be reikalo autorius juos vadina gentimis (tribes). Apie lietuvius nedaug terašoma. Vienoje vietoje autorius cituoja čekų rašytoją M. Kunderą, kuris sako apie lietuvius: "Ar žinote, kad Lietuva XVII š. buvo galinga Europos valstybė? Šiandienai rusai laiko lietuvius rezervate kaip pusiau išnykusią gentį. Jie yra izoliuoti nuo lankytojų, kad tuo būdų sukiudytų perteikimą informacijų užsieniui apie jų gyvenimą. Aš nežinau kokia ateitis laukia mano tautos. Nėra abejonės, kad rusai darys viską, kad palaipsniui ją sulydytų su jų civilizacija. Niekas nežino ar jiems tai pavyks, bet galimybė yra".

Vietoje kalėdinių sveikinimų atvirukais įsirašė į bendrą sveikinimą ir paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$30: Marija Gečienė, Alfonsas Marciš, dukros Milda ir Della, Irena ir Vincas Ignaičiai. \$25: Janina ir Juozas Šarūnai, Petras Ščepavičius, Marytė ir Vacys Vaitkai, Marija ir Juozas Vasečiai, Liucija Skripkutė, Hamilton, Ont., Alvina ir Vladas Ramanauskai, Petras, Gražina ir Antanas Stauskai, H. ir Kest. Norkus, Hamilton, Ont., Birutė, Bronius Tamoliūnai, Gražina ir Haris Lapai. \$20: Irena ir Povilas Girniai, Hamilton, Ont., J. K. Dervaičių šeima, St. Catharines, Ont., Jonas Arštikaitis, Brampton, Ont., Zigmąs ir Ona Girdauskai, Juozas, Zuzana ir Ramunė Stravinskai, Zosė Martinaitytė ir Juozas Zadeikis, Aldona ir Juozas Kutkos, Welland, Ont., Benas ir Vera Cvirks, Simcoe, Ont., Regina ir Stasys Beržiniai, Vienna, Ont., Bronė Galinienė, Ona Dementavičienė.

\$15: D. ir Br. Staškevičiai, Verdun, P.Q., Agutė ir Edis Heiklai, Stayner, Ont., Vincas Sinkevičius, A. S. Petraičiai; \$12: Jurgis, Terešė ir Rasa Kiškūnai.

\$10: Stasys ir Valerija Gudaičiai, Niagara Falls, Ont., Marytė Chrolavičienė, Hamilton, Ont., O. Kudzienė ir dukra, Hamilton, Ont., Petras Gaidelis, Vincas ir Antanas Urbanai, Petras Gulbinskas, V. ir O. Naruševičiai, West Lorne, Ont., Marija Raškauskienė, Aldona Zarembaitė, Alfredas ir Danutė Bražiai, Mississauga, Ont., L. A. Andruliai, Izidorius Antanaitis, Stasys, Marija ir Dana Jokubaičiai, Viktoras ir Aldona Kryžanauskai, Stayner, Ont., B. Kačiulienė, Petras ir Izabelė Baronai, St. Catharines, Ont., J. Vegeliai, Oakville, Ont., Ona Jakimavičienė, B. S. Matulevičiai, Benigna ir Alfonsas Jonušai, Rūta ir Vytas Žilinskai, Monika Žekienė, Jadzė ir Adolfas Vanagai.

\$5: Balys Trukanavičius, Irena Kaliukevičienė, Port Severn, Ont., Jonas Balčiūnas, Port Severn, Ont., Jonas ir Ona Dirmantai bei dukros, Marija, Bronius ir Irena Matusevičiai.

Pajieškojimai
Gražinos Landsbergytės, gyvenusios Kaune, Tvirtovės alejoje, jieško Laima Gumbrevičiūtė-Treienė iš Kauno. Prašau rašyti arba paskambinti Gražinai Lapienei, 10 Teakwood Grove, Don Mills, Ont. M3B 2J1; tel. (416) 445-9598.

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

SOFIJOS PACEVIČIENĖS
keramikos darbų
PARODA
1985 m. gruodžio 7-8 dienomis nuo 12 iki 5 v.p.p.
STUDIO 608 608 A Markham St. Toronto

Medžiotojų ir žūklautojų klubo "Tauras" narių susirinkimas
šaukiamas 1985 m. gruodžio 8, sekmadienį, 2 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose.
Susirinkimo darbotvarkėje — pranešimai ir platinami tradicinio baltiaus pakvietimai.
Visi klubo nariai ir prijaučiantieji kviečiami dalyvauti.
Klubų valdyba

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ,
pradedant lapkričio 10 diena, prie Toronto šventovių bus renkamas Kanados Lietuvių Bendruomenei
SOLIDARUMO MOKESTIS
Būkime vieningi ir visi sumokėkime solidarumo mokestį už 1985 metus!
KLB Toronto apylinkės valdyba

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!
Nepamirškite savo aukos
Lietuvių Teisėms Ginti Fondui
Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, USA
Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui..... US \$ .....
Pavardė, vardas .....
Adresas .....

Netekusiai brangaus brolio JONO Suvalkų trikampyje, sesutę ONĄ DERLIŪNIENĘ nuoširdžiai užjaučiu —
Bronius Agurkis, Čikaga, ILL.

A+A
KONSTANCIJAI STANKIENEI
mirus,
jos sūnui JONUI ir šeimai reiškiame nuoširdžią užuojautą —
Magdalena ir Jonas Tarvydai Adolfiną Petrailienė

A+A
ONAI MOZERYTEI-ALIŠAUSKIENEI
mirus,
jos seserį ZOSĘ RADVILIENĘ su šeima, brolių ANTANĄ Lietuvoje su šeima nuoširdžiai užjaučiame —
J. J. Vitkūnai D. G. Bonner A. S. Podsadecki ir šeimos

PADĖKA
Vilniaus krašto lietuvių sąjungos centro valdyba bei Sąjungos spaudos fondo vadovybė, sėkmingai baigę veikalo "EASTERN LITHUANIA" išleidimo darbus, jaučia pareigą pareikšti viešą padėką tiems, kurių darbas, pastangos, patarnavimai ir aukos pagelbėjo Sąjungai pasiekti užsibrėžtą tikslą.
Nuoširdžią padėką reiškiame redaktoriui dr. Algirdui M. Budreckiui už jo darbą ir vertimų koordinavimą; vertėjui inž. Eduardui Meilui, jn.; Nijolei Baleskaitei-Gražulienei už kalbos peržiūrėjimą, korektūrų taisymą, atliktus knygos apipavidalinimo bei techniškojo redaktoriaus darbus; dr. inž. Jurgiui Gimbutui už leidimą panaudoti jo rinkinio braižinius; dailininkei Zinai Morkūnienei už braižinių ir žemėlapių retušavimą.
Nuoširdus lietuviškas acū šio leidinio mecenatams — JAV ir Kanados lietuvių fondams, lietuviškomis organizacijoms ir finansinėms institucijoms bei pavieniams aukotojams, kurių piniginės paramos dėka Sąjungos veiklas "EASTERN LITHUANIA" įsikiavo į lietuviškos išeivijos leidinių grandį.
Dėkingi —
Eugenija Bulotienė, VKLS spaudos fondo vadovė
Albertas Misiūnas, VKLS centro valdybos pirmininkas

ADVOKATAS A. PUTERIS
nuo 1985 metų spalio 1 dienos perkėlė savo raštinę į
3425 Dundas St. W., Suite 200, (prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 ištaigos (416) 762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 248-9458

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
• atlieku visus elektrinius darbus — namų, ištaių, imonių
• parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
• įrengiu aliumininius gaminus — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
• atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
• uždengiu naujus stogus, išlieju (važiavimus) (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS
B.A. M.L.S. LL.B.
3425 Dundas St. W., Suite 201 Telefonai:
prie Windermere Ave. ištaigos (416) 763-4319
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 848-0234

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukštė.
1700 bloor street west toronto, ontario M6P 4C3 769-1616

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 10 v.r. - 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė — tel. (416) 846-7301, namų (519) 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTONT

Anapilio žinios

— Lietuvos kariuomenės šventės proga 11 v.r. pamaldose VI. Pūtvių kuopos šauliai dalyvavo organizuoti su vėliava.

— Pakrikštytas Petro ir Claudine (Tahmizian) Gvildžių sūnus Robertas-Vytautas.

— Parapijoje šį sekmadienį, gruodžio 1, pradedamas dvasinis pasiruošimas Lietuvos krikščionybės sukakčiai 1987 m. Paskaitų eilė tema "Tikiėjimo pagrindai" skaitys kun. J. Staškus po 11 v.r. Mišių Anapilio salėje. Visi kviečiami dalyvauti.

— Klebonas kun. J. Staškus paruošė pamokslus Vatikano radijui, kuris juos transluoja į Lietuvą per sekmadienio Mišias, atnaušijamas minėtos radijo studijos koplyčioje.

— Adventinis parapijos susikaupimas — gruodžio 14-15 d.d. Vadovaus kun. Iz. Sadauskas iš Montrealio.

— Sudburio lietuviams prieškalėdines pamaldos — gruodžio 21-22 d.d. Kristaus Karaliaus šventovėje: šeštadienį, 7 v.v., Mišios ir išpažintys, sekmadienį, 9.30 v.r., išpažintys, 10 v.r. — Mišios.

— Sault Ste. Marie apylinkės lietuviams prieškalėdines pamaldos bus gruodžio 22, sekmadienį, Švč. Sakramento šventovėje: 6 v.v. išpažintys, 7 v.v. Mišios.

— Wasagoje Gerojo Ganytojo koplyčios salėje pamaldos — gruodžio 1, sekmadienį, 11 v.r.

— Anapilio sodybos korporacijos narių susirinkimas — lapkričio 28, ketvirtadienį, 7 v.v., parapijos salėje.

— Paaaukojo religinei Lietuvos šalpai: \$50 — F. Pavelko (a.a. savo vyro atminimui); parapijai: \$500 — B. Savickas; \$100 — M. P. Petersonai, R. Vaišvilaitė, P. C. Gvildžiai, O. V. Mikšiai, F. Pavelko (a.a. Bielošauskų atm.); \$50 — R. G. Paulioniai, H. Drabato; kapinėms: \$100 — M. P. Petersonai, B. Stalioraitienė; \$50 — Pr. Vizbaras.

— Mišios gruodžio 1, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Mariją Salinienę, 11 v.r. — už a.a. Plečkaičių mirusius ir Gertrūdą Lumbienę; Wasagoje 11 v.r. — už a.a. Bridickų mirusius.

— KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyriaus metinė šventė — gruodžio 8, sekmadienį. Draugijos intencija Mišios — 11 v.r. Dalyvausime su vėliava. Prašome nars pasipuošti tautiniais drabužiais, taip pat aukoti loterijai dovanų. Po pamaldų vaišės Parodų salėje. Metinė programą atliks Toronto mergaičių dainos vienetas "Sutartinė", vad. N. Benotienės. Kviečiamos narės ir viešnios su šeimomis gausiai dalyvauti. Valdyba

Lietuvių namų žinios

— LN ruošiamai Kūčių vakarienei ir Naujų metų sutikimui bilietai bus parduodami LN sekmadienio popietėju metu ir LN raštinėje, pradedant gruodžio 1 d.

— Lapkričio 21 d. LN vyrų būrelis svarstė savo ateities planus ir talką Kūčių ir Naujų metų renginiuose. Numatyti būrelio valdybos rinkimai 1986 m. kovo mėn. Rugsėjo mėn. vėl planuojama vasaros stovykla pranciškonų stovyklavietėje Wasagoje.

— LN socialinių reikalų skyrius rūpinasi pagalba asmenims, kurie nepajėgia ar nežino kaip susitvarkyti su teikiamomis lengvatomis bei pašalpa valstybinės įstaigose. Taip pat gana svarbus šio skyriaus tikslas yra lankyti ligonius ar institucijose gyvenančius asmenis. Švenčių laikotarpyje numatyta aplankyti visus ligonius ir institucijose gyvenčius tautiečius. Šiam reikalui gruodžio 5, ketvirtadienį, 7.30 v.v., šaukiamas posėdis asmenų, norinčių prisidėti prie šio darbo. Žinantieji apie pagalbą reikalingus asmenis prašomi atvykti į posėdį arba pranešti tel. 536-1433 arba 769-1266. Šiuo metu ligonius lanko J. Dambaras, A. Berkertas, T. Zekas, B. Trukanavičius, O. Juodišienė ir V. Turutaitė.

Savaitraščio "Darbininkas" 1985 m. 45 nr. išspausdinto aprašymą torontiško "Gintaro" koncerto Bruklne 1985. XI. 2. Pasak jo, žiūrovų buvo apie 500, daug jaunimo. "Ansambliis šoka tikrai gražiai, jautriai ir darniai. Džiaugiesi jų judesiais, jų išterme ir jaunyste!" "Dainos atliktos jautriai, malonu buvo jų klausytis. Jos pavairino ir praturtino visą programą". Prie aprašymo pridėtos dvi nuotraukos.

GAMINU namuose pagal užsakymus vištenos arba anties susukčius kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronto.

JIEŠKOME privačių pirkti namą Bloor ir Jane gatvių rajone. Suinteresuoti parduoti prašome skambinti tel. 248-9458 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Kristaus Valdovo šventėje per 11.30 v. Mišias organizuotai dalyvavo kūrėjai-savanoriai, švęsdami kariuomenės šventę. 10.15 v. Mišiose giedojo vaikų choras, vad. D. Viskontienės. Organizuotai dalyvavo skautai, švęsdami 67 metų įsteigimo sukaktį.

— Pakrikštyti: Aidai-Tomas, Rūtos ir Antano Rygelio sūnus; Kristina-Irena, Irenos ir Raimundo Bartusevičių dukrelė.

— Uždaros kolektyvijos vyrams bus gruodžio 6-8 d.d. Mary Lake vienuolyne, King City mieste. Registruoti pas A. Bumbulį 769-6038 arba parapijos raštinėje.

— Uždaros kolektyvijos moterims, taip pat King City, Mary Lake vienuolyne, bus gruodžio 13-15 d.d. Registruoti pas J. Marcinienę 769-8118 ar L. Senkevičienę.

— Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentų atnaujinimo programose — trečiadieniais, 7.30 v.v.

— KLK moterų dr. Jos Prisikėlimo par. skyriaus metinė šventė ir agapė — gruodžio 8, sekmadienį. Mišios — 11.30 v.r., pietūs po ju — Parodų salėje. Kalbės kun. Pijus Šarpanickas, OFM. Narės ir viešnios, norinčios dalyvauti, prašomos skambinti skyriaus sekretorei D. Vaidilienei 762-1539.

— Susituokė Marijonas Valaitis su Grasiida Kaknevičiene.

— Parapijai aukoję: S. B. Sakalai \$300, E. Senkuvienė \$200, A. A. Jagėlos \$200, dr. P. Vyte \$150, P. Stočkienė \$100, F. P. Stirbiai \$80, B. S. Ulozai \$60, J. L. Dabrowski \$50; novėnai: O. Šarūnienė \$100, E. M. Zabulioniai \$60, O. Adomavičienė \$50, R. J. Rusliai \$50; relig. Lietuvos šalpai: B. S. Sakalai \$150, S. Treigienė (B.C.) \$100, E. Senkuvienė \$50; vyskupo fondai: E. Senkuvienė \$100; pranciškonų klierikų fondai: E. Senkuvienė \$50; "Kronikai": A. M. Bumbuliai \$100; stovyklavietės remonto vajai: parapijos kredito kooperatyvas \$500, A. I. Jurcevičiai \$100.

— Mišios gruodžio 1, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Oną ir Igną Varnus, 9.30 v.r. — už a.a. Joną Kalinauską, 10.15 v.r. — už a.a. Joną Matuliuską, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapiečius, 7 v.v. — už a.a. Praną Sutą.

"Tėviškos žiburiai" administracija, ryšium su artėjančiomis Kalėdom, skaitytojų patogumui bus atidaryta ir sekmadieniais (gruodžio 1, 8 ir 15) nuo 11 iki 1 v.p.p.

Kanadiečių organizacija "The National Citizens' Coalition" ir "The Cosbild Club", remiami dešimties etninių grupių (jų tarpe ir KLB) gruodžio 4, trečiadienį, "Royal York" viešbutyje (Canadian Room) rengia vakariene su paskaita buvusio Sov. Sąjungos pasakotojo J. Tautose Arkadijaus Ševčenkos, neseniai išleisdinusio savo atsiminimus. Paskaitos tema: "Sovietinė disinformacija Vakaruose". Po būvio pradžia — 6.30 v.v., vakarienės — 7.30 v.v. Kaina — \$60 asmeniui. Galima rezervuoti stalus 10-čiai asmenų. Kreiptis į adv. Algį Pacevičių.

Tradicinės Kūčias Anapilio salėje gruodžio 24, antradienį, 8 v.v., rengia KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyrius. Valgius paruoš J. Bubulienė. Bus atitinkama ir meninė programa. Kainos: suaugusiems — \$12, pensininkams — \$11, vaikams nuo 12 iki 15 metų — \$8, nuo 7 iki 12 metų — \$5, nuo 1 iki 7 metų — nemokamai. Stalai rezervuojami pagal šeimos narių skaičių pas G. Trinkienę 762-9517 arba pas J. Bubulienę 279-0256.

Lietuvių evangelikų liuteronų parapijos moterų draugija, sveikindama "Tėviškos žiburiai" artėjančių Kalėdų proga, atsiuntė \$75 auką.

Baigiamas spausdinti JAV-se naujas baltiečių leidinys "Fire and Night" (Five Baltic Plays). Jo redaktorius — latvis Alfreds Straumanis. Leidinyje yra išspausdintos estų, latvių ir lietuvių rinktinės dramos. Iš lietuvių parinkti šie veikalai: Justino Marcinkevičiaus "Mindaugas" (vertimas Onos Čerškutės-Spidel) ir Balio Sruogos "Kazimieras Sapiega" (vertimas Kristinos Sabalis). Užsaisakantiems tai leidinį iki š. m. gruodžio 15 d. kaina — \$16, vėliau — \$20. Leidinys bus pradėtas siuntinėti 1986 m. sausio 31 d. Adresas: Wave-land Press, Inc., P. O. Box 400, Prospect Heights, IL 60070, USA. Tel. (312) 634-0081.

45 m.

Savaitraščio "Nepriklausoma Lietuva" sukaktuvinis

spaudos VAKARAS

įvyks Toronto Lietuvių namuose, 1573 Bloor St. W.

1985 m. lapkričio 30, šeštadienį, 6 v.v., meninė dalis — 7 v.v.

PROGRAMOJE:

- Atidarymo kalbos
- Jaunimo dainos vienetas "Sutartinė"
- "Atžalynas" — tautinių šokių grupė
- Baras ir loterija

Šokiams gros gera kapela.

Įėjimas — \$6.00, pensininkams ir studentams — \$5.00.

Rengia — spaudos rėmėjai

1985 m. gruodžio 1, sekmadienį, 1.30 valandą po pietų, Toronto Lietuvių namų Karaliaus Mindaugo menėje (1573 Bloor St. W.) bus rodomas filmas apie

Baltiečių taikos ir laisvės žygį,

įvykusį praėjusią vasarą Europoje.

Po filmo — dalyvių pranešimai, diskusijos ir klausimai.

Visi maloniai kviečiami! (Įėjimas — auka)

Kanados lietuvių jaunimo sąjunga

Pirmą kartą Toronte

Klivlando dainos-muzikos vienetas

"UŽDAINUOKIM"

Vadovas — Algirdas Bielskus

akompaniatorius —

Jonas Govėdas

Rengia ir visus

dalyvauti kviečia

Lietuvos kankinių parapijos tarybos kultūrinė sekcija

1985 metų gruodžio 7, šeštadienį, Toronto Lietuvių namų Karaliaus Mindaugo menėje (1573 Bloor St. W.)

MUZIKOS vakaras

Programą atliks jaunas muzikas - dainininkas **Darius Polikaitis**

Šokiams gros lietuvių orkestras "Aidas" iš Čikagos

6.30 v.v. veiks baras ir

šilto maisto bufetas

7.30 v.v. programos pradžia

Po programos — šokiai

Įėjimas: \$7.00 suaugusiems,

\$5.00 pensininkams ir studentams

(Bilietai gaunami vakarais pas Daną Čepaitę, tel. (416) 233-8802

Visi tautiečiai maloniai kviečiami dalyvauti

Kanados lietuvių jaunimo sąjunga

Toronto Lietuvių namuose, š. m. gruodžio 8, sekmadienį, 2.30 v.p.p., rengiamos knygos "Ten ekrane sužibus" **SUTIRTUVĖS**

Dalyvaus autorius Raimundas M. Lapas

iš Čikagos. Jaunimo orkestras iš Čikagos atliks lietuviškus lengvos muzikos kūrinius.

Dalyvaus sol. **Darius Polikaitis**

Rodomas 1926 m. Hollywood'e gamintas lietuviškas negarsinis filmas "Naktis Lietuvoje"

Bilietai — \$5, pensininkams ir studentams — \$4. Gaunami prie įėjimo. Platina parapijose ir Lietuvių namuose: A. Jucienė, tel. 766-5996, V. Kulnys, tel. 769-1266, J. Uleckaitė, tel. 928-9538.

Visi kviečiami dalyvauti ir remti lietuviško jaunimo veiklą.

Rengėjai: TLN moterų būrelis, TLN kultūrinė komisija, KL jaunimo sąjunga

1985 m. gruodžio 15, sekmadienį, didžiojoje Toronto Lietuvių namų salėje, dailininkas **DAGYS** švęs savo 80 metų amžiaus sukaktį.

Ta proga ten bus vieša jo skulptūrų **PARODA**, kurią bus galima lankyti nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p. Visi laukiami.

Asmenys, norintieji dalyvauti dail. Dagio pobūvyje, turi įsigyti dalyvio ženklą pas rengėjus sekmadieniais prie šventovių ir Lietuvių namuose popietės metu iki gruodžio 8 d. Kaina asmeniui — 15 dol.

Pobūvio pradžia — 3 v.p.p. Ten bus skaitoma dail. Dagio kūryba, sutinkama naujai išleista jo skulptūrų knyga ir svečiai vaišinami visiems gerai žinomos kulinarės J. Bubulienės pagamintu šiltu maistu ir vynu.

Rengėjai

MONTREALQUE

Katalikių moterų susirinkimą seselių namuose lapkričio 17 d. pradėjo pirm. D. Staškevičienė. Pirmininkavo J. Baltunienė, sekretoriavo B. Rupšienė. Maldą sukalbėjo ir kelis žodžius apie ateinančią Lietuvos krikšto sukaktį bei krikščionybės nuopelnus lietuvių tautai, jos išlikimui tarė ses. Palmira. Dėl Šv. Kazimiero parapijoje vykstančio bazaro susirinkimas nebuvo gausus, tačiau šeimyniškai buvo išsiaiškinta bei pasitarta apie ateities veiklą, ligonių lankymą ir pan. Šiuo metu uoliai ruošiamasi sol. S. Zieme-lytes ir muz. J. Govėdo koncertui gruodžio 7 d. Šios rūšies parengimas jau senokai buvo Montrealyje, todėl tikimasi gausių dalyvių.

Solistė Gina Čapkauskienė, labai sėkmingai koncertavusi Los Angeles, dabar skrenda į kitą Amerikos pusę — Floridą. Dvi savaites ten atostogaus ir gruodžio 18 d. St. Peterburgo Lietuvių klubo atliks prieššventinį koncertą, kuriame bus religinių giesmių bei kalėdinių dainų. Šį koncertą ruošia JAV LB vietos apylinkė.

A.a. Valteris Senkus, 69 m. amžiaus, mirė lapkričio 10 d. Iš pavardės atrodė lietuvis. Palaidotas lapkričio 14 d. iš Šv. Mato šventovės Cote des Neiges kapinėse. Liko du sūnūs ir duklė su šeimomis bei daug giminių. B. S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Metinė parapijos (gybų) vakariene neįvyko, nes neatsiranda kas pavaduotų vyriausią šeimnininkę E. Kuriliene, kuri iki šiol yra surengusi daugybę įvairių pietų, vakarienių, daug prisidėjo prie parapijos bazaro organizavimo ir pietų paruošimo bazaro užbaigimui. Gal neadaug kas pagalvojo, kad suruošti pietus ar vakariene 200 ar 250, o kartais ir 300 asmenų yra didelis ir atsakingas darbas, ypač, kai reikia ruošti po kelis kartus per mėnesį. — Jei atsirastų bent 30 asmenų, norinčių dalyvauti bendrose Kūčiose, tai jos bus rengiamos su tradiciniais valgiais ir giesmėmis. Užrašyti pas klebonijos šeimnininkę E. Tanovą, įmokant \$5 bent dvi savaites prieš Kūčias. — Lapkričio 17 d. atlaikytos Mišios už a.a. Petrą Čipkų, prisimenant jį ketvirtose mirties metinėse. — Sėkmingai praėjo bazaras, užtrukęs pilnas tris dienas. Turtingas savo pirkiniais, ypač spalvingais rankdarbiais, naujų ir dėvėtų drabužių pasirinkimu, medžiagų, gražių prijuosčių, gausia vertingų fantų loterija pritraukė daug apylinkės gyventojų ir parapiečių. Atvyko ir iš Aušros Vartų parapijos tautiečių. Numatomas nemažas pelnas. — Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Certifikatas: min. \$1,000.00		
1 metų	8.75%	Nekilnojamo turto,
Terminuotus indėlius:		asmenines ir
1 metų	8.50%	prekybines.
180 — 364 d.	8.25%	Paskolos
120 — 179 d.	8 %	mirties
60 — 119 d.	7.75%	atveju
30 — 59 d.	7.50%	draudžiamos
Taupomosios sąskaitos:		iki \$10,000
specialios	6.25%	
su draudimu	6 %	
kasdieninis %	5.75%	
Čekių sąsk.	5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS		
1475 De Seve		3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	4.00 — 8.00
Penktadieniais	10.00 — 6.00	2.00 — 6.00

LIETUVIŲ VAIKŲ NAMAMS Toronto reikalinga mokytoja su ECE diplomu. Skambinti tel. 534-5773.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškai pooperacinis gydymas. Patarimai asmenims ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronto.

ATLIEKU visokių namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronto — J. Baliūnas.

PARDUODU "LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA". Kainavo \$300. Noriu gauti tą pačią sumą, arba susitarim. Prašau skambinti vakare tel. 383-4248 Hamiltono.

SURFSIDE, šilčiausioje Floridos dalyje 10 minučių įėjimo iki puikaus atviro okeano, gražioje vietoje, lietuvių apgyventoje gatvėje, parduodamas namas: 2 miegamieji, 2 prausyklos (pilnos), didelis salonas su valgomuoju, moderni virtuvė su visais įrengimais, vienam automobiliui garažas su spintomis ir plaunama mašina. Centrinis šildymas ir vėsinimas. Namai pilnai apstatyti. Visi baldai miegamuose nauji, taipogi valgomajame. Didelė spalvota automatinė televizija. Dvi puikios palmės priešakyje. Užpakalinis daržas privatus ir pilnai aptvertas. Kaina — su baldais — \$95,000 — be brokerio. Rašyti: Dr. Maria L. Sveikauskas, attorney-at-law, P. O. Box 75, Boston, MA 02132, USA, arba skambinti tel. (617) 325-4250.

VIENATVĖ SLEGIA. Esu našlė, pensininkė. Man reikalingas draugas — gyvenimo ramtis. Jei tą patį pergyveni, atsiliepi. Paslaptį garantuoju. Rašyti: "Tėviškos žiburiai" adresu, pažymint ant voko IRENAI.

PARDUODAMA televizijos antena, 60 pėdų aukščio, gerame stovyje. Skambinti tel. (416) 249-9493 vakarais Toronto.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklių įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronto.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė savininke V. SIMINKEVIČIENE. MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuviams, įvairiems renginiams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

CANDLELIGHT CATERERS SAVININKAI J. S. BUBULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuvių, rengimai namuose ir laidotuvių pusrėlyje. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronto.

EUROPEAN CATERING Gaminamas maistas visom program, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kurio metu: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronto.